

društvene obavijesti

GLASILO HRVATSKE KULTURNE ZAJEDNICE U ŠVICARSKOJ

BR. 98, SVIBANJ 2006.

Hrvatski bal 2006.

- ▶ MISIJE I HRVATI U CH
- ▶ PREŠUĆENA POVIJEST
- ▶ PROF. TOMAC KOD HKZ
- ▶ VIŠNJA STAREŠINA OTKRIVA
HAAŠKU FORMULU
- ▶ FENIKS NA HRVATSKOM BALU
- ▶ 33. IZBORNI SABOR HKZ
- ▶ ZA DJECU VUKOVARA
- ▶ POVIJEST FILOZOFIJE
- ▶ HRVAT U PAPINOJ GARDI
- ▶ NEMA JANICE DO JANICE

PRILOG HRVATSKI SVJETSKI KONGRES

OPROŠTAJNA RIJEČ GLAVNOG UREDNIKA ZBOGOM

Piše Osvin Gaupp

Tak malo dobroga
v življenju tu se najde,
i če je sunce čas,
za oblak taki zajde.

(Fala, Dragutin Domjanić)

Sa ovim brojem zaključujem moj angažman glavnog urednika našeg tradicionalnog glasila. Bilo bi lijepo tu časnu, ali nezahtvalnu dužnost zaokružiti 100-tim brojem DO-a, koji je u neposrednoj blizini, ali smatrao sam

da je vrijeme za promjenu. To ne znači da potpuno napuštam redakciju. Kao član uredništva i dalje ću pomagati na izlaženju DO-a i javljati se mojim

prilozima, nekima, nadam se, na radost, a nekima, bojim se, na žalost. Novom glavnom uredniku, inž. Ljupku Periću želim puno uspjeha.

U burnom periodu od 2002. do sada, izdali smo 9 brojeva (90-98), računajući i ovaj koji držite u rukama, sa u prosjeku 62 stranice po godini. Prosjek nam kvari 2004. g. kad smo izdali svega jedan broj, ali sada smo na putu ozdravljenja. Zbog plitke kase odustali smo od lektora, svaki autor je odgovoran za vlastiti tekst. Tiskanje smo prebacili u Hrvatsku sa svim pozitivnim (manji troškovi, pomoć Hrvatskoj) i negativnim posljedicama (poteškoće prevoza, lošija kvaliteta).

Odustali smo i od profesionalnog grafičara, taj posao odrađuje volonterski Dunja Gaupp. Nosio sam zvučnu titulu glavnog i odgovornog urednika, ali bez njezine pomoći nikad DO ne bi izašle u tom obimu niti bi bilo toliko kvalitetnih priloga. Ako me je dragi Bog prikratio u nekim sposobnostima onda je to umješnost stvaranja kontakata sa ljudima. Na tom području me idealno nadopunjuje najbolja supruga od svih, da upotrijebim izraz poznatog izraelskog humoriste

Ephraima Kishona.

Ponetko će se upitati u kakvoj su vezi stihovi u zaglavlju sa ovim uvodnikom. Poruka je, da je dobro rijetka i skupocjena roba. Zato svima onima koji su podupirali DO i dali mi podstreka u tih četiri i pol godine veliko FALA. Isto tako svima onima, koji su sa izvjesnom znatiželjom pratili moje misli zahvaljujem na pažnji.

Sve dosadašnje uvodnike sam pisao sa namjerom da budu kratki. Svaki puta me je zanos ponio, pa su pokrili gotovo cijelu stranicu ne ostavljajući prostora za sadržaj glasila kako je bilo predviđeno. Zato neka barem ovaj zadnji bude kratak. Zbogom!

Vijest u zadnji čas:

Veseli me da moje mišljenje o snježnoj kraljici (str. 31) dijele i oni koji se u to nešto razumiju, pa su Janicu u Barceloni proglasili sportašicom godine. Laureus Sport Award, kako se zove nagrada, biraju 42 bivša vrhunska sportaša iz liste koju su predložili sportski novinari iz cijelog svijeta. ■

SADRŽAJ:

- 02 - O. Gaupp: UVODNIK
- 03 - D. Gaupp: VESNA PARUN
- 04 - V. Čutura, Glas koncila: SAV VJERSKI ŽIVOT HRVATA VRTI SE OKO MISIJA
- 06 - D. A. Petrić, Fokus: NE ZABORAVIMO IZVANDOMOVINSKE HRVATE
- 06 - D. Borovčak: SRPSKI ZLOČINI NA USKRS 1941.
- 08 - O. Gaupp: GENERAL A. GOTOVINA UNAPRIJED OSUĐEN
- 09 - O. Gaupp: SUOSJEĆANJE SA HAŠKIM ZATOČENICIMA
- 10 - O. Gaupp: KOMUNISTIČKI FRANKENSTEIN
- 11 - D. Gaupp: U POSJETI HKZ-U PROF. DR. ZDRAVKO TOMAC
- 12 - N. Batinović: PONOĆNE MISLI
- 13 - Lj. Perić: RAZGOVOR S PROF. ZDRAVKOM TOMCEM
- 15 - 33. IZBORNI SABOR HKZ
- 16 - D. Gaupp: VIŠNJA STAREŠINA I HAAŠKA FORMULA
- 17 - Nenad Zakarija: HRVATSKI BAL
- 20 - D. Gaupp: ŠPU FENIKS, RAZGOVOR S DARKOM VALENTIĆEM
- 21 - Vesna Kukavica: KNJIGA S ONE STRANE GRANICE
- 22 - K. Pejaković: HRVATSKE SVJETSKJE IGRE U ZADRU
- 23 - Đ. Mučnjak: ZA DJECU VUKOVARA
- 23 - M. Gašić: MODERNI SVIJET - POREDAK LOGOSA ILI KAOSA?
- 25 - Lj. Perić: NEKI ZNAJU MNOGO, NITKO NE ZNA SVE
- 27 - I. Mikulić Dragoje: UMJETNOST STAROG EGIPTA
- 28 - D. Gaupp: ZLATA BARTL VEGETA
- 28 - O. Gaupp: MARLJIV ČOVJEK
- 29 - D. Gaupp: PAPINA ŠVICARSKA GARDA - VOJSKA VATIKANA
- 30 - D. Gaupp: RAZGOVOR S TOMISLAVOM MUČNJAKOM
- 30 - D. Gaupp: MATO "KATEDRALAC"
- 31 - O. Gaupp: NEMA JANICE DO JANICE
- 33 - O. Gaupp: SVJETSKO NOGOMETNO PRVENSTVO
- 34 - O. Gaupp: KAKO PROMIJENITI ULJE NA AUTU
- 34 - O. Gaupp: CRNAC BIJELCU

IMPRESSUM

NAKLADNIK / HERAUSGEBER:
HRVATSKA KULTURNA ZAJEDNICA
U ŠVICARSKOJ
KROATISCHER KULTURVEREIN
IN DER SCHWEIZ

Društvene obavijesti -
GLASILO HRVATSKE KULTURNE ZAJEDNICE U CH
NAKLADA 1500 KOMADA
GRAFIČKO OBLIKOVANJE: DUNJA GAUPP
TISAK: EKOLOŠKI GLASNIK, HRVATSKA

ZA POTPISANE ČLANKE ODGOVARA AUTOR, ZA NEPOTPISANE UREDNIŠTVO

Uređivački kolegij / Redaktion:

Osvin Gaupp, glavni urednik / Chefred.,
Mirko Marković, Ljupko Perić
Tomislav Kukalj, urednik web stranice

Priloge i oglase slati na:
Kroatischer Kulturverein
Postfach
8050 Zürich
FAX: 0041 56 2218208
e-mail: hkzkkv@hkz-kkv.ch

www.hkz-kkv.ch

84. rođendan i nove knjige

VESNA PARUN

**Velika zlatna plaketa
„Da se ne zaboravi“**

Priredila D. Gaupp

U ponedjeljak, 10. travnja 2006. g. Udruga branitelja i invalida Domovinskog rata koprivničke Podravke uručila je pjesnikinji Vesni Parun veliku zlatnu plaketu "Da se ne zaboravi", te predstavila njenu najnoviju zbirku soneta "Na rtu kobi" i dječju knjigu "Sve zbog truta" izdane u nakladi udruge. Predsjednik udruge Mladen Pavković,

uručio je plaketu slavljenici, te naglasio da je ona velika žena hrvatskog pjesništva, koja se svojim stihovima i prozom borila za hrvatsku kulturu i kulturni identitet u teškim i mučnim vremenima, a čije djelo još nije dovoljno valorizirano i prepoznato.

Vesna Parun je rođena 1922. g. na otoku Zlarinu. Gimnaziju je pohađala u Šibeniku i Splitu, a u Zagrebu je studirala romanistiku i filozofiju. Piše poeziju (ljubavnu, dječju, satiričnu), prozu (drame, eseje, kritike), prevodi sa slovenskog, bugarskog, francuskog i njemačkog, a uza sve to još i slika. Dopisna je članica HAZU-a i dobitnica brojnih nagrada. Danas živi i stvara u jednoj bo-

lesničkoj sobi u Stubičkim toplicama, vezana za krevet i invalidska kolica, pomalo zaboravljena od svih. Unatoč godinama i bolesti, duhom još je mlada, a težak život, kako sama kaže, nije nikakva prepreka da i dalje piše.

Ima u mojim ladicama zapisa iz kojih želim da nastanu pjesme, ali to je uzaludno dokle god ih ne čujem u sebi kao muziku....

Velikoj dami hrvatskog pjesništva od svega srca želimo još puno muzike u njoj samoj! ■

ČAROLIJO JUTRA

Čarolijo jutra, oblaci šetači,
putnici beskrajni slobodnih visina!
Sad smo mi delije, a vi promatrači,
vi ste male bure, mi smo olujina!

Putujte, čergari, ždrali zavičajni!
Pozdravljamo tihi vožnju vašeg leta.
Plovite neznani u daleke ravni,
iznad žitnih polja, iznad suncokreta!

Probudite ptice, oči, vodenice,
krilom čegrtaljke, zviždalkom o pasu!
Budite glasnici zemlje krasotice,
kojoj sunce zori u svakome klasu.

Pričajte o nama, plahi skoroteče,
širom glasna svijeta, diljem oceana!
Pjevajte o zemlji koja juri, teče,
u mir svojih dana, bijela, rascvjetana.

VEČERNJA ZVIJEZDA

Nisko na nebu večernja zvijezda sja.
Još zamor ljeta u dolini traje.
Noć je, a mi idemo pustim krajem
zar prolaznost obasjava naš put.

Kako je šutljivo more u daljini!
Beskrajnost njegova je samotna.
Tu blizu negdje u travama pognutim
glas zrikavca tužit ne prestaje.

Noć je, a mi idemo golim krajem.
Mladost naša zalazi za planinu.
Gasne zvijezda. Planina rastuć sja.
U tišini nestaje naš put.

ZA SVE SU KRIVA DJETINJSTVA NAŠA

Izrasli smo sami kao biljke.
I sada smo postali istraživači
zapuštenih predjela mašte
nenavikli na poslušnost zlu.

Iznikli smo pokraj drumova
i s nama zajedno rastao je strah naš
od divljih kopita koja će nas pregaziti
i od kamena međašnih koji će
razdvojiti našu mladost.

Nitko od nas nema dvije cijele ruke.
Dva netaknuta oka. I srce u kojem se
nije zaustavio jauk.

Svijet je u nas ulazio neskladno
i ranjavao naša čela zveketom svojih
ubojitih istina
i bukom zvijezda zakašnjelih.

Starimo. A bajke idu uz nas
kao stado za ognjen u daljini.
I pjesme su nam takve kao i mi
oteščale i tužne.

NA RASKRŠĆU

Na raskršću slučajno biram put
i dospijem uvijek onamo gdje me očekuju.

Volim ljeto.
Kao ruke mladića koji ozdravlja
i polako ustaje iz žute sjete soba -
ruke ljeta za suncem ispružene,
nudeći mu zanesene obrise našeg tijela,
libido ptica i med hladovine.

I jesen volim.
Ima dobrote u gustom sjaju rujanskih
perivoja, u brončanoj vazi listopada dok
se puni crvenom zvonjavom večeri i boja.

I zima
katkad posjeduje mekoću prve ljubavi
u dugoj tajni trulog dječjeg sna,
sa zebnjom bjeline koja sve oprašta
i sve je kadra da započne iznova.
Ali, mašta bilja bila je okrutna
kada je dodala jedno godišnje doba koje živi
samo od prozračnog rasula snijega,
od nježne smrti sviju početaka.

Daljino puna nesporeduma!
Blizino lišena slatke groznice čekanja!
Paučino poljupca, prag srca si mi oplela.

Proljeće, kako si u svemu što
nam nudiš nemilosrdno!

Na raskršću slučajno biram put
i dospijem uvijek onamo
gdje je upravo izdahnuo proljeće
na usnama žednih ljubičica.

Broj 14. (1658), 2.4.2006.

Hrvati u Švicarskoj

SAV VJERSKI I DRUŠTVENI
ŽIVOT HRVATA VRTI SE OKO
MISIJA

Piše V. Čutura

Planinska zapadnoeuropska zemlja Švicarska svojom ljepotom i raznolikošću spada u privlačnije europske zemlje. Službeni naziv joj je Schweizerische Eidgenossenschaft na njemačkom, Confédération Suisse na francuskom, Confederazione Svizzera na talijanskom i Confederaziun Svizra na retoromanskom jeziku. Površina joj je 41.285 km², a gdje, prema popisu iz 2003., živi 7.350.000 stanovnika. Gustoća naseljenosti je 178 stanovnika na km². Za jedan promil veći je natalitet od mortaliteta. Očekivana životna dob je 80 godina. U narodnosnom sastavu Švicarci čine 80 % stanovnika. Prema jeziku kojim govore, njemački jezik je u uporabi kod 64 % stanovnika, francuski koristi 19 %, talijanski 8 % i retoromanskim govori samo 1 % stanovnika. Najviše stranaca, prema posljednjem popisu, dolazi iz Italije, zatim Španjolske, Portugala, Srbije i Crne Gore, BiH, Turske, Hrvatske. U vjerskom pogledu 44 % stanovništva čine rimokatolici, protestanti 37 %, sunitski muslimani 4 %, pravoslavci 1 %.

VEZE SA ŠVICARSKOM POSTOJE ŠEST
STOLJEĆA

Dokumentirane veze između Hrvatske i Švicarske postoje zadnjih šest stoljeća. Početak masovnog dolaska Hrvata u Švicarsku bilježi se 60-ih godina prošlog stoljeća. Dušobrižništvo među Hrvatima u Švicarskoj počelo je sporadično od 1951. s fra Lucijanom Kordićem, koji je svojim djelovanjem "pokrivao" cijelu Švicarsku, a redovito od 1967. kada su hrvatski biskupi povjerili sustavnu brigu Hercegovačkoj franjevačkoj provinciji za hrvatske katolike u toj zemlji. O. Kordić piše da je godine 1953. iz izbjegličkog logora u Trstu 20 hrvatskih izbjeglica došlo u Leyisin. Godine 1959. ondje je već bilo 150 imigranata, a 1960. počeli su dolaziti sezonski radnici, "gastarbajteri". Taj se broj 1964. popeo na 1.000, sljedeće, 1965, na 2.500 katoličkih Hrvata, a 1967. bilo ih je oko 4.000. U godini 1969. registrirano je oko 13.000 Hrvata. Nakon rata u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini taj broj je porastao. U 2002. godini u HKM krštene su 354 osobe, bilo je 567 prvopričesnika, 158 krizmanika a 78 parova je vjenčano. Primjetno je da dolaskom

misionara iz domovine, najprije fra Ljube Krasića, a onda fra Rade Vukšića i ostalih, broj misija i misijskih djelatnosti rastao je iz godine u godinu. Današnje procjene broja Hrvata u Švicarskoj kreću se uglavnom između 90 i 100 tisuća, uključujući i one koji su primili švicarsko državljanstvo. Prema istraživanjima misionara, većina Hrvata su "bez povratka" i ostat će trajno u toj zemlji. Većina Hrvata ima srednje, zatim niže, dok njih nešto manje ima više i visoko obrazovanje. Prema imovinskom stanju pripadaju srednjoj klasi, a veći broj je uspio omogućiti dvojno stanje: u domovini i u Švicarskoj. Što se integracije tiče, švicarske procjene bilježe da su Hrvati natprosječno dobro integrirani s obzirom na druge strance. Druga, a već i pojavljujuća treća generacija, premda ne još većinski, ali sve više vidno ide prema gubljenju svoga izvornog nacionalnog identiteta i asimilaciji. U zadnjih nekoliko godina sve je više tih hrvatskih potomaka koji počinju studirati.

HERCEGOVAČKI FRANJEVCI OPSLUŽUJU
TRINAEST MISIJA

U Švicarskoj djeluje 13 HKM s 15 svećenika. Angažirano je 9 pastoralnih suradnika, među njima 3 redovnice i 4 osobe od kojih dvije s pola radnog vremena u administraciji i kućanstvu. Mise i drugi misijski susreti redovito se održavaju u više od 80 gradova, a "po potrebi i dogovoru" u još toliko. Misije na razini Švicarske imaju nekoliko važnih zajedničkih djelatnosti. Objavljuju časopis MOVIS (od 1969), što predstavlja svojevrsnu kroniku hrvatskih

zbivanja u Švicarskoj. Današnja naklada mu je oko 16.000 primjeraka. Za Hrvate katolike redovito se priređuje dvodnevno godišnje hodočašće u nacionalno Gospino svetište u Einsiedeln. Tako se sljedeće godine slavi 40. obljetnica. Isto tako organizira se godišnje hodočašće za mladež pod imenom "Rumeni list" u isto svetište. Sljedeće godine slavi se 30. obljetnica redovitog hodočašća u to svetište. Na razini Švicarske za Hrvate se priređuju godišnji susreti ministranata i dječjih pjevačkih zborova, što predstavlja poseban poticaj za rad s djecom izvan uobičajenih djelatnosti po misijama.

MISIJE BI TREBALE PREUZIMATI ŠVICARSKJE ŽUPE

Premda Hrvati u Švicarskoj najvjerojatnije neće nikada biti brojniji nego u ovom tekućem desetljeću, jer značajnijih doseljavanja više nema a druga generacija počinje se gubiti, brojčano gledano, hrvatske katoličke misije u Švicarskoj najbrojnije su od svih stranih

po aktivnim vjernicima. Stoga kroz sljedeće desetljeće, možda i u dva, ne treba očekivati zatvaranje bilo koje misije. Naprotiv, unatoč postojećoj struji koja bi to i htjela, crkvene vlasti u Švicarskoj većinom dobrohotno prihvaćaju ideju o povećanju prostorija i povećanja sredstava za pastoralne suradnike za misije koje ih nemaju. Primjerice, u misiji Solothurn crkva je nedavno dala "hrvatsku kuću" za misijske, ali i za opće potrebe na razini Švicarske.

Predstavnik Švicarske biskupske konferencije za strance biskup Brunner nedavno je javno izjavio da svaka hrvatska katolička misija treba imati slične prostorije; misija St. Gallen je ponovno dobila suradnicu. Sve se više govori u službenim krugovima da misije trebaju preuzimati prostorije praznih švicarskih župa (primjer misije Luzern). Naravno, pritom je važna kakvoća kontakta s crkvenim vlastima od strane svakoga voditelja misije kao i prikladan način odnosa s lokalnim i nacionalnom Crkvom. Što će se događati za 10-15 godina kad oko 30 % sadašnjih redoviti vjernika u misijama dospije do mirovine, nije zahvalno prognozirati, ali sigurno je da će brojnost, a onda i drugo, doći u pitanje. Najviše će ovisiti hoće li pastoralno osoblje posvetiti posebnu i uspješnu pozornost u radu s današnjom djecom i mladima.

MISIJE ČUVAJU NACIONALNI I VJERSKI
IDENTITET

Kako ističe nacionalni koordinator Hrvatskih katoličkih misija dr. o. Šimun Šito Ćorić, sve aktivnije počinje zaživljavati treća generacija Hrvata u Švicarskoj. "Upravo je 'bum' druge generacije i ovo je vrijeme kad smo u Švicarskoj najbrojniji", kaže o. Ćorić. "S vremenom ćemo se smanjivati jer nema masovnih doseljavanja. Za desetak godina bit ćemo najbrojniji, a onda ćemo se s vremenom brojčano smanjivati, što će uvjetovati prestanak doseljavanja, mješovite ženidbe i, pretpostaviti je, lagano nacionalno gubljenje. Kad 20 do 30 % ljudi dođe u mirovinu, mnogi će od njih ostati u Švicarskoj. Što se tiče druge generacije, ako nije povezana s hrvatskim katoličkim misijama, u većini slučajeva je izgubljena. Ako se drže hrvatskih katoličkih misija, identitet je kako vjerski tako i nacionalni još uvijek jak. Nakon stvaranja samostalnosti Hrvatske mislili smo da će misije imati samo vjersku ulogu. Međutim, još uvijek društveni život Hrvata vrti se oko hrvatskih katoličkih misija. Velik je to kompliment misijskim suradnicima koji uz svećenike nose teret, okupljaju, zbližavaju, promiču kulturu. Spašavaju nas aktivnosti. One su vezane za otvorenost svećenika i njegovo poimanje i djelovanje u smislu koliko daje slobodu. Treba uložiti puno više u izvansakramentalni rad. Ako ne budemo radili ►

s djecom i s mladima, oni će otići za deset-dvadeset godina i ne znam tko će klečati u našim klupama", kaže dr. Čorić. Ističe da nije dobro insistirati samo na svome nacionalnom identitetu. Pokazuje se u struci psihologiji, znanosti da migranti najbolje prolaze kad čuvaju dobro iz svoga nacionalnog identiteta, a usvajaju sve dobro u zemlji u kojoj jesu. Druga generacija prilično dobro se integrira a ne asimilira. Iz baštine svojih roditelja i svojih korijena nose ono svoje nacionalno, a usvajaju sve dobro u zemlji u kojoj jesu. Prihvaćaju vrijednosti koje su našli a čuvaju ono što su donijeli. To je najbolja kombinacija za zdravlje i uspjeh. Kako ističe dr. Čorić, to obogaćuje ne samo pragmatički nego i psihički. Hrvati koji žive u Švicarskoj imaju ljubav prema svom zavičaju, ali većina osjeća da je jedna domovina svih Hrvata. "Mi smo povezani više tamo nego ovdje u domovini", kaže o. Čorić. "Tamo nas je sastavio rad, potreba. Svi su jednako Hrvati i oni iz Dalmacije, Bosne, Zagorja, Slavonije, Istre. Nas je sila prilika i druženje spojilo. Svaka misija je država, odnosno domovina u malom. Zakon ljubavi i prijateljstva je drukčiji, snažniji. Veza s domovinom, nažalost, većini je s dolaskom na godišnje odmore ili dolaskom rodbini. Mnogi su zauzeti svojim obvezama. Ne smiju i ne mogu otići s radnog mjesta. S druge strane, u ime samostalnosti, mladi ne idu s roditeljima. Oni žive u multikulturalnom društvu. Ta povezanost svedena je na jedan minimum. Sada smo u *Hrvatskom svjetskom kongresu* pokrenuli igre u Zadru da se Hrvati izvan Hrvatske što više međusobno povezuju."

PREMALO SE NUDI MLADIMA ZA DOMOVINSKU POVEZANOST

Nacionalni koordinator dr. Čorić ističe da bi država trebala više nuditi mladima da se vežu uz domovinu. To što se nudi, statistički je beznačajno. To što organiziraju tečaj ili susret u Hrvatskoj na koji dođe tridesetak Hrvata izvan Hrvatske - statistički je mizerno. "Država nema program za masovniju ponudu povezanosti s mladima izvan domovine. U krajnoj liniji nema ni prema nama. I mi smo zaboravljena vrsta i

žrtvovana na neki način. Država nas je sve zaboravila, a posebice djecu i mlade", kaže dr. Čorić.

Hrvatske dopunske škole postoje, ali u cjelini malo djece pohađa te škole. Švicarska ima dvadesetak učitelja i učiteljica u hrvatskim školama i okuplja oko tisuću djece. To je mali i neznatni postotak u odnosu na broj hrvatske djece u Švicarskoj. "Država otvori školu, pošalje učiteljicu i više ništa ne pita. Nitko ne postavlja pitanje zašto djeca ne idu, gdje su. Može se kritizirati roditelje da ne iskorištavaju dovoljno ponudu škola nego ih uče svojim lošim stranim jezikom."

U MISIJI NALAZE KUTAK DOMOVINE

"Crkva je u biti mjesto okupljanja vjernika, ali ne isključivo s vjerskim potrebama. Misija pruža puno šire nego klasična župa. Hrvati koji tu žive upravo tu nalaze kutak domovine. Tu se poslije mise sastanu, popričaju, izmjene iskustva. Jer život u Švicarskoj vrlo je dinamičan i stresan, pa je crkva prigoda da se rasterete i sretnu nekoga svoga", kaže dr. Čorić. Ističe da puno ovisi o svećeniku koji vodi misiju i koji treba gledati Crkvu i religioznost u širokom smislu. Podjednako prihvaćati sve i svima omogućiti da se nađu. O voditelju misije ovisi koliko je osoba aktivna u svakoj misiji i koliko se afinitet razvija među vjernicima. Ohrabrujuće je što su u pojedinim misijama vrlo aktivni mladi, npr. kroz zborove, biblijske skupine i slično. Dolazak u crkvu je prosječan kako odraslih tako djece i mladih.

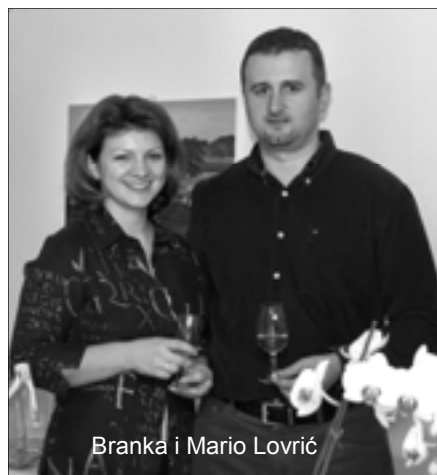
BEZ HRVATSKIH KATOLIČKIH MISIJA NACIONALNI BI SE TRAG IZGUBIO

O važnosti hrvatskih katoličkih misija u Švicarskoj glavni urednik glasila HKZ *Društvene obavijesti* **Osvin Gaupp** kaže: "Malo je onih koji su u svijet otišli s dobrim znanjem jezika nove okoline, pa je prvi korak vodio uvijek u potragu za svojim. Hrvati koji su silom ili milom napustili svoje domove i raselili se po cijelom svijetu, komadić svoga ognjišta našli uz hrvatske katoličke misije, koje su za njih postale mnogo više od mjesta na kojem se svjedoči vjera u Boga. Hrvatske katoličke misije organizirale su gostovanja glumaca i pjevača iz

domovine, predstavljanje knjiga i njihovih autora, ugošćavale zborove i folklorne skupine. Danas smo na to navikli, pa će mnogi možda pomisliti da to i nije nešto posebno. Međutim, prije nastanka naše slobodne Hrvatske, misije su za mnoge bile jedina veza s domovinom, jedini susret s hrvatskom kulturom, jedina mogućnost saznati što ima novoga u hrvatskom društvu kod kuće. Misije su bile čuvar narodnih običaja, jezika, kulture i nacionalne svijesti. Jedna značajaka Hrvatskih katoličkih misija posebno je došla do izražaja u vrijeme Domovinskog rata kad je bilo od neprocjenjive važnosti udružiti Hrvate, povezati ih, odnosno umrežiti ih. Zahvaljujući misijama, Hrvati su bili umreženi i mogli su brzo reagirati na potrebe domovine. Ne želim umanjiti važnost i vrijednost hrvatskih udruga, posebno onih koje su nastale prije 35 i više godina, kao naša *Hrvatska kulturna zajednica* (HKZ), ali duboko sam uvjeren da nije bilo hrvatskih katoličkih misija, mnogi bi se hrvatski trag nepovratno izgubio."

MISIJE ČUVAJU ŽIVU VJERU

U druženju Hrvata u vjerskim katoličkim misijama mnogi su se mladi upoznali i sklopili brakove. Tako je i **Mario Lovrić** upoznao svoju suprugu **Branku** ispred crkve poslije nedjeljne mise. Imaju troje djece, a Mario je student religijske pedagogije. "O duhovnom značenju misija treba posebno naglasiti slavljenje nedjeljnih misa, zatim držanje vjeron-

Branka i Mario Lovrić

uka, ministrantskih susreta, susreta mladih, molitvene zajednice, križnog puta, odlaska na hodočašća. Kroz sve se to mladi izgrađuju, duhovno obogaćuju, a čuvaju svoj identitet. Za hrvatski narod u Švicarskoj misije su od velike važnosti jer u njima se njeguje, obnavlja te prenosi na mlade naraštaje vjera, tradicija, običaji i ljubav prema svojoj domovini i svome narodu", kaže Lovrić. ■

(Tekst je minimalno skraćen poradi pomanjkanja prostora.)

fra Šito i misijski zbor Solothurn u Joni

Ne zaboravljajmo izvandomovinske Hrvate

TALIJANSKI SU IZBORI DOBRA PORUKA RUŠITELJIMA POVEZANOSTI S DIJASPOROM

Piše Domagoj Ante Petrić
Fokus 14.04.2006.

Izbori u Italiji pokazali su još jednom, koliko demokratske države poštuju svoje iseljeničtvo na političkom planu te koliko je utjecaj iseljenika na institucionalni život matične zemlje. Sudjelovanje iseljenika na izborima i u životu državnih ustanova, snažno ministarstvo koje se iz Rima brine o vezama s Talijanima po svim kontinentima te bezbroj programa koje provode i druga ministarstva dokazuju da Europska unija ne zahtijeva od zemalja članica zanemarivanje svojih zajednica po svijetu, ukidanje ustanova, zaborav njihova nacionalnoga identiteta ili smanjivanje proračunskih troškova ulaganih u njihov kulturni život, u podučavanje jezika i povijesti, u tisak i promociju u najširem smislu. Zanemarivanje svojih građana izvan državnih granica ne žele i ne mogu si dopustiti čak ni zemlje koje su visoko razvijene i koje se nalaze u skupini najmoćnijih na svijetu. Španjolska, Velika Britanija i druge države, dodatni su dokaz takve politike, koja je osnovana ne samo na osjećajima i na načelima pravednosti, nego i na veoma važnim nacionalnim interesima.

U Hrvatskoj se nalazimo u razdoblju u kojem će se, unatoč konstruktivne Vladine politike i jasnih njenih stajališta prema iseljenicima i prema Bosni i Hercegovini, ipak podmetati pod krinkom

da "to od nas traži Europska unija" razne inicijative štetne za Republiku Hrvatsku i za Hrvate uopće. Balkanofili i komunisti to na poseban način koriste u medijima i na svim pozicijama, da bi se s ove strane granice zanemarila prava Hrvata u Bosni i Hercegovini, a da se uopće u svijetu povezanosti s hrvatskim zajednicama svede na razinu folklor. Ni tiskovine, ni vjerski život ni istina o Domovinskom ratu ne bi se trebali promovirati među Hrvatima, a to znači preko Hrvata u inozemstvu i po ustanovama zemalja u kojima prebivaju. Za još uvijek neugašene balkanske naume štetna su čak i predavanja o hrvatskoj stvarnosti te veze s ustanovama koje su desetljećima u inozemstvu održavale hrvatsku kulturu u njenoj potpunosti. Neumjesni su čak i nastupi kardinala Vinka Puljića o katolicima u Bosni, rad hrvatski ustanova u BiH, opstanak osiromašenih hrvatskih društava u Trećem svijetu, povezanost s hrvatskim uglednim pojedincima koji su u kulturi, politici i gospodarstvu promovirali Hrvatsku u

velikim stranim središtima. Sve je to za umrežene marksiste i balkanske nostalgičare "ideološki obojeno", to je "stvar prošlosti", to je "preskupo", "od nas se očekuje nešto drugo". I u tom njihovom mudrovanju, arogancija ne prekriva samo njihovo neznanje, ili prekriva i neznanje i ovisnost o starim stranim gospodarima. Jer Europska unija prihvaća također i u slučaju Hrvatske, njezin dostojanstven i svjestan pristup. U to dostojanstvo se ubraja, kao u slučaju svih europskih nacija, pa i Sjedinjenih Američkih Država, održanje uskih veza sa sunarodnjacima izvan državnih granica.

Odnos prema Hrvatima u BiH i u svijetu određen je hrvatskim Ustavom i zakonima, a propagandisti ili podmukli provoditelji drukčijih, tuđih zadataka ipak ne će uspjeti u svojim nastojanjima da Hrvatsku na planu činjenica, vrte u prošlost.

Europska unija je naša budućnost, demokracija naša stvarnost, a životni interesi su konstanta koja je prevladavala u svijesti Hrvata i očuvala zajedništvo. Izbori u Italiji ovih dana, kao i prije neka druga velika zbivanja gospodarske i političke naravi u baltičkim zemljama i drugim državama EU, najočitiiji su dokazi toga što poštivanje prava i osjećaja iseljeničtva znači za matične države.

Uz sintagmu da je "tisućljetni san većine Hrvata" ostvaren 1991., treba nadodati spoznaju da se uz tu stvarnost nameće i potreba da se to ostvarenje očuva.

Onim Hrvatima koji su patili sve negativne fenomene tuđine pripadaju sva prava na dostojan povratak ili da im se pruži prilika za suradnju s programima i nastojanjima Republike Hrvatske u drugim sredinama. ■

PREŠUČENA POVIJEST SRPSKI ZLOČINI NA USKRS 1941.

Piše Damir Borovčak

U Donjim Mostima, nedaleko Bjelovara, 8. travnja ove godine održana je komemorativna svečanost i otkrivanje spomenika prvomučenicima, ubijenim pred sam Uskrs 1941., za slobodu Hrvatske države. Odana je počast hrvatskim seljacima, koji su postali prve civilne žrtve srpskog ratnog zločina nad Hrvatima! Događaje iz tog vremena, prema povijesnim izvorima, tumačio je Zdravko Ivković, predsjednik Matice Hrvatske ogranak Bjelovar. Ivković je jedan od najupornijih istraživača ratnog i poratnog razdoblja Bjelovarske županije i vrlo je zaslužna osoba za otkrivanje istine iz tih vremena. U Donjim Mostima poslije 65. godina obilježen je događaj iznimno važan za hrvatsku povijesnu istinu! ►

HRVATSKA DRŽAVA PROGLAŠENA U BJELOVARU

U staroj Jugoslaviji, nakon više od dvadeset godina krvave velikosrpske diktature, represije i tlačenja Hrvata, događaji kulminiraju povodom njemačke objave rata Beogradu 6. travnja 1941. g. U noći 7./8. travnja 1941. u Velikom Grđevcu, nedaleko od Bjelovara, pobunio se 108. pričuvni puk, sastavljen od Hrvata iz tog kraja. Pod vodstvom podnarednika Čveka 108. puk 8. travnja samoinicijativno kreće prema Bjelovaru. Na putu im se pridružuje i 40. dopunski puk podporučnika Supančića. Uz pomoć hrvatskog građanstva, vojnici slamaју otpor preostale vojske i srpskih žandara u Bjelovaru. Nakon tih događaja uspostavlja se hrvatska narodna vlast, te se u Bjelovaru proglašava Hrvatska država. Zbilo se to 8. travnja 1941., dva dana prije nego je u Zagrebu proglašena Nezavisna država Hrvatska. I prije svih drugih događaja kojima se još danas optužuje Hrvatska. U bjelovarskom kraju uspostavljena je hrvatska vlast i proglašena je slobodna Hrvatska država, spontano, kao pravi odraz volje hrvatskog naroda za vlastitom državom. Dogodilo se to bez Nijemaca i Talijana, bez biločijeg fašizma, bez bilokakvog komunizma, bez partizanskih šumskih ustanaka!

POKOLJI U DONJIM MOSTIMA

Starojugoslavenska vojska je u rasulu, a srpske postrojbe dobivaju iz Beograda zapovjed ugušiti ustanak u Bjelovaru. Kod Srba to potiče mržnju i bijes. Već 9. travnja 1941. srbočetnici u Bjelovaru i bližoj okolici pojedinačno ubijaju šest hrvatskih civila. Bio je to samo uvod u krvave srpske pokolje koji će tek uslijediti. Istog dana srpski 2. konjički puk "Car Dušan Silni" iz Virovitice, povlači se s položaja iz sela Peteranca, gdje je predhodno ubijeno petero nedužnih hrvatskih seljaka. Srpski 2. konjički puk prenoćio je u mirnom selu Donjim Mostima, oduvijek nastanjenim samo Hrvatima katolicima. Bio je Veliki četvrtak 10. travnja 1941., kada su oko podne ispred župne crkve Sv. Benedikta započeli krvavi uskršni dani. Bespomoćni hrvatski seljaci nagovarali su srpsku vojsku da se ostave oružja i da mirno pođu svojim kućama u Srbiju. Najednom se zapucalo, a ispred župne crkve ostao je mrtav seljak Josip Kovačić. Jedan od srpskih zapovjednika naredio je da se krene u potjeru za seljacima koji su se razbježali, te da ih se pohvata i ubije. Pronalazili su ih po tragovima u snijegu, koji je tog proljeća bio obilan. Tako su u blizini crkve, došli u kuću Stjepana Ružmana gdje su pronašli skrivene Boltu Pavlovića i Ludviga Rupića. Pavlovića su odmah ubili. Rupića, koji je pri pokušaju bijega slomio nogu, ubili su malo kasnije sa Stjepanom Hercegom kojeg su našli u susjednoj štali. Nakon toga su vlasnika

kuće Stjepana Ružmana pretukli, tako da je nakon nekog vremena umro. Josip Bugarin, pokušao se bjegom spasiti, ali su ga ubili. Bolto Seđak, slučajno je išao u trgovinu i ubijen je na seoskom putu. Nekim čudom Ivan Rupić iz Srednjih Mosti, tada star 28 godina, preživio je teško ranjavanje. Pobješnjeli Srbi istjeruju iz kuće Valenta Rupića i njegovog 17-godišnjeg sina Franju Rupića, zeta Davorina Martina Blažekovića i njihovog kuma Andriju Peveca. Tjeraju ih pješice cestom po snijegu u smjeru Kapele. Andriju Peveca su izuli i bosonogog vezali konju za rep. Padao je pod konje, dok nakon četiri kilometra nije klonuo i tada su ga ubili. Valent Rupić, Blaž Pintarić i još neki seljani morali su ići na čelu kolone kao taoci. Ivan Blažeković napustivši vojsku vraćao se iz Velikog Grđevca u Moste, dok ga u selu Zrinska nisu susreli srpski konjanici i zaklali ga. Pred grobljem u selu Kapela ubili su 17-godišnjeg Franju Rupića i Davorina Martina Blažekovića. Tog su dana Srbi na izlazu iz Donjih Mosti ubili i Stjepana Šifkorina i kod Kapele naišli na Josipa Rožmarića iz Koprivnice, te i njega ubili. Nakon tog krvavog pokolja nad hrvatskim seljacima, zločinački 2. konjički puk "Car Dušan Silni" uputio se prema Bjelovaru. Nijemci su tog dana tenkovima već došli do Bjelovara, te su naišli na Srbe i prisilili ih na predaju. Bio je zarobljen i konjički major Nikola Hrgović iz Bjelovara, Srbin, za kog se pretpostavljalo da je naredio umorstva hrvatskih seljaka u selu Donji Mosti. Dospio je pred hrvatski sud u Bjelovaru.

TRAG DOBROTE, VJERE I LJUBAVI NE UMIRE

Nakon neuspjelog dokaznog postupka, u srpnju 1941. godine pušten je u Srbiju, gdje je poslije rata umro u Beogradu. Ovaj podatak znakovit je zato, kako bi se uočilo djelovanje hrvatske sudske vlasti u novoj hrvatskoj državi, koja je kasnije proglašena zločinačkom. Krivica

nije dokazana, zbog nedostatka svjedočanstva, pa je hrvatski sud u Bjelovaru oslobodio ozloglašenog srpskog majora, čiji je 2. konjički puk "Car Dušan Silni" poubijao najmanje 11 nedužnih civila. Sud nije primjenio načelo zapovjedne odgovornosti, već je postupio po dokaznom postupku. Gradsko redarstvo u Bjelovaru 30. travnja 1941.g. izvijestilo je Ministarstvo vanjskih poslova NDH posebnim Iskazom o ubojstvima srbočetnika nad Hrvatima od 6. do 30. travnja 1941. na području Kotarskog poglavarstva Bjelovara. Tih je dana poginulo ukupno 33 Hrvata i to su bili prvi ratni zločini nad hrvatskim civilima početkom rata 1941. Srbski pokolj u Mostima, umjesto zastrašivanja hrvatskih seljaka, postigao je suprotan učinak. Većina seljaka krenula je u hrvatsku vojsku braniti Hrvatsku državu. U tijeku Drugog svjetskog rata i poraća, sela Gornji, Srednji i Donji Mosti teško su stradala. Poubijano je i poginulo još 64 mještana, uz spomenutih 11 prvomučenika iz triju sela Mosti, ukupno 75 mještana. Naposljetku, pred tzv. 'oslobođenje', u ožujku 1945.g. ubijen je i župnik Viktor Müller. Uz molitvu za pokojne i prigodne riječi spomenik je posvetio Varaždinski biskup Marko Culej, koji je zatim održao sv. misu zadušnicu za sve poginule u mjesnoj crkvi Sv. Benedikta. Na posvećenju spomenika biskup Culej je između ostaloga upozorio: "Mi ćemo danas moliti za njih ovdje i u crkvi ćemo prikazati misnu žrtvu. Nosimo ih u srcima! Nije mrtav onaj koji je poginuo, nego je mrtav samo onaj kojega ljudi zaborave. I danas, mi dajemo počast onima koji su bili žrtve, a ne onima koji su ih ubili. Treba doduše u povijesti dugo čekati da pravda i istina smiju se reći, da pravda i istina dođe na svijetlo. Ali kao što u Boga vrijeme ne prolazi, zato i nakon 65 godina mi danas ovdje svjedočimo, da oni koji su iza sebe ostavili trag dobrote, trag vjere, trag ljubavi, ne umiru i njihovi tragovi ne mogu biti nikada izbrisani!" ►

preživjeli svjedoče istinu

SMIJEMO LI ZABORAVITI PRVOMUČENIKE?

Dnevni tisak i elektronski mediji u Hrvatskoj nedavno su događaj odavanja počasti civilnim žrtvama rata na Veliki četvrtak 1941. u Donjim Mostima doslovno prešutjeli! Zločin nad svim zločinima, jest ratni zločin nad civilima, koji nemaju nikakvu mogućnost obrane. Kažu, kako ratni zločini nikada ne zastarijevaju. Zašto onda zločin od strane srbočetnika nad bespomoćnim hrvatskim seljacima na samom početku Drugog svjetskog rata nikoga od vlasti u

Zagrebu nije zanimao? Zašto se i danas povijest prešućuje? Zašto je izostala najviša državna počast palim i nedužnim civilnim za Hrvatsku? Zašto taj događaj nije bio vrijedan medijske pozornosti i informiranja javnosti? Tko je za to odgovoran? Zločin prešućivanja, nakon zločina koji se dogodio nad nedužnim hrvatskim civilima pred Uskrs 1941., više je nego sramotan! Srpski su zločini započeli prije svih drugih zločina, prije svega onoga što se kasnije predbacuje Hrvatima kao genocid nad Srbima. Kome smeta ta istina? Hrvati bi se

povodom svakog 10. travnja prije svega trebali prisjetiti krvavog Velikog četvrtka 1941.g. Istina o događaju iz Donjih Mosti sigurno se tiče svih Hrvata, od urednika hrvatskih medija do hrvatskog državnog vrha, u interesu istine o hrvatskom narodu. Zašto nisu o tome informirali javnost, zašto nisu nazočili događaju otkrivanja spomenika hrvatskim civilnim žrtvama i prvomučenicima, ozbiljno je pitanje njihovog poimanja istine, njihove odgovornosti i savijesti. ■

IZ ŠVICARSKJE TISKOVINE
MZ petak, 9. prosinca 2005.

SASVIM NORMALNI TURIST, TENERIFFA: POLICIJA UHVATILA RATNOG ZLOČINCA

Autor članka gornjeg naslova, Ralph Schulze, nazvao je generala Gotovinu ratnim zločincem i usporedio ga sa Miloševićem. Pri opisu optužbi protiv našeg Ante on govori o ubojstvima 150 civila, pljački, bjesomućnom razaranju gradova i sela te protjerivanju 150'000 Srba za vrijeme *Oluje*. To je naravno preuzeo od tužiteljice Carle Del Ponte. Ali otkuda mu podatak da su Srbi od 1991. do 1995. sa područja Krajine protjerali samo desetak tisuća Hrvata. To je očito namjerno i tendenciozno umanjivanje, kako švicarski čitatelj ne bi kod stvarne brojke od 400'000 protjeranih Hrvata ipak možda našao opravdanje za *Oluju*. Već samo taj falsificirani podatak trebao je izazvati buru protesta.

Originalno pismo na redakciju novina je bilo za trećinu opširnije, shodno svim neistinitim optužbama. Redakcija je zahtijevala kraćenje, pa su neki bitni dijelovi morali biti izvađeni kako bi preostali tekst ostao razumljiv.

REAGIRANJE, PISMO ČITATELJA
OBJAVLJENO 16.12.2005.

KROATISCHER GENERAL ANTE GOTOVINA VORVERURTEILT MZ VOM 9.12. «POLIZEI NIMMT KRIEGSVREBRECHER FEST»

Während andere Zeitungen vom mutmasslichen Kriegsverbrecher Ante Gotovina sprechen, hat ihn der Autor bereits verurteilt. Für ihn gilt die Maxime der Unschuldsvermutung nicht. Zudem verfälscht er Daten: Serben haben nicht bloss Zehntausende Kroaten vertrieben, sondern 400'000.

Eine Vertreibung der Serben hat da-

gegen nicht stattgefunden, die Flucht war, gemäss serbischen Dokumenten, im Voraus vorbereitet. Ausserdem - in Anbetracht des Chaos in Iran - stellt sich folgende Frage: warum erwartet man von den kroatischen Einheiten, in denen viele Vertriebene teilnahmen, wesentlich mehr als von den amerikanischen, die so etwas nicht erfahren haben? Die gleiche Argumentation gilt auch für die angebliche blindwütige Zerstörung von Städten. General Gotovina war lediglich zuständig für die 4-tägige militärische Operation, die im Vergleich zu den Zerstörungen im Irak harmlos war.

General Gotovina ist aufgrund der Befehlsverantwortung angeklagt, d.h. "er hätte wissen müssen, dass Kriegsverbrechen hätten stattfinden können, und habe sie nicht verhindert". Warum erhebt Carla del Ponte dann nicht Anklage gegen den für die von der UNO deklarierten Schutzzone Srebrenica verantwortlichen General Janvier. Er hätte wissen müssen, dass Serben das grösste Massaker in Europa seit dem 2. Weltkrieg verüben werden, und hat nichts dagegen unternommen. Aber eben, er ist ein Franzose. Ohne klare Unterscheidung zwischen Aggressor und Opfer dient das Tribunal in Den Haag nicht der Gerechtigkeit, sondern nur dem Reinwaschen der unfähigen westeuropäischen Politiker, vor allem der englischen und französischen, die - noch verfangen im alten Hegemoniedenken - dem Aggressor, d.h. den Serben, allzu lange den Freiraum für ethni-

sche Säuberungen gegeben haben.

HRVATSKI:

HRVATSKI GENERAL GOTOVINA UNAPRIJED OSUĐEN

MZ od 9.12. «POLICIJA UHVATILA
RATNOG ZLOČINCA»

Dok su druge novine pisale o Anti Gotovini kao mogućem ratnom zločincu, autor članka već ga je osudio. Za njega ne vrijedi pravno načelo da je svatko nevin dok mu se ne dokaže krivnja. Osim toga je krivotvorio podatke: Srbi nisu protjerali samo nekoliko desetaka tisuća Hrvata nego 400'000. Nasuprot tome nije bilo nikakvog protjerivanja Srba, iz srpskih dokumenata je vidljivo da je njihov bijeg bio pripremljen. Osim toga – ako se uzme u obzir kaos u Iranu – postavlja se slijedeće pitanje: zašto se od hrvatskih jedinica, u kojima su sudjelovali mnogi prognanici, očekuje znatno više nego od američkih, koji tako nešto nisu iskusili?

Ista argumentacija vrijedi i za navodno neprimjereno razaranje gradova. General Gotovina je bio odgovoran samo za četverodnevnu vojnu operaciju, a ta je bila bezazlena u usporedbi sa razaranja u Iranu.

General Gotovina je optužen za zapovjedničku odgovornost - "morao je znati, da bi ratni zločini mogli biti počinjeni, a nije ih spriječio". Zašto onda Carla del Ponte ne podigne optužnicu protiv generala Janvier-a, koji je bio odgovoran za od UNO-a proklamiranu sigurnosnu zonu Srebrenica. On je morao znati, da će Srbi počiniti najveći masakr u Europi nakon 2. svjetskog rata, a nije ništa protiv toga poduzeo. Nije optužen, jer je Francuz. Ne praveći razliku između agresora i žrtve sud u den Haag-u ne služi pravdi. On služi zapadnoeuropskim političarima, prije svega engleskim i francuskim - koji još uvijek razmišljaju u starim hegemonističkim kategorijama - kako bi oprali pred javnošću činjenicu da su dali agresoru, t.j. Srbima, puno predugo punu slobodu za etnička čišćenja.

Osvin Gaupp, Baden ■

MZ VOM 22.03.2006 .

«SUOSJEĆANJE SA HAŠKIM ZATOČNICIMA»

U članku gornjeg naslova dopisnik **Norbert Mappes-Niediek** oštro kritizira *Večernji list* predbacujući mu da je skrenuo u nacionalističke vode. Tu je procjenu donio na osnovu članka o generalu Gotovini i hrvatskim zatočnicima u Haag-u. Razlog za navodno desničarsku uređivačku politiku Mappes-Niediek vidi u tome, što je izdavačku kuću Styria, koja je vlasnik *Večernjaka*, osnovala katolička crkva.

Pisma čitatelja koja uredništvu ne odgovaraju, ne objavljuju ni švicarske novine, tako ni ovo nije ugledalo svjetlo dana.

Leserbrief wurde nicht veröffentlicht !!

«MITGEFÜHL MIT HAAGER HÄFTLINGEN»

Ähnlich wie Professor Georg Kreis aus dem bequemen Universitätsstuhl den Moralfinger gegen das Verhalten der Schweiz im 2. Weltkrieg hebt, unterscheidet der im sicheren Westen aufgewachsene Autor nicht zwischen Aggressor und Opfer und sieht in jedem Kriegsteilnehmer einen Kriegsverbrecher. Tatsache ist und bleibt, dass entwaffnete Kroatien der Aggression der bis auf die Zähne bewaffneten serbischen Bevölkerung und der serbisch dominierten Jugoarmee ausgesetzt war. Die 400'000 kroatische Vertriebenen sind die Zeugen davon.

Genausowenig wie Churchill wegen

Dresden, oder der tschechische Präsident Benesch wegen Vertreibung der Sudetendeutschen mit Hitler, kann kroatische General Gotovina mit dem Kriegsverbrecher Milosevic verglichen werden. Deswegen hinkt der Vorwurf des Nationalismus an die Zagreber Zeitung *Vecernjak*, ansonsten müsste man dem Vaclav Havel, der die Vertreibung der Sudetendeutschen abgesegnet hat, auch Nationalismus vorwerfen.

Zu dem vermisste ich im Artikel die journalistische Sorgfalt. Hr. Mappes-Niediek schöpft unkritisch aus Zagreber Gerüchteküche. Nach der Übernahme durch Styria driftete *Vecernjak* nicht nach rechts, wie vom Autor behauptet, sondern nach links ab. Wenn sich die Zeitung Heute anders positioniert, dann des Lesemarktes wegen und nicht weil sie dem katholischen Verlag Styria gehört. Und die angeblichen Sticheleien gegen die Anklägerin Carla del Ponte können nicht als nationalistisch bewertet werden, da sie nicht ganz unbegründet sind. Umtriebige Carla unterlag nämlich auch dem Duft der gleichen Gerüchteküche und sah General Gotovina abwechselnd in Kroatien, im bosnischen Franziskanerkloster, oder unter Vatikanschut. Der bei Verhaftung Gotovinas beschlagnahmte Pass zieht ins lächerliche alle ihre Anschuldigungen bezüglich Nichtkooperation Kroatiens mit dem Haager Gericht, die den Beginn der Beitrittsverhandlungen Kroatiens mit EU verhindert bzw. Verzögert haben.

Osvin Gaupp, Baden

PRIJEVOD:

«SUOSJEĆANJE SA HAŠKIM ZATOČNICIMA»

Slično kao što profesor Georg Kreis iz udobne sveučilišne fotelje diže moralni prst osuđujući ponašanje Švicarske u II. svjetskom ratu, tako i autor

članka - odrastao na sigurnom Zapadu - ne pravi razliku između agresora i žrtve pa u svakom sudioniku rata vidi ratnog zločinca. Neoboriva je činjenica, da je razoružana Hrvatska bila izložena agresiji do zuba naoružanom srpskom pučanstvu i od Srba dominiranoj jugoarmiji. Svjedoci te agresije su 400'000 hrvatskih prognanika.

Isto tako kao što se Churchill zbog Dresdenu ili češki predsjednik Beneš zbog protjerivanja sudetskih Nijemaca ne mogu usporediti sa Hitlerom, tako se hrvatski general Gotovina ne može usporediti sa Miloševićem. Upravo iz tog razloga ne može se zagrebačkoj novini *Večernjak* prigovoriti da piše nacionalistički. U protivnom bi se i Vaclavu Havelu morao predbaciti nacionalizam, jer je prognu sudetskih Nijemaca ozakonio.

Osim toga članak ne daje utisak ozbiljnog novinarstva i gosp. Mappes-Niediek prenosi nekritički vijesti iz zagrebačke spletkarske kuhinje. *Večernjak* nije skrenuo u desno nakon što ga je preuzela Styria - kako to tvrdi autor članka - nego u lijevo. A ako se ta novina danas malo drugačije pozicionira, onda je to iz tržišnih razloga, a ne zbog toga što pripada katoličkoj izdavačkoj kući Styria. Također se navodno odapinjanie otrovnih strjelica protiv tužiteljice Carle Del Ponte ne mogu ocijeniti kao nacionalizam, jer kritika nije sasvim bezrazložna. Nezaustavljiva Carla je naima također podlegla mirisima iste kuhinje izmišljotina, pa je vidjela generala Gotovinu jednom u Hrvatskoj, pa onda u nekom franjevačkom samostanu u Bosni, ili pod zaštitom Vatikana. Sve njezine optužbe na račun Hrvatske zbog navodne nesu radnje sa haškim sudom pokazale su se smiješnima nakon uhićenja Gotovine i uvida u njegovu putovnicu. A upravo zbog tih optužbi predviđeni pregovori za pristup Hrvatske Europskoj uniji bili su ogođeni.

Osvin Gaupp, Baden ■

ZAŠTO SE, USPRKOS SVEGA, NE
SMIJE DIRATI U KOMUNIZAM?

KOMUNISTIČKI FRANKENSTEIN

Piše Osvin Gaupp
(na osnovu članka u "Weltwoche" Nr. 1.06)

U Hrvatskoj se puno govori o ljudskim pravima, a upravo oni koji se na to najviše pozivaju gaze po najosnovnijem ljudskom pravu uopće, a to je pravo na jednakost. Jedanaest godina nakon *Oluje* mi se još uvijek bavimo procesima protiv naših branitelja za navodne zločine koje su počinili u obrambenom ratu, i kraj se još ne vidi. Pri tome se govori o ubojstvima dva do tri Srbina u vrijeme najveće agresije na Hrvatsku, primjerice u slučaju Glavaš.

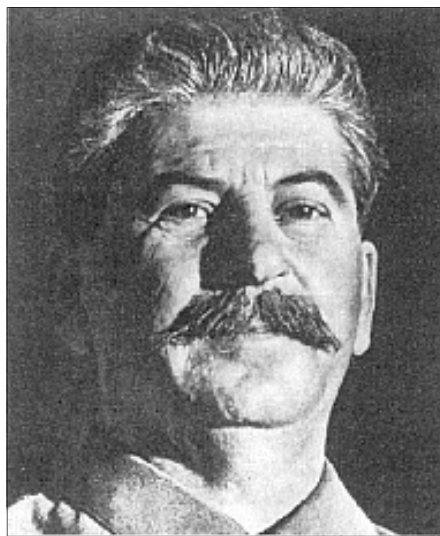
Zločine koje su počinili komunisti nakon završenog rata, dakle na civilima, a žrtve se broje na stotine tisuća, opravdavaju tako veliki humanisti kao primjerice Ivo Goldstein govoreći "o shvatljivoj odmazdi". Njemu shvatljivo, meni neshvatljivo. O procesima protiv odgovornih, a ima ih još uvijek živućih, ne žele ni čuti oni koji stalno ponavljaju da je zločin zločin bez obzira na to tko i zašto ga je počinio.

I tako ni mrtve žrtve nisu jednake. Mrtvi Srbi su privilegirani prema mrtvim Hrvatima, kao što su opet živi Srbi privilegirani prema živim Hrvatima. U Hrvatskoj naravno, da ne bi bilo zabune.

Međutim, nije samo Hrvatska u pogledu komunističkih zločina slijepa na jedno oko. I na Zapadu, prije svega u Europi, uglavnom su svi mediji i povjesničari slijepi na strahote, koje su počinjene u ime komunističke ideologije. Te strahote drastično pokazuje tabela "uspjeha" najkrvavijih diktatora svih vremena u kojoj prednjači Staljin sa 42.67 miliona žrtava (Hitler je tek na trećem mjestu sa 21 mil, dok je Tito na 9-tom mjestu sa 1.17 mil, vidi DO br. 96).

Ono što se u potpunosti prešućuje jest činjenica, da su si Hitler i Staljin mogli dati ruku ne samo zbog istih odnosa prema ljudskom životima, nego i zbog zajedničkog stava prema ljudskom dostojanstvu i etičnosti. Za Hitlera je poznato da je podržavao eksperimente liječnika dr. Mengele-a na logorašima. U svom programskom uradku "Mein Kampf" (Moja borba) Hitler proklamira ideju stvaranja jedne nadmoćne arijevske rase, koja bi bila "Ebenbild des Herrn" (Odslik Gospodina), a ne "Missgeburt zwischen Mensch und Affe" (izrod čovjeka i majmuna).

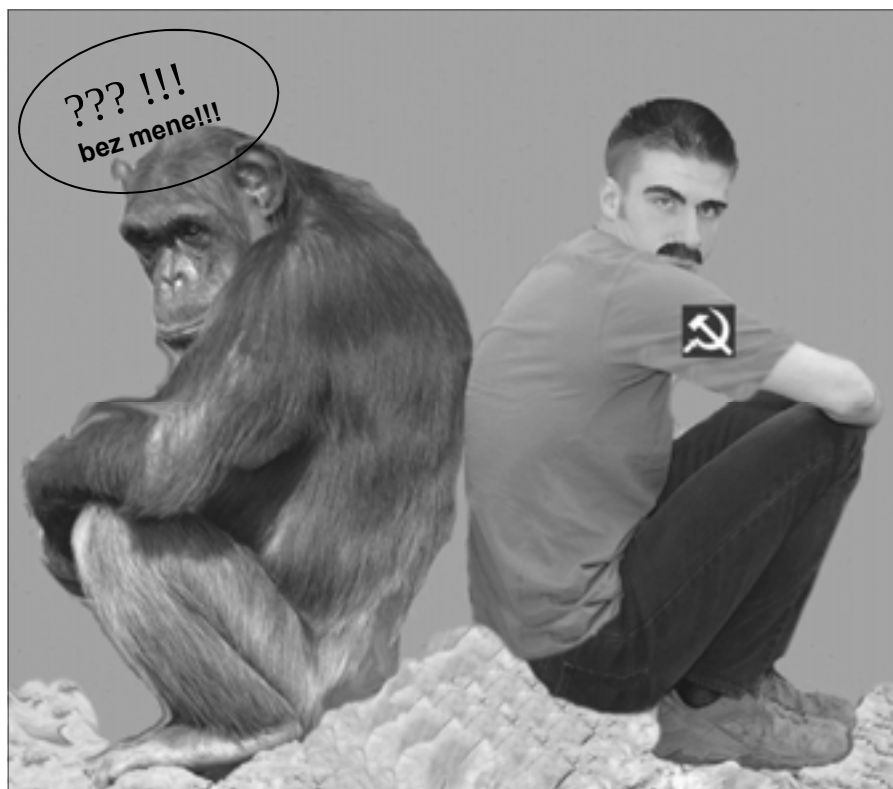
Nepoznato je, da je upravo ovo drugo, u pravom smislu riječi, želio stvoriti Staljin. On je podržavao eksperimente ruskog liječnika Ilje Ivanova, koji mu je obećao stvoriti novog čovjeka, koji će biti nevjerovatno jak, otporan, neosjetljiv na boli i kojeg bi se moglo upotrijebiti za teške radove ili kao vojnika. Takvog čovjeka je Ivanov želio stvoriti križajući čovjeka sa nekim od čovjekolikih majmuna, čimpanzom, orangutanom ili gorilom. Ivanov je bio ekspert na polju križanja različitih vrsta i vodeći u svijetu u to doba glede umjetne oplodnje. Najpoznatiji njegov križanac je takozvani Zorse, od zebra + horse (zebra i konj). Projekt križanja čovjeka i majmuna je sovjetska naučna akademija (naravno na nalog Staljina) označila kao vrlo značajnim za nauku i odobrila mu veliku sumu novaca. Obzirom da Sovjetski Savez nije imao nikakvih kolonija u tropskim zemljama, Ivanov se uputio sa svojim sinom u Francusku Gvineju gdje je postojala stanica sa čimpanzama. Pokusi su bili daleko teži nego što je Ivanov zamislio, jer su se ženke čimpanze pokazale vrlo nekooperativnim i agresivnim, pa su pri jednom pokušaju oplodnje Ivanovog sina izgrizle i izubijale tako,

da je ovaj završio u bolnici. Ipak je do sredine 1927. Ivanovu uspjelo ubrzgati ljudsko sjeme u tri ženke, ali do oplodnje nije došlo.

Ljudske ženke neće biti tako divlje, mislio je Ivanov i promijenio taktiku. Uspio je dobiti sjeme mužjaka čimpanze i time je htio oploditi crkinje u jednoj bolnici u Kongu, bez njihova znanja i odobrenja. To nije mogao napraviti neprimijećeno, pa je tražio francuske kolonijalne vlasti za odobrenje eksperimenta. Odobrenje je najprije dobio, ali prije nego što je uspio provesti svoj namu u djelo, ono je bilo povučeno.

Ivanov se razočaran vratio u Rusiju, ali nadu u uspješnost projekta nije izgubio. Sovjetske žene, smatrao je Ivanov, su svjesnije i žrtvovat će se za dobrobit komunizma. Stvarno je uspio naći jednu ženu, koja je bila spremna živjeti oko godinu dana u seksualnoj apstinenciji u georgijskom ljetovalištu Suhumi, kako bi se nakon toga dala oploditi sjemenom orangutana. Po zamisli Ivanova apstinencija bi povećala izgleda na uspjeh. Ivanov je imao peh, neposredno prije predviđenog oplođavanja u lipnju 1929. njegov Tarzan, kako se zvao orangutan, otegno je papke. Staljin je nakon toga izgubio strpljenje i krajem 1930. ga poslao na pet godina robije u Kazahstan. Ivanov očito nije bio tako robustan kao križanci koje je namjeravao stvoriti. Kazna mu je bila u međuvremenu smanjena, ali je nesretni Ivanov 1932, samo dan prije otpuštanja, umro od srčanog udara. ■

U POSJETI HKZ-U

PROF. DR. ZDRAVKO TOMAC

Piše Dunja Gaupp

21. siječnja 2006. u Badenu, a 22. a u Dullikenu u suradnji s HKM Solothurn organizirali smo predstavljanje najnovijih djela prof. dr. Zdravka Tomca. Knjige su predstavili urednica Neđeljka Batinović i direktor izdavačke kuće *Detekta* Ante Matić. 2004. godine izašla je knjiga "Predsjednik", koja je pobudila veliko zanimanje. Knjiga je rasprodana, a prof. Tomac je najavio nastavak teme u knjizi "Predsjednik protiv predsjednika".

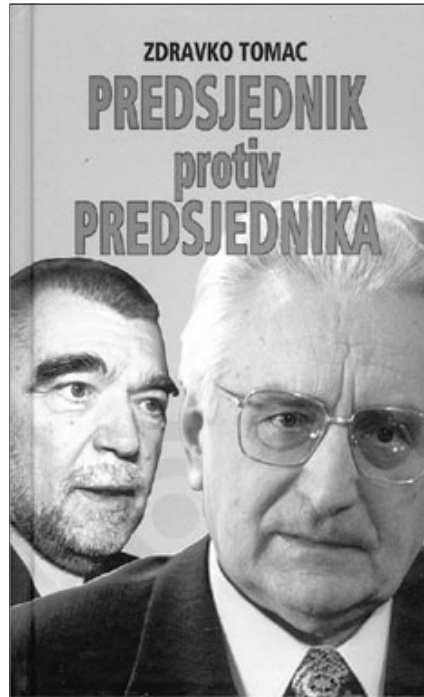
Mnogi se danas pitaju zašto nam se događaju nepravde poput one u Haagu, zašto nas se okrivljuje za nešto što nismo napravili. Orwell je imao pravo, kaže prof. Tomac, kada je tvrdio da iz raspada totalitarnog režima izlaze invalidi volje, ljudi bez inicijative, kojima je lako ponovno nametnuti neki novi totalitarizam, baš zato što im takav sustav pruža osjećaj sigurnosti. Prije ili kasnije svaki će čovjek, izložen neprestalnom udaru lažnih informacija, popustiti i u samobrani prihvatiti nametnutu i ponavljaju laž kao jedinu i apsolutnu istinu. I upravo s time računaju oni koji nas guraju natrag u sličnu zajednicu iz koje smo nedavno izašli.

Nameće se zaključak da nas od nove ideologije, ovog puta ideologije globalizma, može spasiti samo emocionalno hrvatstvo, koje je puno više od putovnice i mjesta rođenja. Hrvat se ne postaje ni po krvi, ni po ocu, ni po majci, ni po precima, ni hrvatskim genima; čak se ne postaje automatski ni prihvaćanjem hrvatske kulture, običaja, jezika, nacionalnih vrijednosti niti se postaje Hrvat samo životom u zajednici s pripadnicima hrvatskoga naroda. Hrvat se postaje subjektivno, osjećajno, dragovaljno i svjesno, kaže prof. Tomac. Zato su domoljublje i spremnost na žrtvovanje za vlastiti narod osobne karakteristike svakog čovjeka i njegov emocionalni i subjektivni izbor. Bez emocija, bez ljubavi, bez svojevrzne opijenosti i zanesenosti, bez poštivanja tradicije svoga naroda i prihvaćanje kolektivne svijesti kao nečega važnog i lijepog, hrvatski identitet svodi se na puku formu bez značaja za život pojedinca.

PREDSEDNIK PROTIV PREDSEDNIKA

U knjizi *Predsjednik* prof. Tomac argumentirano opovrgava krivotvorine, neistine i laži navođenjem činjenica i istine o povijesnoj ulozi dr. Franje Tuđmana u stvaranju i obrani hrvatske države i u obrani opstojnosti hrvatskoga naroda u BiH.

Knjiga *Predsjednik protiv predsjednika* nastavak je prve. U njoj Tomac opisuje na koji se način i danas, još uporni je, nastavlja kriminaliziranje Domovins-

kog rata u cjelini i prvog hrvatskoga predsjednika dr. Franje Tuđmana, te upozorava da su ti procesi opasni po budućnost hrvatske države i cijeloga hrvatskoga naroda.

Najodgovorniji za današnju situaciju je i današnji predsjednik Stjepan Mesić, piše Tomac. On se još 1993. priklonio politici Vesne Pusić i Ive Banca koji su krenuli u križarski rat protiv Franje Tuđmana i njegove politike, te je zajedno s Josipom Manolićem napravio nekoliko planova za puč. Planovi na sreću nisu uspjeli, ali da jesu ne bi bilo *Oluje*, ne bi bilo slobodne Hrvatske! Iako je Mesić tada bio najbliži Tuđmanov suradnik, to ga nije omelo u računici da će mu se dugoročno isplatiti ako Tuđmanu zabije nož u leđa. Mesić igra ključnu ulogu u pokušaju pretvaranja Franje Tuđmana u diktatora, negativca i ratnog zločinca, a svojim svjedočenjem u Haagu nanio je veliku štetu Hrvatskoj. Kako povijesni procesi još nisu završeni postavlja se pitanje hoće li takva politika današnjeg predsjednika biti okrunjena uspjehom ili će Stjepan Mesić doživjeti neuspjeh u svojoj strategiji radikalne detuđmanizacije, sotonizacije i kriminalizacije Franje Tuđmana, te za većinu hrvatskoga naroda i za povijest postati ne samo anti-hrvat nego i izdajica koji je lažno optužio prvoga hrvatskoga predsjednika Franju Tuđmana, Domovinski rat i svoju domovinu, koji je prihvatio i pokušao hrvatskom narodu nametnuti krivotvorinu da je Hrvatska bila dvostruki agresor - agresor na Srbe u Hrvatskoj i na BiH, odnosno da su dr. Franjo Tuđman te državno i vojno vodstvo u ratu bili organizirani kao zločinačka organizacija sa svrhom provođenja genocida radi stvaranja etnički čiste velike Hrvatske.

DISKUSIJA NAKON PREDAVANJA

Posjetitelji su postavljali pitanja, ali i

kritizirali stav hrvatskih političara da se za ljubav pristupa EU mora izvršiti sve što se od Hrvatske traži. EU je postala zlatno tele hrvatske politike.

Je li istina da su se Tuđman i Milošević dogovarali o podjeli BiH? - Nije, odgovara prof. Tomac. Kao sudionik političke scene toga vremena, on može posvjedočiti da je Tuđman i onda kada se činilo da popušta Miloševiću, imao jasnu strategiju kako doći do suverene države, dok Mesić samo producira "gaf do gafa" i svojim lažima šteti Hrvatskoj.

Jedna od tema bila je i kriminalizacija Domovinskog rata i hrvatskih branitelja. - Ta činjenica, osim što je bolna, ona i duboko zabrinjava, jer urušava domoljubni etos. Nacionalni ponos treba njegovati, treba promicati nacionalne vrijednote kako bismo sačuvali svoj identitet u globalnom bespuću svjetske moći. Važnije je sačuvati obraz, dostojanstvo i istinu o Domovinskom ratu, nego ući u EU koja će nas tretirati kao zločinački balkanski narod. Po diktatu međunarodne zajednice tuđinci nam pišu novu povjesnicu, nažalost uz pomoć domaćih izdajica. Sustavno i agresivno se provodi obnavljanje kulta Tita i bratstva i jedinstva, sve u smislu planova za novi svjetski poredak.

Stvara se nova UDBA - prema Tomcu naziv za **Udružene države Balkana**. Međunarodni krugovi već su razradili i zajedno s našom Vladom provode taj koncept, ali ga od Hrvata sakrivaju kao zmija noge. Govori se o zoni slobodne trgovine kao o nevažnom koraku, a to je zapravo onaj presudni korak u ostvarenju regionalne zajednice na Balkanu.

Što nam je napraviti, ima li spasa od takve nemile budućnosti? - Već smo jednom znali naći pravi put, danas samo trebamo posegnuti za istim receptom kao 1991. godine. Hrvatske ljude treba suočiti s istinom, a kada se to dogodi onda smo u većini i rješenje je stvoreno. Tada ćemo im, kao i 1991. reći da ne želimo nikakvu Jugoslaviju, svejedno kakvo joj ime misle dati! Situacija je vrlo ozbiljna, ali on je optimist, jer vjeruje u hrvatski narod i njegovo emocionalno hrvatstvo. ■

HRVATI ĆE OPSTATI AKO NE ODUSTANU OD SVOGA DOMOLJUBLJA, SVOJE KULTURE, TRADICIJE I SVOGA IDENTITETA, AKO OŠTANU EMOCIONALNO VEZANI ZA SVOJU OBITELJ, KRAJ, VJERU I DOMOVINU

PONOĆNE MISLI

Piše Neđeljka Batinović

Knjiga *Ponoćne misli*, kao autorovo zaokruženo životno iskustvo čovjeka, znanstvenika, mislitelja i vjernika, otkriva izvrsno poznavanje svih važnijih društvenih znanosti: povijesti filozofije, psihologije, književnosti, povijesti, religije, Biblije, teologije, ali i tzv. prirodnih znanosti. Autor je stekao najviši stupanj poznavanja opće kulture, kao čovjek knjige i čovjek s mnogo pročitanih knjiga. Knjiga je ne samo zbrika misli i eseja nego i svojevrsna temeljita životna ispovijest, dnevnik Domovinskoga rata i još mnogo drugog.

Ako bismo tražili glavnu nit koja se provlači kroz 371 stranicu ove knjige, onda bismo je pronašli u sintagmi "tajna života i smrti", odnosno, "što je smisao ljudskoga života?" Ova pitanja autor postavlja i sebi i čitateljima te stalno traži za najboljim odgovorima, svjestan da su i drugima ta pitanja jako važna pa uspoređuje njihove odgovore. Uvjeran je da konačnog odgovora nema pa ostaje vječno traženje do konca života. On u obliku okruglog stola o temeljnim životnim pitanjima raspravlja zajedno sa svojim gostima iz raznih sfera znanosti i kulture. Tako u knjizi najčešće nastupaju filozofi i mislioci: Sokrat, Seneka, Spinoza, Schopenhauer, Kant, Frankl, književnici: Goethe, Shakespeare, Dostojevski, Tolstoj, Oscar Wilde, Andrić; teolozi: sv. Avgustin, sv. Toma Akvinski; osnivači religija: Budha, Lao Tze, biblijski pisci sv. Pavao, sv. Ivan apostol i evanđelisti, i drugi. Autoru je stalo da čitatelj shvati kako su sva životna pitanja zajednička svim ljudima i da je važno upoznati različita mišljenja gradeći istodobno svoj vlastiti svjetonazor i svoje životno opredjeljenje.

U knjizi su iznesena gotovo sva važnija pitanja: smisao života, vrijednost ljudskog života, odnos života i smrti, uskrnuće – pravi odgovor na smrt, vjera – iskonska ljudska potreba, mistična ljubav, misticizam i religija, čovjek pred misterijem zla, čovjek kao moralno biće, moralni zakon, savjest i osjećaj krivnje, moral i politika, odnos pojedinca i društva prema istini.

Jedno od pitanja kojemu je autor posvetio dosta prostora u ovoj knjizi jest zašto su obični ljudi, koji nikada nisu činili zločine, postali zločinci? Zašto su činili zločine bez ikakva razloga, ponekad uživajući u mučenju i ubojstvu? Jesu li zločince napravile prilike, ljudsko društvo ili su oni samo dočekali mogućnost raditi ono što žele ili u čemu uživaju?

Odgovor na ova pitanja pisac je po-

tražio u Bibliji i raznim religijama svijeta. Stari zavjet ovako odgovara: "Vidje Jahve kako je čovjekova pokvarenost na zemlji velika i kako je svaka pomisao na njegovoj pameti uvijek samo zloća. Jahve se pokaja i u svom srcu ražalosti što je načinio čovjeka na zemlji" (Post 6,5-6). U gledanju na zlo i dobro prema autorovu mišljenju golema je razlika između sustava vrijednosti Staroga i Novoga zavjeta. Stari zavjet propovijeda kaznu i odmazdu. On se zalaže za sustav vrijednosti po kojemu svaki zločin mora biti kažnjen. Pojava Isusa i Novi zavjet bitno mijenjaju odnos prema zločinu i kazni. Isus je najviši stupanj slobode koji leži s onu stranu dobra i zla, on propovijeda ljubav i praštanje a ne kaznu i odmazdu. I autor opravdano pita: zašto je suvremeno društvo utemeljeno na starozavjetnom, a ne na Isusovom moralu koji traži ljubav i praštanje i zašto taj moral nije prihvaćen kao temelj europske i svjetske civilizacije?

Sjećajući se najtežih dana Domovinskog rata, 02. kolovoza 1992., autor u svome dnevniku piše: "Vjerujem u ljudsku dušu. Čak vjerujem da dušu imaju i oni koji čine najteže zločine. Zato sam stalno nastojao uvjeriti hrvatski narod kako je najvažnije u ovom ratu, s jedne strane, čvrsto braniti vlastitu slobodu, ali kako je još važnije čvrsto sačuvati svoju dušu i ne dopustiti pojedincima da na zločin odgovore zločinom" (str. 241). Autor nije mogao sakriti radost koju su mu darovale časne sestre u Zadru rekavši da ga jednako vole kao i Tuđmana iako je bivši komunist i da svaki dan mole za njega jer su njegovi nastupi bili na crti na kojoj nastupa i kardinal Kuharić. (str. 243)

Kad je riječ o komunističkoj prošlosti našeg autora treba jasno kazati da je on, uz dr. Franju Tuđmana, jedan od rijetkih naših političara koji je strpljivo i mudro, iskreno, riječima, perom, djelima i nadasve toplim ljudskim srcem malo pomalo pred očima javnosti izrastao u humanista, domoljuba, branitelja, Hrvata koji to ne treba isticati, čovjeka zrele

osobnosti i bogate duhovnosti. On je shvatio na vrijeme da je na tom putu trebalo pretrpjeti i otprijeti udarce po lijevom i desnom obrazu, pogrdne i uvredljive riječi stila "komunjara", ali kad se to shvati kao neizbježna životna pokora, onda ona postaje plodonosna.

Emocije su dio najplemenitije sfere ljudskosti, a Domovinski rat, u kojemu je naš autor najaktivnije sudjelovao, pružio je bezbroj prilika da ih iskaže i da ih ne uspije suspregnuti ni onda kada je to žarko želio. Knjiga obiluje tolikim primjerima da je i čitatelju teško suzdržati suze. Ima jedan naslov koji je posebno karakterističan: "Emocionalno hrvatstvo", u kojemu stoji i ovo: "Hrvat se postaje samo postojanjem emocionalne povezanosti sa svojim narodom, dragovoljnim i svjesnim opredjeljenjem i vlastitom odlukom... Bez emocija, bez ljubavi, bez svojevrsne opijenosti i zanesenosti, bez poštivanja tradicije svojega naroda i prihvaćanja kolektivne svijesti kao nečega važnog i lijepog, hrvatski identitet svodi se na puku formu bez značaja za život pojedinca. Ljudi koji hrvatstvo izjednačavaju samo, primjerice, s dobrim životom, koji tvrde da se samo dobrim životom ostvaruju bitni nacionalni interesi, pokazuju da hrvatstvo prihvaćaju samo formalno, a ne emotivno. Tako su i danas mnogi formalni Hrvati bez emotivnog naboja, koji se iz raznih razloga izjašnjavaju kao Hrvati, ali Hrvati bez emotivnog naboja, spremni prihvatiti globalizam i po cijenu gubljenja nacionalnog identiteta, kao novi internacionalizam, kao negaciju nacionalnog identiteta.

Puno je hrabrih riječi i nastupa imao naš autor u ulozi političkog dužnosnika tijekom desetak godina stvaranja i obrane suverene Hrvatske, ali zasigurno najhrabriji javni nastup imao je 05. kolovoza 2000. god., na Dan domovinske zahvalnosti, na groblju u Vukovaru, kada je rekao: "Ako gospoda iz Haaga neistinito pokušavaju izjednačavati agresora i žrtvu, ako žele oslobodilačke akcije proglašiti planiranim i ►

smišljenim zločinačkim akcijama i na osnovu toga suditi našim generalima, onda treba energično reći: Dosta, gospodo iz Haaga!"

U istom stilu nastavio je i u naslovu "Sokrat i Karla Del Ponte" (str. 284). "Zato bi bilo pravedno da se i za Tužiteljstvo Haaškoga suda uvede starogrčka praksa, po kojoj su, ako se dokazalo

da su osudili nevine, istom kaznom kažnjavani i suci i tužitelji... Jer, da i danas vrijedi atenska pravda, Carla del Ponte već bi bila u zatvoru, jer bi morala slijediti sudbinu npr. braće Kupreškić".

Pri samom kraju knjige, pod naslovom "Teror umreženog društva nad Hrvatskom", autor proročki kliče: "Hrvati će opstati ako ne odustanu od svoga

domoljublja, svoje kulture, tradicije i svoga identiteta, ako ostanu emocionalno vezani za svoju obitelj, kraj, vjeru i domovinu."

Epilog knjige sažet je u izreci koja je jednako stara i nova ali uvijek istinita: "Društvo protiv Boga uvijek se pretvara u društvo protiv čovjeka". ■

HKZ U RAZGOVORU

PROF. DR. ZDRAVKO TOMAC

SUSTAV VRIJEDNOSTI KOJE NAM NUDE "GLOBALISTI", JEDNAKO JE OPASAN KAO I SVI DRUGI TOTALITARNI REŽIMI. SAMO SLOBODAN ČOVJEK, JE KREATIVAN ČOVJEK!

Razgovarao Ljupko Perić

Gospodine Tomac zadovoljstvo nam je pozdraviti Vas u našoj sredini. Recite, kako je došlo do Vaše posjete Hrvatima u Švicarskoj u organizaciji HKZ-e?

Ja s velikim očekivanjima obilazim hrvatske zajednice širom svijeta. To činim jer me zanima stav naših ljudi koji žive u inozemstvu glede onoga što se događa u Domovini. Taj njihov stav ima i stanovitu političku težinu koja se odražava na promišljanja ukupne hrvatske politike, jer su ljudi koji se trenutačno nalaze izvan Domovine neraskidivi dio hrvatskog nacionalnog bića i o njihovim stavovima svaka hrvatska politika mora voditi računa.

Sa Hrvatskom kulturnom zajednicom sam se sretao i ranije kroz kontakte sa istaknutim Hrvatima iz inozemstva kakvi su primjerice bili pokojni Dr. Tihomil Radja ili također pokojni gospodin prof. dr. Žarko Dolinar. Znam da je to Zajednica svijetle prošlosti jako bitna za jedinstvo Hrvata u Švicarskoj, no znao sam da u posljednje vrijeme trpite stanovite nesuglasice unutar društva, koje ste, čujem, uspjeli prebroditi. Moj zadnji "dodir" sa Zajednicom dogodio se spontano na prvom predstavljanju moje knjige "Ponoćne misli" u Zagrebu, a na kojem je nazočila i gđa. Dunja Gaupp, koja mi je predložila dolazak u Švicarsku. Nakon toga smo u direktnom kontaktu uspjeli dogovoriti zajednički posjet mojih izdavača i mene HKZ-u. Knjige je objavila izdavačka kuća Detecta, a uspješno ju vode gospođa Nedjeljka Batinović i gospodin Ante Matić.

Ovom prigodom predstaviti ćete nam dvije Vaše nove knjige: "Predsjednik protiv predsjednika" i "Ponoćne misli". Što želite ovim knjigama poručiti čitateljima?

Započet ću s knjigom "Ponoćne misli" koja se u mnogo čemu razlikuje od svih mojih dosadašnjih radova. Ta knjiga nastajala je bukvalno u gluho doba noći, kada ja zapravo i pišem. No ova knjiga nisu moje svakodnevne političke observacije. Radi se o, ako ih tako mogu nazvati, zrcima mudrosti skupljanim godinama. Ta razmišljanja dodiruju sve životne teme od ljubavi do mržnje, od života do smrti. To su najintimniji sažeci mog dosadašnjeg životnog iskustva i u stanovitoj mjeri moja ispovjed u kojoj se jasno ocrtava vrijednosni sustav koji zastupam.

Ono što poručujem je u biti čovjekova potreba za slobodom koja je osnovni preduvjet kreaciji. Pri tome mislim na opasnost od jednodimenzionalnog razvoja čovjeka komu se oduzima pravo na drugačiji stav. Taj sustav vrijednosti koji nam nude "globalisti" je jednako tako opasan kao i svi drugi totalitarni režimi kakvi su recimo fašizam ili komunizam upravo zato što su jednodimenzionalni i isključivi. Oni ne trpe drugačije poglede na stvari od onih koje oni sami zastupaju i sve one koji im se protive prokazuju i napadaju. Radi se o vrlo brutalnoj metodi medijskog linča. Egzekutor su kontrolirani mediji. Svi oni koji su čitali Orwela i njegovu 1984. znaju što se tamo podrazumijeva pod "Ministarstvom za istinu". Moje aluzije ciljaju na jedan drugačiji način u istom smjeru.

Što se tiče druge moje knjige koju ću ovdje predstaviti, u njoj govorim o sukobu požrtvovnog rodoljuba i hinjenog patriota, sukobu intelektualne i povjesne veličine s prolaznom samodopadljivom malograđanštinom i da poentiram: sukobu univerzalne izvrsnosti sa balkanskom prosječnostima. No zaplet leži zapravo u tome da se, kao u kakvom lošem filmu, ta paunovski napuhana, malograđanštinom umjesto sadržajem popunjena osrednjost igrom povjesnih okolnosti našla sama na povjesnoj pozornici, pa popraćena snažnom medijskom potporom o sebi i misli i govori sve najbolje. Pokušavam čitateljima gore navedene neosporne činjenice pojasniti, analizirajući okolnosti u kojima su glavni likovi djelovali u relevantnom vremenu. Vidjet ćete da se u biti radi o patološkoj mržnji koja nastaje i koja se razvija kao odraz

nemoći.

Spomenut ću samo grandioznu optužnicu gospodina Mesića protiv gospodina Tuđmana da je ovaj potonji u dogovoru sa Miloševićem dijelio BiH. No povjesna je istina da je taj susret u izravnom kontaktu sa B. Jovićem i Miloševićem dogovarao Stjepan Mesić. Povjesna je činjenica i to da je, kada je susret dogovoren, g. Tuđman u delegaciju uvrstio g. Josipa Šempiju, akademika Dušana Bilandžića i prof. Smiljka Sokola. Mjesta za g. Stjepana Mesića u toj delegaciji nije bilo. Povjesna je istina dakle da g. Mesić, bez obzira što on danas tvrdio, tamo nije bio i ne zna sadržaj razgovora. Njegov istup u javnosti kojim u "slobodnoj izvedbi" interpretira ono što se događalo tamo gdje nije osobno nazočio ga legitimira kao "pacijenta" sa prekomjernom dozom neobuzdane sujete, koja je razlogom njegovog zločestog djelovanja. To djelovanje je odraz nemoći kojim slabiji u srazu s jačim razvijaju paranoičan osjećaj mržnje prema svemu što "jači" personificiraju. Samo u kontekstu definiranja psihološko-patološkog profila našeg drugog predsjednika moguće je racionalno objasniti njegove iracionalne istupe i na političkom parketu, ali i mnogo negativnije po Hrvatsku, na Haškom tribunalu na kome je defakto ponavljajući nedokazive proizvoljne izjave ponudio platformu Tužiteljstvu za podizanje optužnica protiv cijelog hrvatskog političkog vodstva 90-tih.

I da završim mišlju kako je na kraju g. Mesić hineći planetarnu čistotu zapravo bio svjedokom na sudu u vlastitoj stvari, što je naravno u normalnim okolnostima nedopustivo.

Mnogi ne razumiju Vaše trenutačno političko djelovanje koje se u velikoj mjeri razlikuje od onoga u okviru koalicije koja je voljom hrvatskih građana 2000. došla na vlast u RH. Kako objašnjavate taj radikalni zaokret?

To me mnogi pitaju i meni je jasno da je to istovremeno pitanje povjerenja kojim se u negativan kontekst stavlja iskrenost moje aktualne političke pozicije. No u politici je kadkad situacija nešto zamagljenija.

Kada smo u jesen 1990. pokojni Sušak, Tuđman i ja za vrijeme posjete Frankfurtu, pokušali predvidjeti razvoj situacije u Hrvatskoj dogovorili smo se da ja ostanem u SDP-u i na taj način u SPD-u djelujem na liniji hrvatskih ►

nacionalnih interesa. Želim ovdje pomenuti da je Tuđman u to vrijeme bio gorljivi zagovornik ideje postojanja jake stranke socijalno demokratskog uvjerenja. On je kao dobar poznavatelj mehanizama funkcioniranja zdravih demokratskih društava znao da je jedna takva stranka važna za hrvatsku demokraciju.

S druge strane je znao da će u vremenima koja dolaze HDZ biti ona snaga koja će morati na sebe preuzeti odgovornost stvaranja hrvatske države. Nitko od nas nije imao iluzija da će se to dogoditi bez otpora i velikih napetosti na liniji hrvatsko-srpskih odnosa.

Makar je nezahvalno, a katkad i nemoguće upoređivati osobe prvog i drugog hrvatskog predsjednika, što biste Vi iz Vašeg iskustva rekli o onome što će gospodin dr. Franjo Tuđman i gospodin Stipe Mesić značiti za hrvatsku povjest?

Ne bi se htio upuštati u takove ocjene. Mislim da će povjest svakome od njih dodijeliti mjesto koje im uistinu pripada. No već sada je jasno, da su unatoč svakodnevnoj medijskoj torturi ljudi u Hrvatskoj sve svjesniji Tuđmanova djela i njegove važnosti za hrvatsku državu.

Svjedoci smo novih inicijativa iz Europske unije koje ovoga puta inzistiraju na zajedničkom tržištu zemalja tzv. Zapadnog Balkana? Hrvati se boje bilo kakvih institucionalnih povezivanja sa zemljama bivše Jugoslavije. Kako Vi gledate na to?

Plan međunarodne zajednice da se Hrvatsku gurne u tzv. zonu slobodne trgovine Zapadnog Balkana pokazao je da početak pregovora s EU ne znači odlazak s Balkana, već nove pritiske na Hrvatsku s ciljem da ju se u konačnici prisili na to da pristane i na nekakvo institucionalno balkansko regionalno udruživanje. Ovaj plan inaguiran je još 1995. Zacrtni cilj se može postići ako se posluže prokazivanjem Domovinskog rata kao "Zločinačkog pothvata" te Hrvatsku reinterpretiranjem povijesti odvoji od istine. Bjelodano je da politička elita zarad vlastitih katkada i osobnih interesa takove trendove nije sposo-

ba spriječiti. U ekstremnim slučajevima, to pokazuje primjer g. Mesića, političke elite aktivno sudjeluju u denunciranju vlastite domovine, čime postaju sramni izvršitelji projekata sročenih u centrima moći izvan Hrvatske.

S takvim ciljem se i na temelju takvog plana išlo i na izmišljenu optužnicu protiv generala Gotovine, a kako se Hrvatskoj ne bi dopustio ulazak u EU dok na to ne budu spremne Srbija i Crna Gora i ostale balkanske države, te Turska. Namjera je da svi Srbi, Albanci i muslimani žive u regionalnoj balkanskoj zajednici kako ne bi tražiti samostalne, nestabilne države na Balkanu, a to samo znači da početak pregovora s EU ne znači 'by by' Balkanu, već nove pritiske na Hrvatsku da pristanu na regionalno udruživanje.

Sve što Mesić radi je to da aktivno stvara podlogu za realizaciju Zapadnog Balkana. To se najbolje iscrtaiva iz njegovih izjava da se svi svima moraju ispričati za rat, da su za rat krivi Tuđman i Milošević, da se rat vodio zbog podjele BiH itd. Ako se to uspije nametnuti kao istina, onda nema Domovinskog rata, a Hrvatska je utemeljena na zločinu.

Ne možemo izbjeći niti pitanje Haga. Da li je ponašanje i odnos naspram Haškog tribunala, koju vodi hrvatska Vlada, politika političkih naivaca?

Haški sud je odlična zamisao. Inicijator njegovog osnivanja bila je i Republika Hrvatska. No, to je istovremeno i jedna pomalo tragična priča o tome kako se jedna uistinu dobra ideja može pretvoriti u vlastitu suprotnost. Ta negativna metamorfoza počinje onda kada taj sud, za razliku od svih ostalih sudova na svijetu, (p)ostaje podložan političkoj kontroli, pod utjecajem politika onih zemalja koje tim sudom upravljaju. Sud rabi u velikoj mjeri podatke koji su nastali u kuhinjama kojekakvih obavještajnih zajednica, što ga u mojim očima u velikoj mjeri delegitimira. Optužnice se podižu bez imalo kriterija. Ponekad i laiku zvuče diletantski sročene. Navodi u optužnicama, pogotovu u odnosu na Hrvatsku, se potpuno razlikuju od činjenica na terenu koje smo svi mi doživjeli. Otuda i jak dojam da se činjenicama

manipulira i da cilj nije otkrivanje istine, nego je pravi cilj izjednačavanje krivnje agresora i žrtve.

Hrvatska politika je u tijeku rada Haškog suda načinila veliki niz pogrešaka. Posljednje se odnose na slučaj Gotovina, koji se na sudbinu Hrvatske može itekako odraziti. Nadajmo se da je vlada svjesna svoje odgovornosti i da će učiniti sve kako bi pomogla obranu našeg generala.

Vi ste jedan od onih rijetkih političara RH koji se dosta principijelno odnose prema problemima Hrvata u BiH. Kako procjenjujete trenutni položaj Hrvata u BiH i kakav je budući razvoj BiH kao države?

U pravu ste. U zadnje vrijeme imamo i po tisuću ljudi na promocijama knjiga, recimo u Livnu ove godine. Imam dojam da su ti ljudi u svakom pogledu žrtve. Radi se o pogreškama njihove lokalne politike, radi se o pogreškama hrvatske politike prema njima, o tretmanu u hrvatskim medijima, koji ponekad poprimi fašistoidno-rasističke oblike. I na kraju su žrtve Međunarodne zajednice koja institucionalno nezaštićenim Hrvatima oduzima i ono malo prava za jamčenih Daytonskim sporazumom. No Hrvati u BiH su ipak najvećim dijelom žrtve nesposobnosti vlastite političke elite. Radi se o nedostatku mjere za realnost kombinirane sa nedostatkom političke vizije. Jedna vrlo teška situacija. Bojim se da će se sve to ovim najnovijim razgovorima oko ustavnih promjena još i pogoršati. Općenito mogu reći da ne vjerujem u stabilnu, modernu državu BiH dok je ona uređena na daytonskom principu dva entiteta tri konstitutivna naroda. U tom smislu mislim da je realan program za sve Hrvate da se bori-mo za BiH kao konfederaciju triju republika, odnosno da i Hrvati u BiH imaju ono što i drugi narodi u BiH.

Dr. Tomac, što je prema Vašem mišljenju glavni razlog nejedinstva hrvatskog naroda?

Prije svega želim reći da se to nejedinstvo proizvodi, to je jedan vrlo razrađen projekt u kojemu se Hrvati dijele na sve moguće načine. Međunarodna ►

zajednica i neki drugi koji su zainteresirani da Hrvati ne budu ravnopravni u Bosni i Hercegovini, žele na sve moguće načine razdvojiti Hrvate iz Hrvatske i Hrvate iz BiH. U tom projektu dijeljenja hrvatskog naroda već se dosta uspjelo i dijaspora koja je dosta brojna i moćna, dosta je odstranjena od rješavanja problema hrvatskog naroda. Zatim se ponovno vraćamo na stare sukobe iz 2. sv. rata i ideološke sukobe, pa nam mnogi kažu: 'morate se pomiriti, Srbi i Hrvati u Vukovaru, i to se pomiriti na lažima i falsifikatima, a ne na istini'. Hrvati se dijele i regionalno na Istrijane, Hercegovce, Dalmatince, Ličane, Slavonce, Zagorce gdje se pokušava taj jedan jedinstveni hrvatski narod međusobno sukobiti.

Drugi projekt je da se Hrvati prisile na zapadni Balkan, odnosno, kako ja to kažem u UDB-u (Udružene države Balkana). Treći projekt je da se diskreditira povijest, da se kriminalizira Domovinski rat, hrvatski narod u BiH i Hrvatskoj.

Tom kriminalizacijom opet se dijeli hrvatski narod, jer jedan njegov dio ponovno želi služiti stranim gospodarima i prihvaća tu kriminalizaciju, a drugi dio se tome suprotstavlja. Što je važno u ovom trenutku? U ovom trenutku je važno pokušati formulirati bitne hrvatske nacionalne interese. Sve što se danas događa u svijetu, traži da Hrvati formuliraju svoje bitne nacionalne interese što je bez sumnje uvjet za opstojnost Hrvata u BiH i za njihovu ravnopravnost, kao jednog od uvjeta da izađu iz krize. Ja mislim da je to prioritetan zadatak i da u njemu moraju sudjelovati svi.

Najavili ste osnivanje nove stranke u Hrvatskoj. Kakav je njezin politički program i kakav uspjeh predviđate?

Da, ta nova stranka bi trebala okupiti sve one koji žele biti savjest hrvatske politike. U stanovitoj mjeri moramo omogućiti stvaranje saveza stranaka, udruga i nestranačkih pojedinaca radi zajedničkog nastupa na izborima. Taj

savez nam je potreban, jer je ugrožena hrvatska država, temeljne društvene vrijednosti, opstanak i razvoj obitelji i građana. Pokušat ćemo okupiti sve ne-parlamentarne stranke a njih je oko 34 od kojih će se njih 12 - 14 najvjerojatnije potpuno ugasiti. Predsjednik toga saveza bit će predsjednik Savjeta *Hrvatskog zvona*, koji mora biti nestranačka osoba. Stranka će se zalagati za preispitivanje ulaska Hrvatske u NATO, a zalagat ćemo se i da nezakonitosti u pretvorbi i privatizaciji nikad ne zastare te da se žrtvama nadoknadi šteta i da se oduzme nezakonito stečena imovina. *Hrvatsko zvono* u svojem programu će zahtijevati donošenje gospodarske strategije, a protiv se prodaji nekretnina i državnih poduzeća strancima. U ovim okvirima ona će predstavljati onu "šutljivu" Hrvatsku koja se sada ne osjeća predstavljenom na pravi način u hrvatskom saboru.

Gospodine Tomac, hvala Vam lijepa na ovom razgovoru. ■

OSVJEŽENJE U RADNIM TIJELIMA

33. SABOR HRVATSKE KULTURNE ZAJEDNICE

U nedjelju 7. svibnja 2006. godine u Hrvatskoj kući u Oltenu održan je 33. Sabor HKZ-e, koji je ove godine bio izborni. Nakon izvještaja svih radnih tijela i diskusije o njima, Sabor je dosadašnjim dužnosnicima jednoglasno dodijelio razrješnicu. Potom je uslijedio izbor za radna tijela, što se na kraju moralo proslaviti uz skromnu večeru i domaću kapljicu.

U zaslužnu HKZ-mirovinu povukao se dugogodišnji i za sve Upravne odbore od prelomne 1999. neprocjenjivo vrijedan predsjednik Nadzornog odbora, dr. Vlado Šimunović.

Upravni odbor osvježen je sa dvoje novih članova, Đurđicom Mučnjak i Ivanom Babić. Predsjednik ostaje Ivan Matarić, a tu su od dosadašnjih Dunja Gaupp i Ljupko Perić.

Nadzorni odbor je uz dosadašnju Franjicu Kos, dobio osvježenje u gospođama Draženki Perić i Ani Župa.

Uredništvo Društvenih obavijesti - od funkcije glavnog urednika oprostio se Osvin Gaupp, a za novog je urednika izabran Ljupko Perić. Uredništvo je, uz dosadašnje Tomicu Kukalj i Mirka Marković, povećano za dvoje novih članova, Maricu Babić i Božidara Bogojević.

Novim članovima radnih tijela želimo dobrodošlicu, a svima zajedno puno uspjeha i zadovoljstva u daljnjem zajedničkom radu. ■

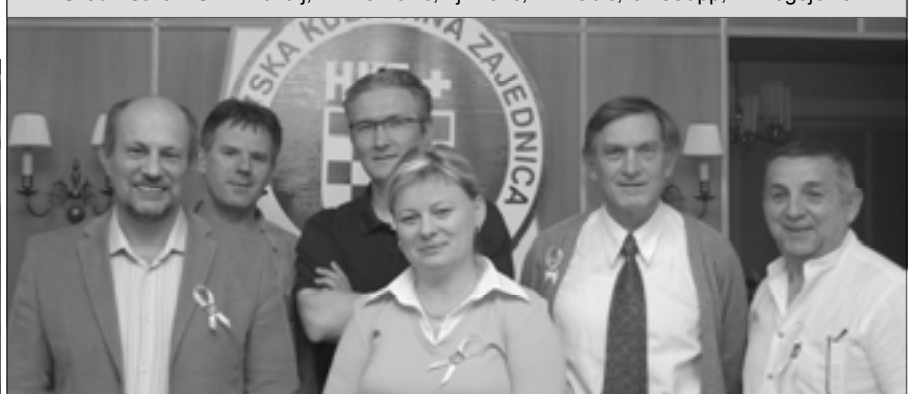
UO: I. Matarić, Lj. Perić, Đ. Mučnjak, D. Gaupp, I. Babić

NO: Draženka Perić, Franjica Kos, Ana Župa

Uredništvo DO: T. Kukalj, M. Marković, Lj. Perić, M. Babić, O. Gaupp, B. Bogojević

Ivan Matarić i Vlado Šimunović

PJEVANA MISA U JONI, PREDSTAVLJENE KNJIGE VIŠNJE STAREŠINA I ŠIMUNA ŠITE ČORIĆ

Piše Dunja Gaupp

U nedjelju, 19. veljače 2006. organizirali smo u suradnji s HKM Solothurn, HSK CH/FL i Hrvatskom zajednicom Jona, predstavljanje knjiga Višnje Starešine i Šimuna Šite Čorića. U crkvi St. Franziskus, Jona, bilo je toga dana posebno svečano. Svetu misu služio je fra Mičo Pinjuh, a glazbeno su je pratili zbor mladih iz HKM Solothurn i fra Šito na svojoj gitari.

Poslije svete mise, mladi Hrvati i Hrvatice iz Solothurna imali su priliku upoznati svoje vršnjake iz Osijeka koji su dan prije nastupali na Hrvatskom balu. Odrasli su za to vrijeme sa zanimanjem pratili predstavljanje knjiga.

VIŠNJA STAREŠINA – HAAŠKA FORMULA

Nakon što Ujedinjeni narodi (UN) nisu bili sposobni zaustaviti rat u Hrvatskoj i BiH, polagali smo velike nade u Haaški sud (osnovan 1993. g.), koji je konačno trebao imenovati napadača i suditi mu. Kako se to nije dogodilo, razočaranje i nerazumijevanje jednako je veliko, kao i prvobitna nada u pravdu koju smo od njega očekivali.

Kao dopisnica Večernjeg lista iz UN-a u Ženevi i suda u Haagu, Višnja Starešina je vjerojatno jedna od najboljih poznavatelja događaja. U svojoj knjizi ona nam otkriva "Haašku forumulu" po kojoj taj sud funkcionira. Sud od samog početka nije dobio nadležnost da sudi za agresiju, nego je krenuo putem izjednačavanja krivnje za rat i u njemu počinjenih zločina na principu individualne odgovornosti. Time se sud pretvorio u vrlo moćno sredstvo političkog upravljanja novonastalim državama na teritoriju bivše Jugoslavije, u čemu primat ima Velika Britanija.

Međunarodni kazneni sud za bivšu YU od početka je imao male izgleda postati institucija prava, jer je u njegove temelje ugrađena politika. Osnovao ga je političko tijelo - Vijeće sigurnosti, financira ga najvećim dijelom SAD, a kadrovski ga je ekipirala Velika Britanija, koja ga u trenutku osnivanja nije željela, ali kad je već bio osnovan, odmah je prepoznala u njemu moćni instrument provedbe svoje politike na Balkanu i to pod plaštem međunarodne pravde.

Već i u knjizi "Vježbe u laboratoriju Balkan" Starešina ukazuje na hrvatske propuste. Hrvatska nije imala iskustva na svjetskoj političkoj pozornici, nije znala braniti vlastite interese, stoga ni u slučaju Haaškog suda nije bila spremna, nije priredila nikakvu strategiju kako se postaviti. Umjesto da osnuje ekspertni tim koji bi pratio rad suda kako ne bi bilo iznenađenja, vlasti su se uvijek dale iznenaditi zahtjevima i odlukama iz Haaga.

Mali sud na rubu grada Haaga izras-

Misijski zbor mladih Solothurn

tao je u klasičnu UN-ovu birokratsku instituciju s godišnjim proračunom od 300 mil. američkih dolara i 1300 zaposlenika, a Hrvatska ni danas nema tijelo koje bi se sustavno bavilo praćenjem rada takvog ogromnog birokratskog stroja. Taj je pak u međuvremenu postao glavni kriterij međunarodne pozicije RH i pristupa EU. Kao posljedicu toga imamo situaciju da se na optuženičkoj klupi našlo i samo vodstvo države, za koje tužiteljstvo kaže da je bilo udruženo u dvije "zločinačke organizacije", onu u Hrvatskoj koja je provela akcije *Oluja* i *Bljesak*, i onu u BiH gdje se hrvatsko-muslimanski rat tretira kao hrvatski zločinački pothvat. Prema tim optužnicama zločinci su gotovo trećina Hrvata iz Hrvatske i svi iz BiH. O tome se u Hrvatskoj malo ili ništa nezna, kao da nitko nije pročitao optužnice.

Nasuprot tolikim optuženim Hrvatima, stoji nesrazmjerno mali broj optuženih Srba. Nema optuženih iz vodstva JNA, nisu optuženi ni idejni ni izvršni začetnici počinjenih zločina nad Hrvatima i Muslimanima. Sve njih "zastupao" je Milošević, a oni danas žive kao da se nije ništa dogodilo zbog čega bi trebali biti pozvani na odgovornost. Jugoslavenski ratni ministar obrane Veljko Kadijević je američki vojni savjetnik. Šef KOS-a Aca Vasiljević Haaški je svjedok i (prema srpskim izvorima) vojni savjetnik u Kanadi. Načelnik glavnog štaba JNA Blagoje Adžić, članovi krnjeg Predsjedništva koje je naložilo agresiju Borisav Jović i Branko Kostić – uživaju u mirovini kao da nisu odgovorni

za stotinu tisuća mrtvih, razaranje četvrtine Hrvatske i dvije trećine BiH.

Prema haaškoj forumuli Beograd je zapravo najneudržniji. Nikakvo čudo kada se zna da se tužbe temelje na montiranim dokazima britanskih obavještajnih službi, stvarnih gospodara toga karikaturnog suda za nebitne ljude iz nebitnih zemalja. Britanska je politika početkom rata putem UN-a preuzela upravljanje mirovnim procesom na prostoru bivše Jugoslavije (sjetimo se njihovih lordova), a putem Haaškog suda upravljanje pravdom za bivšu YU. Britanski koncept političkog ustrojstva Balkana zasniva se na dominirajućoj Srbiji. Velikosrpske ambicije jamac su stalne nestabilnosti, a Balkan mora ostati potencijalno opasno mjesto kojim se plaši Europa i oko kojega će se i u budućnosti dijeliti. Time Britanci liječe svoju iracionalnu fobiju od širenja njemačkog utjecaja na jugoistok Europe istovremeno šireći percepciju hrvatske krivnje za svaku destabilizaciju na Balkanu.

Na početku knjige autorica se zahvaljuje svima koji su joj pomogli da pronikne u haašku formulu pravde, a posebno se zahvaljuje Anti Kosteliću, koji je prepoznao temu i ovu knjigu učinio mogućom. Mi smo pak zahvalni što imamo ljude koji nam razotkrivaju odluke i djela moćnika iza kulisa svjetske pozornice, na kojoj su Hrvatima i Hrvatskoj namjenili minorne (ali po nas pogubne) uloge u cilju ostvarenja vlastitih imperijalnih interesa. ■

dr. Šimun Šito Ćorić

Višnja Starešina,

Osvin Gaupp

Hrvatski bal

HRVATSKA MLADOST ODUŠEVILA HRVATE U ŠVICARSKOJ

Piše Nenad Zakarija, glavni urednik glasila MATICA, Hrvatske matice iseljenika

U svečano ukrašenoj, prekrasnoj dvorani Lake Side Casino Zürichhorna u subotu, 8. veljače 2006. održano je tradicionalno godišnje okupljanje Hrvata i njihovih švicarskih prijatelja pod nazivom *Hrvatski bal* koji priprema Hrvatska kulturna zajednica u Švicarskoj.

Program večeri, uz kratku pozdravnu riječ predsjednika HKZ-a, Ivana Matarića i dopredsjednice gđe. Dunje Gaupp, bio je ispunjen nastupom gostiju iz Hrvatske: Športsko-plesne udruge *Feniks* iz Osijeka i sastava *Quattro Band* također iz Osijeka. Mladi gosti iz domovine oduševili su sve nazočne cjelovečernjim programom. Bogatstvom kostima i izborom glazbe i plesa dočarali su nam scene od bečkoga valcera, countryja, charlestona, latino ritma pa do rock'n'rolla, hip-hopa i drugih suvremenih izvedbi. Poseban pljesak dobili su plesni par Alen i Žana svojim umjetničkim plesnim izvedbama, kojima su potvrdili ugled koji već sada postižu i na svjetskim natjecateljskim podijima. Dodajmo da je skupina *Feniks* osvojila treće mjesto na European Open natjecanju u plesu održanom prošle godine u Linzu. Plesne točke dopunjene glazbenim programom izvrsnog *Quattro Banda*, uz koji su zaplesali i mnogi gosti sve do jedan sat ujutro, zaista su bili pravo osvježanje i inovacija u često standardnim programima sličnih okupljanja među iseljenim

Nenad Zakarija sa suprugom

Hrvatima. Uz već spomenute goste iz Hrvatske, balu su na poziv organizatora nazočili novinarka i autorica Višnja Starešina i glavni urednik časopisa *Matica* Nenad Zakarija.

Sutradan, u nedjelju 19. veljače u Hrvatskoj katoličkoj misiji u Joni, nedaleko Züricha, veliki broj Hrvata okupio se na svetoj misi koju je služio župnik o. Mičo Pinjuh, a koncelebrirao fra Šimun Šito Ćorić. Za tu prigodu autobusom je stigla i velika skupina mladih iz župe Solothurn koju vodi fra Šito. Oni su nastupili u pjevanoj misi koja je ispunila crkvu St. Franziskus do zadnjeg mjesta. Misi je, uz već spomenute goste iz domovine, nazočio i veleposlanik RH u Švicarskoj dr. sc. Mladen Andrić. Nakon mise u crkvenoj dvorani održano je predstavljanje knjiga. Najprije je glavni urednik *Društvenih obavijesti* g. Osvin Gaupp predstavio knjigu fra Šite Ćorića *S one strane granice*, a zatim je voditeljica programa Dunja Gaupp najavila i domovinsku gošću, autoricu Višnju Starešinu. Ona je predstavila dvije svoje knjige: *Vježbe u laboratoriju Balkan* i

svojevrsni nastavak, najnoviju, *Haška formula*, čiji je urednik otac Janice i Ivice, inače zaljubljenik u pisanu riječ, istinu i pravdu, kako reče autorica, g. Ante Kostelić. Nakon opširnog izlaganja iz kojeg smo saznali u kakvim uvjetima su se knjige stvarale, kako i zašto su nastale, te kako su (ne)primljene u javnosti, pogotovo onoj medijskoj, autorica je odgovarala na mnoga pitanja brojne publike.

Opširnije o ovim i drugim događanjima u hrvatskoj zajednici u Švicarskoj možete čitati u idućem broju *Matice*, no svakako valja pohvaliti organizatore, a uz HKZ sudjelovali su i Hrvatski svjetski kongres CH/FL, HKM Solothurn i Hrvatska zajednica Jona, ne samo zbog odlične organizacije nego i zbog same ideje dovođenja hrvatske mladosti iz domovine (njih četrdesetak) među svoje sunarodnjake, pa i vršnjake u Švicarskoj. Dodajmo da su svi gosti bili smješteni privatno kod raznih obitelji, pa su se tu stvorila mnoga lijepa prijateljstva uz obećanje: *Vidimo se dogodine!*

I zaista, trebalo bi to ponoviti. ■

ŠPU Feniks - charleston

ŠPU Feniks - valcer

Quattro Band

Žana i Alen

ŠPORTSKO PLESNA UDRUGA „FENIKS“ KREATIVNA HRVATSKA MLADOST

Piše Dunja Gaupp

Dobar glas daleko se čuje, tako smo i mi saznali za *Športsko plesnu udrugu „Feniks“* iz Osijeka, njihove nastupe na revijama i natjecanjima u Hrvatskoj i inozemstvu, te mnogobrojne nagrade. Pozvali smo ih na *Hrvatski bal* u očekivanju dobre zabave, a dobili smo nešto posebno. Oduševljenje je bilo svekoliko, mladi Hrvati i Hrvatice osvojili su srca prisutnih, a posjetitelji su mi prilazili sa mnogobrojnim pitanjima o tim divnim mladim ljudima. Obećala sam njihovu priču donijeti u slijedećem broju DO i ovime ispunjavam obećanje.

U radu je spas, govorili su naši stari, a da je ova narodna mudrost tako blizu istini, potvrdila je priča Darka Valentića, osnivača i predsjednika *ŠPU Feniks*.

Za Vas i Feniks vlada veliko zanimanje. Darko, molim Vas, predstavite se našim čitateljima.

Zovem se Darko Valentić i najstarije sam dijete u obitelji. Rođen sam 8.7.66. Imam još tri brata i sestru, i svi živimo u Osijeku.

Jeste li i u vrijeme ratnih zbivanja boravili u Osijeku?

Da, naravno. A tada su i započeli svi naši životni problemi. Sredinom 1991.g. cijela je naša obitelj dospjela u zatočeništvo srpskih paravojnih formacija u starom dijelu Tenja. U zatočeništvu smo ostali do 20.04.1992. g. kada smo konačno pušteni na slobodnu stranu.

Ako nije previše bolno ili indiskretno, ispričajte nam nešto više o tom vremenu.

U zatočeništvu je bilo katastrofalno. Nakon što su srpske paravojne postrojbe okupirale stari dio Tenja nismo više bili u mogućnosti prijeći na slobodnu stranu. Mogli smo to učiniti nas trojica starije braće, no plašili smo se da će bijeg biti poguban za roditelje, mlađeg brata i sestru. Život u zatočeništvu bio je jednom rječju pakao. Iz kuće nismo mogli izaći, to nam je bilo zabranjeno, a jedino smo je napuštali kada smo po zapovjedi bili angažirani u radnom vodu – kopajući rove na prvoj crti bojišnice i radili teške fizičke poslove. Svakodnevno smo bili izloženi psihološkim pritiscima i živjeli u neprestanom strahu. U jednom trenutku na ulazna vrata naše kuće pokucao je osobno i ratni zločinac Željko Ražnatović Arkan koji me je iskoristio da budem posrednik. Naime, svećenik iz Tenje, koji je također bio zatočen, trebao je biti zamijenjen za tijelo srpskog vojnika koje je bilo na odjelu patkologije KB Osijek. Biciklom sam po mrklom mraku Tenjskom cestom otišao do naših položaja, gdje sam preuzeo automobil sa mrtvim tijelom i potom ga

odveo u Tenju. Tamo sam uzeo svećenika i ponovo se vratio na hrvatske položaje. Naši su me ljudi odvrćali od namjere da se vratim u Tenje, ali vratio sam se, jer sam se plašio da će moj nedolazak biti koban po obitelj u zatočeništvu.

Kako ste živjeli nakon puštanja na slobodu?

Nakon deset mjeseci pakla našli smo se na slobodi. Obitelj je bila smještena u Dom u Zagrebačkoj ulici u Osijeku, a nas trojica braće smo obukli odore Hrvatske vojske. Boraveći u rovu odjednom sam osjetio da je moje psihičko zdravlje narušeno. Bio sam užasno potišten, POVLAČIO SAM SE U SEBE i bojao se svoje reakcije, da ne bih slučajno nešto loše učinio. Počeo sam s nepotrebnim izlascima, a smisao života tražio sam u boci. Cijela obitelj bila je zbog toga doslovno izvan sebe. To je bila kap koja je prelila čašu i odlučio sam prekinuti s takvim životom.

Mudra odluka, koju sigurno nije bilo jednostavno provesti u djelo. Što ste onda napravili?

Kako sam i prije plesao odlučio sam nastaviti. Odlazio sam na treninge u Zagreb, po principu četiri dana na terenu, četiri dana ples u Zagrebu. Promjena je bila nevjerovatna. Potištenosti više nije bilo. Odjednom sam se našao u okruženju divnih ljudi oko kojih nije bilo ratnih frustracija. Nakon dvije godine vojske skinuo sam se i ples je postao moj život koji mi je puno toga dao.

Je li to bilo presudno za odluku osnivanja plesne škole?

Osnovao sam klub u Osijeku, Športsko plesnu udrugu *Feniks* i s njim prošao cijelu Hrvatsku i Europu. Bili smo višestruki viceprvaci Hrvatske i četiri puta sudionici Svjetskog prvenstva, osvojivši izvanredno peto mjesto 1997. Svih ovih godina preko plesa upoznao sam veliki broj ljudi, a njih više od dvije tisu-

će naučio plesati. Mnogi od njih danas su moji prijatelji. Što reći, i buduću sudbinu, upoznao sam na plesu.

U razgovoru s Vašom majkom, rekla mi je da kostime šiva ona i druge mame, ali da jedan dragi donator, Nijemac, prilikom svakog dolaska u Osijek doneše i jednu svečanu plesnu haljinu. Lijepo da ima ljudi koji su spremni pomoći.

Svih ovi plesnih godina pomagali su mi mnogi ljudi, Ratko Žuvela – načelnik Prognastičkog naselja Prijateljstva u Čepinu, mnogi čelnici gradskog poglavarstva Osijeka, koreografi iz Zagreba, Mađarske, Njemačke. Ples mi je, to slobodno mogu reći, promijenio život nabolje, izvukao me je od ispraznosti života nakon izlaska iz zarobljeništva i dvije godine u HV-u. Bocu sam odbacio i zamijenio je znojem na plesnom podiju. Od tog trenutka moj život je dobio puni smisao a isto to osjeća i moja obitelj. Bilo je teško, ali izvukao sam se – zahvaljujući plesu i tim divnim ljudima oko sebe.

Već ste nekoliko puta i u Švicarskoj davali satove plesa. Hoćete li i u buduću dolaziti, kako često i kako to funkcionira?

Dolaziti ću tako dugo dok ima zanimanja za ples. Vi ste prisustvovali jednoj našoj plesnoj večeri, ali ja stojim na raspolaganju cijeli dan (9-12, 14-22 h), čitavih 15 dana koliko tečaj traje. Da bi se mogao održati, potrebna je prijava najmanje 15 parova i pronalazak odgovarajućih prostorija.

Na kraju, još jednom puno hvala na predivnoj slici koju ste darivali HKZ. Jesmo li je zaslužili?

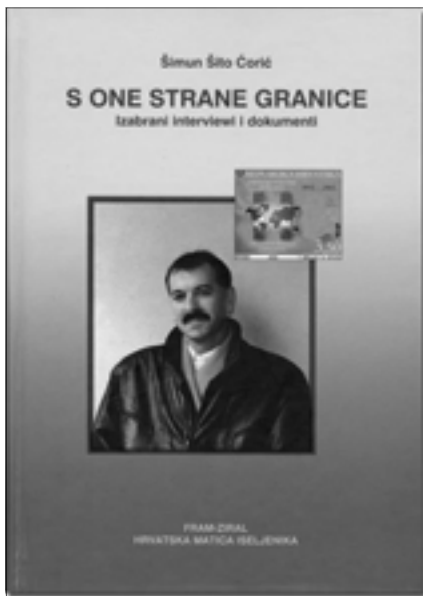
Nas je jako obradovao Vaš poziv. Vesele nas kontakti s našim ljudima po svijetu. Bili ste predivni domaćini i svima veliko hvala na gostoprimstvu.

Hvala na razgovoru. Srdačne pozdrave članovima Feniksa i Quattro Banda! ■

PREDSTAVLJENA NOVA KNJIGA FRA ŠIMUNA ŠITE ČORIĆA

19.02.2006. imali smo zadovoljstvo predstaviti posljednju u nizu knjiga prof. dr. Šimuna Šite Čorića. Knjiga je prvi puta predstavljena u Zagrebu u Hrvatskoj matici iseljenika zadnjeg dana 5. konvencije Hrvatskog svjetskog kongresa, 17.05.2005. Tom je prigodom gđa. Vesna Kukavica, tako odlično predstavila knjigu, da sa zadovoljstvom u cjelosti donosimo njezin tekst.

Kao urednica knjige želim samo jedno reći: bilo mi je veliko zadovoljstvo i čast raditi na toj knjizi! Oni koji misle da dobro poznaju fra Šimuna Šitu Čorića biti će iznenađeni manjkavošću svog znanja o ovom velikom, a jednostavnom čovjeku. *Dunja Gaupp*

S ONE STRANE GRANICE IZABRANI INTERJUI I DOKUMENTI

Piše Vesna Kukavica

Knjiga *S one strane granice*, zbirka izabranih intervjua i dokumenata književnika, znanstvenika i franjevca, prof. dr. Šimuna Šite Čorića objelodanjena je ove godine u nakladi poznatog (ranije) emigrantskog nakladnika ZIRAL-a i Hrvatske matice iseljenika. Građa knjige raspoređena je na 252 stranice i razdijeljena na 2 dijela.

Prvi dio knjige sadrži 39 intervjua razvrstanih prema kronološkom nizu od 1988. do 2005., dok drugi dio knjige sadrži 48 izabranih dokumenata (mahom ključnih rezolucija Hrvatskog svjetskog kongresa) koji su bili upućivani tijekom proteklih 12 godina u svjetske centre moći s ciljem širenja istine o hrvatskom narodu ili na adrese institucija u matičnim zemljama raseljenog hrvatskog naroda: RH i BiH.

No, urednica knjige Dunja Gaupp vrlo promišljeno isprepliće intervjue Šimuna Šite Čorića i dokumente utjecaj-

nih iseljeničkih udruga čiji je Čorić bio član ili čelni čovjek, u tom vremenskom razdoblju, želeći na taj način izabranoj Čorićevoj publicistici dati vjerodostojnost jednog od značajnijih autora u iseljeništvu druge polovice 20. stoljeća.

Knjiga je uz Pogovor dr. Josipa Gracina, opremljena odgovarajućim znanstvenim aparatom kojem posebnu vrijednost daje Abecedno kazalo imena koje sadrži preko 550 osoba, pa znači da će čitatelj lako pretraživati sve one relevantne ljude iz iseljenišva ili njihove prijatelje iz tridesetak domicilnih zemalja koji su bili vezani uz Hrvatski svjetski kongres ili hrvatske katoličke misije u svijetu, ili su jednostavno kao građani demokratskog svijeta željeli na inicijativu književnika, znanstvenika i franjevca Šimuna Čorića pomoći hrvatskome narodu u pravednoj borbi za rješenje hrvatskog pitanja u međunarodnoj zajednici i uspostavi neovisne Republike Hrvatske u zadnja 2 desetljeća, tj. u burnim hrvatskim vremenima na prijelazu iz 20. u 21. stoljeće.

Recenzenti knjige Josip Ante Sovulj, Frane Vugdelija i Josip Gracin, ocjenjujući djelo nedvojbeno kvalitetnim u sociološkom, kulturološkom i politološkom smislu – s pravom konstatiraju kako je korisno da se knjiga pojavila i radi činjenice koja Šimuna Šitu Čorića u medijima isključivo vezuje uz Hrvatski svjetski kongres, a zanemaruje se njegov književni i znanstveni opus koji samo u CROLIST-u Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (to je centralni domovinski katalog knjiga) bilježi čak 40 bibliografskih jedinica pod imenom Čorić, Šito Šimun.

Književnik, znanstvenik i franjevac Šimun Šito Čorić rođen je 1949. godine u Paoči kod Međugorja u Bosni i Hercegovini gdje je polazio osnovnu školu. Klasičnu gimnaziju "Ruđer Bošković" je završio u Dubrovniku, u Sarajevu je studirao filozofiju i diplomirao teologiju u švicarskom Luzernu. Magistrirao je psihologiju na američkom Columbia University u New Yorku, a doktorirao na hrvatskom Sveučilištu u Zagrebu s disertacijom "Tjeskobe hrvatskih migranata".

Disertaciju "Tjeskobe hrvatskih migranata" objavila je devedesetih godina Matica hrvatska u Zagrebu. Član je Hercegovačke franjevačke provincije, Hrvatskog društva književnika, Švicarskog centra PEN-a i The Society of American Poets. Ponajviše živi kao misionar u Bernu. Znanstveni i pedagoški rad Šimuna Čorića sa studentima hrvatskih sveučilišta u zadnjem desetljeću na Sveučilištu u Zagrebu, Zadru i Mostaru u području psihologije, psihologije migranata i psihologije religioznosti također je vrlo značajan. Književna djela, prozna, pjesnička i dramska, Šimuna Čorića prožeta su spiritualnom tematikom. Ovom prigodom izdvajamo zbirke: Iseljeničke kiše (1981), Hercegorčina (1985), Od zalagaja zvijezda

(1986); dok će ga književni teoretičari u domovini zasebno cijeniti i kao vrsnog antologičara egzilantskih i emigrantskih pisaca iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine jer je uredio antologiju 45 emigrantskih pisaca (1991), koja je za kratko vrijeme doživjela i drugo prošireno izdanje 60 emigrantskih pisaca.

Prvi intervju u knjizi znakovita naslova *Povratak dug osam mjeseci* koji je objavio američki Zajedničar 1988. pokazuje na koji je način represivni aparat bivše Jugoslavije djelovao nježno. Svome građaninu Šimunu Čoriću je bez suda i presude uskraćena putovnica. Nježnost se ogleda u vraćanju iste, tek nakon osam mjeseci – i opet, bez objašnjenja, tek da se pokaže tko je Marko, a tko Janko. Berlinski zid je da se podsjetimo pao 9.11.1989., dakle pola godine kasnije. U tom intervjuu književnik Šimun Čorić pojašnjava onodobno stanje duha kako mu je na 50. svjetskom kongresu PEN-a pričao voditelj mađarskih književnika Istvan Bart kako mađarske vlasti nude slobodan dolazak svojih pisaca iz iseljenišva bez obzira na njihova politička uvjerenja, a u nas se službena domovina, zapisuje Čorić, obilno zainteresira za svoje pisce tek kad bi se u emigraciji našli pod kotačima vlaka kao primjerice pjesnik Viktor Vida u Latinskoj Americi. Priču s putovnicom, za koju su se borili književni PEN centri i ugledni borac za ljudska prava dr. Predrag Matvejević (tada iz Zagreba, danas je sveučilišni profesor u Rimu), te plemeniti apel svih 114 europskih hrvatskih katoličkih misionara – Šimun poput biblijskog Šimuna Cirenca naziva malom nezgodom.

Iz intervjua u intervju otkriva se čitatelju dojmlija biografija, odnosno memoarska proza, drugim riječima uspomene, te dnevnik profesora doktora Šimuna Šite Čorića na domaćoj sceni ponekad namjerno marginaliziranog na ulogu off-glazbenika i časno mjesto predsjednika Hrvatskog svjetskog kongresa.

U intervjuu *Tajni ZIRAL-ov tajnik* doznajemo kako je taj ugledni čikaški iseljenički izdavač ZIRAL baš mladom Čoriću, tada 28-godišnjem redovniku (dane 1977.), povjerio još jedan hvalevrijedan posao – mjesto tajnika, razumije se tajnog tajnika. Mladi se, dobro obrazovani, tajni tajnik, poliglota, izvrsno snasao u odgovornoj i konspirativnoj ulozi i dokazao se u hipu i kao autor u iseljeništvu bestsellerskog štiva "Tako govore hrvatski disidenti" ili "So speak Croatian Dissidents". Pseudonimi pod kojima je pisao Čorić su Boris Katich i Gordan Pavić. Tako se dogodilo da se u Zagrebu Gordan Pavić uvrštavao u antologije hrvatskog pjesništva i svrstavao uz bok Vinka Nikolića, Lucijana Kordića, Antuna Bonifačića i drugih vodećih emigrantskih pjesnika. Glavni i odgovorni urednik "neprijateljske emigrantske" izdavačke kuće ZIRAL ►

dr. Vinko Dionizije Lasić i kustos Hrvatske franjevačke kustodije u Kanadi i Americi dr. Častimir Majić ponudili su, naime, mladom i darovitom Čoriću, nakon Luzerna, nastavak školovanja i rad u Americi. Tako je Šimun Šito Čorić u srcu iseljeničkog nakladništva u Chicagu radio na izdanjima: tjedniku Danica, Hrvatskom kalendaru i brojnim drugim izdanjima Hrvatskog etničkog instituta u Chicagu... Uplašio sam se piše Čorić, znajući tko su Lasić i Majić, jer nisam želio gubiti legalnu vezu s domovinom. Tajnost je bila zagarantirana u vjeri u fra. Lasića i Lucijana Kordića.

Vratimo se, dakle, samoj knjizi *S onu stranu granice* Šimuna Šite Čorića.

Knjiga donosi (1) Šitine intervjue objavljene u domaćim dnevnim novinama *Slobodnoj Dalmaciji*, *Vjesniku*, *Glasi Slavonije*, *Večernjem listu* i drugim medijima, čitanim tjednicima poput ondašnjeg *Novog danas*, *Starta*, *Globusa* i *Nacionala*. Nema broja u hrvatskom tisku u dijaspori koji nije zabilježio zbiva-

nja iz Hrvatskog svjetskog kongresa pa i mišljenje Šimuna Čorića. Svi su intervjui, njih dakle 39, posvećeni statusu hrvatskih iseljenika unutar 30-ak domicilnih zemalja svijeta, te s druge strane – njihovu položaju u odnosu na matična društva tj. društvene prilike u Republici Hrvatskoj i Državi Bosni i Hercegovini. Publicistika kao književna vrsta u ovoj knjizi Šimuna Šite Čorića ujedinjuje povijesno znanstveni interes s autorovim umjetničkim oblikovanjem – pa se knjiga *S onu stranu granice* čita s užitkom i lakoćom, gotovo nadušak.

Knjiga donosi (2) Drugi dio knjige, *Izabrani dokumenti* sadrže istaknutu potrebu da se izraze i opišu kako društvena, politička tako i umjetnička stremljenja hrvatskoga izvandomovinstva – koje je vezano uz Hrvatski svjetski kongres.

Na kraju valja nešto reći o stilu pisanja i govora Šimuna Šite Čorića. Za njegov stil: izražajan i jasan, na granici emfatičnog govora reprezentativne su u knjizi reportaže iz Amerike i Nizozem-

ske (zatvori hrvatskih mučenika u Americi, te zatvor naših optuženika u Haagu za ratne zločine u Domovinskom ratu) ujedinjuju istinitost i vjerodostojnost zapisa o pojedinim ljudima i pojavama. Zločin je zločin, piše Šimun Šito Čorić. Žrtve agresije imaju pravo na istinu, ugroženi narodi na slobodu, a zločinci valjaju izdržati svoju kaznu. Impresivni su zapisi Šite Čorića o aktualnim zbivanjima i ljudima za koje se javnost posebno zanima. On ih opisuje s umjetničkim interesom tako da se iza prolaznosti pojava i kratkotrajnog efekta izvještavanja prodre do one srži pojava koja ih čini značajnim za općeljudsko iskustvo svijeta i života. Za to je najbolji primjer reportaža o doživotnim zatočenicima Zvonku Bušiću i Anti Ljubasu u SAD-u. Njegov govor nema redundancije, opširan jest, pregledan jest i temelji se na istinitosti životnih priča hrvatskih migranata i ljudi zatečenih u životnim radostima, ali i životnim tjeskobama. ■

Hrvatska matica iseljenika: Otvoreno pismo, Broj: 775/06
Zagreb, 17. ožujka 2006.

HRVATSKI SVJETSKI KONGRES

- Nacionalnim kongresima, s v i m a
- Domovinsko sjedište
- Dr. Šimun Šito Čorić, predsjednik

Cijenjeni predsjedniče HSK-a gospodine Čorić,
poštovani članovi Hrvatskog svjetskog kongresa!

Početkom ožujka ove godine preuzela sam dužnost ravnateljice Hrvatske matice iseljenika. Upoznata sam s djelovanjem Hrvatskog svjetskog kongresa od njegova utemeljenja 1993. u Zagrebu, koji kao krovna hrvatska iseljenička udruga objedinjuje 30 nacionalnih kongresa iz 30 država svijeta u kojima hrvatski iseljenici žive u znatno većem broju pa se nadam da ćemo i dalje razvijati zajedničke projekte.

Brojne su hrvatske udruge i pojedinci sudjelovali u projektima vezanim uz život hrvatskoga čovjeka izvan matične zemlje na čemu Vam iskazujem veliku zahvalnost i upućujem želje da i ubuduće nastavimo uspješnu suradnju.

Odlaskom u svijet vaši su preci izgradili most prema novom svijetu, a vi zajedno s nama stvarajte mostove među dvjema domovinama. Republika Hrvatska vaša je matična zemlja koja se obvezala na skrb za svoje iseljeničtvo, a prošlostoljetna karta u jednom smjeru naša je prošlost. Vaš izbor za nas je nova vrijednost. Želimo upoznati kulture drugih naroda u kojima živite, pa unatoč razlikama stvarati nove projekte koji će, vjerujem, oplemeniti obje kulture u svijetu koji se sve više integrira.

Hrvatska matica iseljenika u prosjeku godišnje realizira 60 projekata iz različitih područja kulture, prosvjete, turizma, športa te ostvaruje jedan broj gospodarskih veza.

Vrlo dobru suradnju Hrvatska matica iseljenika ima s Hrvatskim katoličkim misijama diljem svijeta, koje su uspjele ostvariti iznimne prinose kako u njegovanju duhovne kulture našega naroda tako i u ukupnoj afirmaciji hrvatskoga čovjeka izvan matične zemlje.

Kako živite i stvarate s vašim obiteljima u drugim narodima i drugim kulturama na raznim kontinentima od Australije i Novog Zelanda, preko Južne i Sjeverne Amerike do Europe željela bih da naši mostovi suradnje budu još bolji u svim područjima ljudske djelatnosti.

Očekujući uspješnu suradnju,
srdačno Vas pozdravljam!

Ravnateljica:

Katinka Fuček, prof.

POČASNI GOST NA HRVATSKIM SVJETSKIM IGRAMA U ZADRU ZASTUPNICA U KANADSKOM PARLAMENTU LYNNE YELICH

Piše Katrina Pejaković

Lynne Yelich, treća generacija kanadskih Hrvata i zastupnica u kanadskom Parlamentu s oduševljenjem se odazvala pozivu da bude počasni gost Hrvatskih svjetskih igara u Zadru ove godine. I ako je gđa Yelich treća generacija Hrvata, vrlo je ponosna svojim hrvatskim porijeklom što i ističe na poslovnoj internet stranici na kojoj uz

kanadski barjak, stoji i hrvatski!

Lynne Yelich živi sa suprugom Mattom i kćerima Aleanom i Ivanom u malom prerijskom mjestu Kenaston, u Provinciji Saskatchewan. Kenasto je nekad bio jaka hrvatska zajednica. Hrvati su ovamo doselili početkom dvadesetog stoljeća iz Lovinca u Lici i uglavnom se bavili poljoprivredom.

Lynne Yelich je Hrvatsku posjetila samo jedan put, 1989. godine, i na tom su putovanju izbili osjećaji koje je već odavno gajila prema Hrvatskoj.

Po dolasku u Liku osjećala sam neku duboku povezanost, osjećaj pripadnosti. Kao da sam već tamo bila, a Lovinac sam poznavala samo iz priča prenešenih od mojih pradedova na moje djedove i roditelje, kaže Lynne Yelich. Taj je posjet učvrstio moju bliskost s Hrvatima, ne samo u Kanadi, već svugdje po svijetu. Osjetila sam da je to moj narod.

O Hrvatskim svjetskim igrama rekla je slijedeće: *Kad sam čula sam za "Hrvatske svjetske igre" koje će se ovog ljeta održati u Zadru, bila sam istinski radosna da će se omogućiti mladima rođenim izvan Domovine da se upoznaju, druže i da razvijaju zajedničke interese za šport. Uvjeren sam da je to najbolji način povezivanja Hrvata s Domovinom i međusobno. Naša kći Ivana se je prijavila za košarku i naša će cijela obitelj putovati u Zadar na Igre. Nadam se da će se Igre nastaviti svake godine ili barem svake druge godine. To bi mogao biti jedan prekrasan početak zajedničke suradnje i stvaranje hrvatskih veza po cijelom svijetu.* ■

ZA DJECU VUKOVARA

PODAJ SREĆU - VRATIT ĆE SE

PODALI SMO JE I VRATILA SE!

Piše Đurđica Mučnjak

Tog, 26. prosinca 2005., na samo Štefanje, vukovarska crkva sv. Filipa i Jakova brujala je od sretnog žamora djevojčica i dječaka. Franjevački je samostan preplavilo oko 1200 mladih osmijeha. Nijedna od dječjih ruku nije ostala prazna. Sretni smo što smo i mi bili kapi koje su tkale tu sreću. Samo velika srca to mogu. A srca koja su u tome sudjelovala zaista su velika i široka za svakoga tko treba utjehu i pomoć. Čak su i djeca pokazala koliko mogu biti ozbiljna i širokogrudna! Iako su i njima darovi, posebno za blagdane, jako dragi, odustali su od svojih poklona i darovali ih djeci Vukovara! A kada se srca slože, uspjeh je siguran! To je pokazala i ova akcija "Podaj sreću - vratit će se".

Sakupilo se oko 300 paketa. Sakupljanje je započelo još sredinom listopada. Čokolade, keksi, vitamini za djecu, igračke, odjeća... zatrpavali su prostor. No, nepredvidivo je iskrsnuo veliki problem koji mi je zadao poprilično muka. Nevjerojatno je kako ljudi žele pomoći, a onda imaju problema gdje se uopće ne nadaju. Riječ je bila o prijevozu. Jednostavno nisam mogla naći prijevoznika koji bi darove ljudi velikih srdaca prevezao do ispaćene djece. Nikako se nisam mogla pomiriti s činjenicom da za transport traže najmanje 2000 eura! Pa mi taj novac nismo ni imali, a da i jesmo, radije bismo ga darovali fra Zlatku Špeharu u Vukovaru. On bi ih znao korisno upotrijebiti za potrebe brojne djece koja su ovisna o njegovoj pomoći! U potrazi za novcem, pokucala sam na vrata nekoliko naših poduzeća i privatnih poduzetnika u Švicarskoj, ali bez većeg uspjeha. Doduše, tim sam putem skupila slatkiša, ali ne novac za prijevoz! U jednoj od tih besanih noći, uz svoju svakodnevnu molitvu, nadovezala

sam i poziv za pomoć: "Dragi Bože, sad imamo pakete, ali nemamo prijevoz. Znam da put vodi do Vukovara, ali ja ga ne vidim! Molim te, pokaži mi ga!"

Drugo jutro dobila sam poziv od "PI-PA-PO" predsjednice, Susane Senn-Benes. Našli su prijevoz!!! Juro Barukčić će nam besplatno prevesti pakete do Slavanskoga Broda. "Hvala ti, Bože," pomislila sam, "zašto te nisam već prije pitala?" Juro i Vinko Barukčić, naši spasitelji, bave se prijevozom putnika već 15 godina, a poduzeće imaju šest god. Prevoze putnike iz Kirchdorfa do Odžaka. Gospodin Barukčić nam je prevezao pakete do Slavanskoga Broda u 4 navrata. Prijevoz dalje, do Vukovara, preuzeo je fra Zlatko Špehar.

Ovim putem zahvaljujem svim pomagačima, članovima PI-PA-PO-a i svima koji su nam donosili pakete ili ih slali poštom, djeci koja su ih s puno ljubavi slagala, fra Zlatku Špeharu i njegovim

pomagačima i časnim sestrama iz Vukovara, Ivi Crnjaku koji je dolazio u Slavonski Brod po pakete i vozio ih u Vukovar, a najviše našim dobročiniteljima, Juri i Vinku Barukčiću. Hvala i onima koje sam možda zaboravila spomenuti. Ovim bih putem htjela još jednom spomenuti da župa u Kirchdorfu sudjeluje u projektu izgradnje cjelodnevnog boravka za školsku djecu u Vukovaru. Do sada se sakupilo oko 35'000 Fr. i ovo proljeće počinje izgradnja.

Časne sestre i prosvjetni radnici u mirovini brinit će o djeci u boravku.

Taj je projekt vrijedan naše pomoći! A za sve one koji bi rado pomogli evo broja konta: PC-503417-9. Hvala unaprijed svima.

Sreća se vraća svakom tko je daje te mu ispuni srce ljubavlju i zadovoljstvom!

■

ČOVJEČANSTVO MASOVNO STRMOGLAVI U OGANJ SEKULARIZMA I GLOBALIZACIJE

MODERNI SVIJET – POREDAK LOGOSA ILI KAOSA?

Piše Mićo Gašić, evangelizator

Koraćamo brže no ikad. Žurimo u Novu eru vjerujući da ona obećaje ono za čime naša srca žude, za čime smo još uvijek u potrazi, za zemaljskim rajem. Kroz svu povijest čovječanstva, ljudi su nastojali stvoriti sebi takav svijet, takvu civilizaciju koja je po mjeri njihovog materijalističkog viđenja i promišljanja životnih i svjetovnih vrijednosti. Čovječanstvo je prisiljeno nadmetati se za

što jačim i sigurnijim autoritetom, ugledom i utjecajem. Činjenica je da ovo moderno društvo u sebi nosi kaotični pečat borbe između dobra i zla, odnosno bolje je reći raznih zala rukovođenih iz "Zmijjskog legla". Sile tame se napinju svim svojim moćima kako bi kršćanstvo zamijenile poganstvom uvijenim u zamamljivi celofan svih boja i najljepšeg sjaja. "Dobročinitelji" vođeni Zabludama umišljaju sebi da čine dobro, ili čisto s predušljajem služe Zabludi kao emisari i sproveditelji njegovog "paklenog plana".

Društvena nepravda, nasilje i nemoć su oličje današnjeg društva, koje u svemu što čini i radi nastoji pod svaku cijenu potisnuti Boga iz vlastite svakodnevnice - na periferiju. Kako jednom prigodom reče Eugen Biser, osnovni

problem svijeta je u tome što je periferija postala centar i obrnuto ono središnje i najbitnije postalo je periferno nebitno. Sva čovjekova nastojanja nisu ništa drugo no trnoviti put svekolikog odricanja da se postigne i ostvari smisao koji se ogleda u materijalnim nasladama i zadovoljavanjima. Stvarne moralne vrijednosti (rad, marljivost, poštenje, solidarnost, pobožnost, poniznost, blagost, itd.) pale su u bescijenje, a bitne su da bi se održao društveni život.

Uopće ne čudi da čovječanstvo masovno strmoglavilo u oganj sekularizma i globalizacije. Danas je sve više ljudi i organizacija koje javno napadaju i oskrvnjuju važnost obitelji u sveukupnim društvenim odnosima, ►

zatim domoljublje poistovjećuju s radikalnim nacionalizmima. Na najpodlije načine čovjeku se uskraćuju osnovna ljudska prava. Legalizacijom abortusa uskraćuje se čovjeku (djetetu) u majčinoj utrobi pravo na život. To isto pravo ne uživaju svi jednako i u istoj mjeri svi narodi i ljudi u svijetu. Postoje ljudi koji u životu pate, ali i oni koji život kroje po vlastitoj volji, rekao je jednom prigodom C. F. Ramuz. Pravo na vjeroispovijest se uskraćuje na izuzetno lucidan način stvarajući ozračje kako je staromodno i zaostalo živo prakticiranje vjere u Trojednog Boga. Izražavanje religiozno-vjerskih osjećaja i mišljenja izloženi su najraznoražnijim porugama i svodi se mišljenje kako je to stvar samo "zatućanih" i rijetkih ruralaca.

Besmisao života postaje vratima spiritalizma, vidovnjaštva, crne i bijele magije, okultizma, alternativne i transcendentno-spiritističke medicine, meditacije, astrologije itd. Čovjek zahvaćen besmisлом, što je neminovna posljedica trke za novcem, bogatstvom, slavom i neu-mjernom potrošnjom, skreće putem koji ga ne vodi u tajnoviti svijet duha. Pri tome, tako novokomponirani svijet pokušava uskladiti s prirodnim zakonitostima, odnosno uspostaviti ravnotežu prirode i duha u kojoj će on kao središnji faktor dominirati. U drugom slučaju nametne se shvaćanje o postojanju odnosa između ljudskog života i zvijezda i utjecaja kozmičkih sila u sveopćem skladu sa svemirom. Tako se odnos stvorenja i njegova Stvoritelja svodi na minoriziranje Boga kao Stvoritelja, njegovo potpuno izopćenje i golgotski linč.

Posljednja dva stoljeća, a poglavito ovo posljednje, na poseban način su označeni snažnim utjecajem sila tame što izviru iz centara Humanističkih religija. Njihov pogled na stvarnosti čovjekovog bitka i života uopće, oslanja se na ljudski razum, obožavanje čovjeka i njegova uma. Kršćanska načela na kojima je počivao stari svjetski poredak trebalo bi po njima maknuti u korist humanističkih načela novog svjetskog poretka. Suvremeni Manijev / Manesov učenik (216.–260.) manihejska E. Cioran tvrdi da je isključivi gospodar i legitimni vladar svijeta, pa čak i stvoritelj nitko drugi nego Sotona – Lucifer. Cioran, sebi svojstveno, predviđa da će koncem ovog stoljeća završiti era Petrovih nasljednika, što je za onoga koji vjeruje u Riječ nemoguće, jer će sveti Oci dočekati Njegov ponovni dolazak u svjetlu i sjaju novog Jeruzalema sa slavom nebeskog Oca. Njegova tvrdnja je ujedno i baza Antikristova projekta uspostave osobne vlasti nad ovim svijetom i jadnim podanicima bijede i plača.

Humanisti, bilo da djeluju unutar tajnih društava, Novog doba, teozofskog pokreta ili nekog drugog Antikristovskog pokreta, žele pod svaku cijenu izdvojiti (izolirati) ljudski um od vjere. U tom bi slučaju čovjek, kao takav, mogao samo-

stalno izgrađivati moralna gledišta na temelju svoje slobodne volje, mogao bi se do te mjere prosvjetliti, razvijajući paranormalne (latentne) sposobnosti, da bi postigao razinu božanskih mudrosti (teozofija). Što znači, da čovjek vođen težom kako mudrost proizilazi iz ljudskog uma, teži za uspostavom vlastitog božanstva uronjenog u sunce što se poput fatamorgane jednako udaljava koliko god da mu se približavamo.

To što nam se danas nudi na pozornici javnog života je mistično, začarano i sivo, blijedo i iznoreno, isprazno. Sve se predstavlja glamurno, a u biti je jadro i bijedno. U fazi je legalno izjednačavanje dobra i zla. Kao što Solženjicin kaže, zlo može postati dobro ako zado-bije većinu glasova, kao što se dobro može imenovati zlim, ako se pokaže u manjini. Sve što je nekoć bilo neprihvatljivo u društvu koje se temeljilo na kršćanskom ili vjerničkom moralu danas se smatra sasvim normalnim i najprirodnijim čovjeku, odnosno njegovom izopćenom bitku.

U ovim današnjim prilikama naročito je mladež izložena utjecaju Zloga. Njih se želi općiniti sjajem raskoši, anarhične slobode, dostignućima ("moći") tehnike, raznovrsnim ponudama u službi modernizma (internet, mobilni telefoni, play station, ...) itd. Talk show emisije prožete izluđujućim temama po principu "Ordo ab chao", promoviraju novodobne norme življenja i morala, odnosno oživotvorenje sartreove moralne slobode – slobodno je činiti sve ono što mi se dopada. Emisari Novog doba nastoje svim sredstvima pridobiti duše mladeži, ostavljaju duboke tragove na njihovoj savjesti i u njihovom srcu.

Čovjek je žedan činiti dobro. Žedan je ljubavi i mira, praštanja i oprostjenja. Žedan je Milosti i sigurnosti. Jednom riječi žedan je biti slobodan od svega što ga sputava i muči. Čovjeku je potrebna sloboda koja izvire u Bogu. Sloboda na koju ne mogu utjecati nikakve izvanjske sile ili (niski) nutarnji nagoni. Nikakva materijalna dobra, ni udobnost, ni slava, ni ... ne mogu utažiti tu žeđ. Iako čovjek već na samome početku primi u zakup od Stvoritelja sve što mu je potrebno da bude sretan, očito je, da on to nije. Očito ne zna iznaći pravog načina kako bi to uopće mogao. Nesposoban da se suoči s vlastitom životnom odgovornošću optužuje okolinu, društvo, sve pa i samoga Boga. Današnje se kršćanstvo, međutim, izvana čini potpunim, daje izgled pravog života, ali religija vanjštine koja je iznutra prazna ne daje život. Danas je to slučaj u kršćana.

Što čini moderni (od Boga zastranio) čovjek današnjice? Vjeruje u sve ono što je nepouzdan i sumnjivo. Vjeruje u ono što propovijedaju ovovremeni proroci raznih sekta, u zazivanje duhova, magiju i sve oblike okultnog. Ubijaju nerođenu djecu, dok se u isto vrijeme svim silama bore za pravo životinja na

primjeren život i zabranu jedenja mesa. Zavist, mržnja, predrasude, sumnje, prezir sakramenata, ogovaranje i kleveta sastavnica su "normalne" čovjekove svakodnevnice. Poruguju se i ismijavaju najuzvišenije svetosti (ime Božje, Euharistija - pričest, Sveta misa, ...), svetogrđe je nešto što slabo koga uznemirava. Laž je postala vjerodostojnija od bilo koje istine. Poštenje i moralnost povlastica su ludih i "zatućanih". Blud i razvrat je povlaštenje modernih i kako sebe vole nazivati "urbanih". Suvremeni čovjek je tu da životu dade smisao svojim bezboštvom i samobožanstvom.

Ovo modernističko kršćanstvo je lažno, bez jasnog i iskrenog odnosa s Bogom i Isusom Kristom. No izbjegavanje odgovornosti u odnosima s Bogom ne dolaze u obzir. Obično se misli da mi ljudi griješimo u odnosu na Boga. Mi naime griješimo u odnosu na Zakon koji je uspostavljen radi našega osobnog dobra. Tako svjesno griješimo protiv sebe samih, ranjavamo se. Sami sebe osuđujemo jer činimo protiv Božje pravednosti, koja je poradi nas, a ne radi Boga. U Boga je, ionako, sve pravedno. Spoznaja i priznavanje vlastitih grijeha, slabosti, padova i propusta jača nas da se oslonimo na Kruh života što ulijeva snagu da nosimo teret svakodnevnice i da se suprotstavimo svekolikoj "sablazni" što nas zarobljava za svoje mračne pothvate.

Kako uopće pomoći čovjeku raspetom između svog odbijanja Boga i svojih dubokih čežnji za onim skladnim odnosom kojeg je izgubio? Kako pomoći da ponovo nađe pravi smisao svog življenja? Treba naglasiti da smisao života nije šturo čovjekovo nastojanje sačuvati svoj život, nego darovati ga (odreći se uгода, komoditeta i sl.) za vlastito spasenje. Darivati sebe, svoj trud i vrijeme za drugoga da bi i on bio sretan. Darivanje ispunja ponosom, velikodušnošću, zadovoljstvom i srećom, jer sam učinio velikodušno djelo. Nezadovoljstvo vlastitim životom nastaje usljed nedostatka pravog pogleda na svijet i vrednote. Tek tada se osjećamo sretnim kada znamo da ne pripadamo samo sebi. Iako se to čini nespojivim sa zemaljskom stvarnošću iskustva mnogih potvrđuju istinitost ovog stava. Umirati svijetu, da bi živio Kristu put je u puninu života ispunjenog Božjim smislom. Preporučajući se vodom i Duhom koje nam daruje Krist osobno po svojoj ljubavi. ■

POVIJEST FILOZOFIJE

MULTI MULTA, NEMO OMNIA NOVIT NEKI ZNAJU MNOGO, NITKO NE ZNA SVE

Piše Ljupko Perić

UVOD

Kladim se da će mnogi kada pročitaju naslov sa stanovitom dozom averzije čitati prve redove i okrenuti list. No upravo ova "suhovita" tema može biti jako interesantna, dinamična, puna iznenađenja i nadasve poučna. Namjera nam je u nekoliko nastavaka na popularan način obraditi povijest filozofije od *Talesa* (6 st. p.n.e.) do *Wittgensteina* (1951). Pri tome ćemo rabiti knjigu Bernarda Russel-a "Mudrost zapada" i izdanje dtv-a "Atlas Filozofije" čiji su autori Kunzmann, Burkard i Wiedmann, a prevedena je i na hrvastki jezik. Nećemo nabrajati sve predstavnike svih filozofskih pravaca i perioda iz povijesti filozofije, ali ćemo nastojati izabrati one najinteresantnije. Također ćemo nastojati komprimirati ono najvažnije kako ne bismo zamerali čitatelje. Nadamo se da će biti zanimljivo vidjeti kako je i teološko učenje našlo svoje mjesto u povijesnom nizu razvoja ljudske misli, te kako se na prijelazu iz antike u renesansu na temelju kršćanske religije razvio skolastički pokret čiji je glavni predstavnik bio Toma Akvinski.

ŠTO JE TO FILOZOFIJA

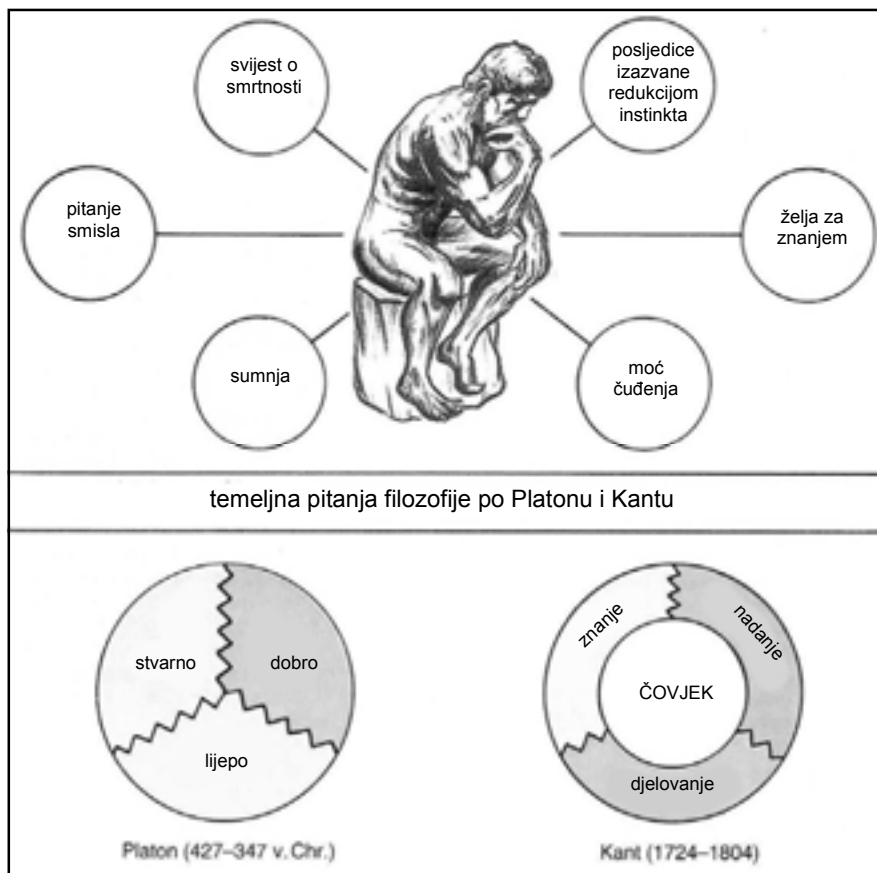
Započnimo pitanjem: Što rade filozofi kada rade?

Riječ "filozofija" ima podrijetlo u grčkim riječima *philos* = poklonik, prijatelj i *sophia* = mudrost što bismo mogli prevesti kao *poklonik mudrosti*. Dakle ovi ljubitelji mudrosti kad rade, nastoje postavljati opća pitanja o poretku stvari i nastoje objektivno objasniti svijet. Dovoljno je dakle da ste znanstveno sumnjičavi, da sve dovodite u pitanje, tragate za novim odgovorima i vi već filozofirate. Siguran sam da i Vi u Vašem domu ili u obitelji imate bar jednog sumnjičavog filozofa.

Dakle u ona predpovijesna vremena kada nismo imali knjige, računala i internet, ljudi su kao i danas, oslonjeni na znanja svoga vremena pokušali dokučiti od kojeg je materijala sagrađena primjerice zemlja ili ljudsko tijelo? Zašto postoji sunce i zašto se smjenjuju dan i noć? Upravlja li prirodom neki zakon ili se sve događa slučajno? Na sva ova pitanja postojali su kakvi takvi odgovori. Filozofi su te odgovore kadkada prihvaćali, ali su ih kadkada i odbacivali. Tako su nastajala nova tumačenja za iste stvari. Taj kotačić se okreće do danas, nekad malo brže, nekad malo sporije, kadkad stane ili se okreće unatrag, ali se ipak okreće...

EPOHE U RAZVOJU FILOZOFSKE MISLI

Razvoj filozofije se poklapa sa razvojem ljudskog društva. Tako se gotovo identične epohe nalaze u umjetnosti, književnosti, arhitekturi, znanosti itd. Ovo ne čudi ako znamo da je filozofija "krovna znanost" i da je razvoj filozofske misli iz-

ravno utjecao na razvoj drugih područja ljudskog djelovanja. Epohe se međusobno razlikuju po "kvaliteti spoznaje" koju utjelovljuju. Tako se ustalila podjela koju ćemo ovdje navesti:

antička filozofija 600 g.p.n.e. do 500 g n.e.

- predsokratska filozofija
- klasična epoha
- Helenizam

srednjovjekovna filozofija 500 do ca. 1300

- patristika
- rana skolastika
- zrela skolastika
- kasna skolastika

renesansa 1300 do 1620

- talijanska filozofija
- europski humanizam
- reformacija

prosvjetiteljstvo 1620 do 1780

- prosvjetiteljstvo u Engleskoj
- francusko prosvjetiteljstvo
- njemačko prosvjetiteljstvo

njemački idealizam 1730 do ca. 1850

- Kant
- Fichte
- Schleiermacher
- Hegel
- Schelling

Filozofija 19. stoljeća

- Schopenhauer ...
- Feuerbach
- Marx
- Engels....
- Nietzsche

Filozofija 20. stoljeća

- analitička filozofija (Russel, Wittgenstein)
- društvena filozofija
- antropologija
- znanstvena filozofija

ANTIČKA, PREDOKRATOVSKA FILOZOFIJA

Možemo reći da *znanost* započinje *postavljanjem pitanja* od šireg društvenog značenja. Danas je opće prihvaćena povijesna činjenica da su pitanja i odgovori na pitanja od općeg značenja sustavno prvi postavljali stari Grci iako se njihova civilizacija javlja dosta kasno. Zašto je tomu tako, danas možemo samo nagađati. Civilizacije starog Egipta i Mezopotamije starije su nekoliko tisućljeća. Ali tek je rađanje grčke civilizacije dovelo do provale intelektualne aktivnosti što se smatra jednim od najblistavijih događaja u povijesti ljudskog roda.

Formalno filozofija i znanost započinju s **Talesom iz Mileta** (624 - 546 p.n.e). "Sve je nastalo iz vode", kazao je. Grčka filozofija Talesa ubraja među sedam mudraca. On je postavio teoreme o sličnosti trokuta, a predvidio je i pomračenje sunca. Praktično egipatsko pravilo o visini piramida koristio je kako bi odredio udaljenost brodova i nepristupačnih objekata na moru. Tales je tvrdio kako su sve stvari napuštene bogovima i da imaju dušu. Priča se da je jednom kada su ga izazvali pokazao svoju praktičnu genijalnost tako što je proizročio porast tržišne cijene maslinovom ulju. Analizirajući meteorologiju, znao je kada će ljetina biti bogata. Te godine je unajmio sve preše do kojih je mogao ►

doći, a kada je došla žetva iznajmljivao ih je po visokoj cijeni. Tako se obogatio i pokazao rugačima da filozofi ako hoće mogu steći i novac. Njegova teza da je sve nastalo iz vode, na prvi pogled ne izgleda revolucionarno. No on objašnjava kako je voda sveprisutna materija koju se može naći u više različitih agregatnih stanja. Tako postavlja tezu o jedinstvu materije, što u stanovitoj mjeri vrijedi i danas. Ovo je za 610. g.p.n.e hvale vrijedna znanstvena hipoteza.

Talesa je naslijedio **Anaksimander** (611 – 546 p.n.e.), koji je prvi izradio zemljopisnu kartu. Kritizirao je Talesovo učenje o materiji, ali nije uspio nametnuti novo. Njegova postavka je još revolucionarnija od Talesove. Po njemu voda ne može biti materija iz koje je sve nastalo, jer je svaki pojavni oblik materije samo fragment *pramaterije* iz koje je sve nastalo. Još u ono doba držao je da je zemlja valjak, a što se tiče čovjekova podrijetla bio je preteča darvinizmu. Primjetio je naime da je čovjek kada se rodi, dugo bespomoćno biće, kojemu je potrebna pomoć. Da je uvijek bio takav ne bi se uspio održati. Dakle čovjek je u prošlosti bio životinja koja se puno prije uspijevala brinuti sama o sebi. Ova vrsta dokaza u kome se iz date postavke izvede očigledno krivi zaključak (da se čovjek nije održao) zove se *reductio ad absurdum*. Tako se postavka (da je čovjek uvijek bio ovakav) mora odbaciti. Čak je tvrdio kako je čovjek nastao od riba, a to je dokazivao fosilnim ostacima i eksperimentima u hranjenju mladunčadi morskih pasa.

Treći čuveni mislilac iz Mileta bio je **Anaksimen** (585 – 525 p.n.e.). On također smatra da postoji jedna jedinstvena materija. Po njemu je sve zrak. Iako su svi veliki mislioci na svoj način važni, uvijek postoje oni najvažniji koji daju pečat epoha. Takav je bio **Pitagora** (570 – 500 p.n.e.). U svom učenju o svijetu oslanja se na miletsku školu. On tvrdi da je zemlja

okrugla, da postoji više svjetova i da se sve što jest (cjelokupna slika svijeta) može izraziti brojevima. Pitagorin poučak: *da je kvadrat nad hipotenuzom jednak zbroju kvadrata nad katetama* dovodi do pojave iracionalnih brojeva. Pojam iracionalan, znači "nemjerljiv", a dolazi od činjenice da se dijagonala "d" jednog kvadrata sa stranicama "a" ne može izraziti konačnim brojem, odnosno ne može izmjeriti apsolutnom preciznošću. Da bismo došli do rješenja mora se uvesti područje iracionalnih brojeva, što su pitagorovci i učinili. Kaže se da su jednog pripadnika saveza utopili u moru kada je odao tajnu rješenja i obznanio postojanje iracionalnih brojeva.

No iako je učenje pitagorove škole zasnovano na znanstvenom proučavanju iz područja matematike i teorije tonova (glazba), njihovim svjetovnim učenjem dominira religioznost i misticizam.

Interesantno je da se 5 st.p.n.e. sa pojavom **Leukipa i Demokrita** (460 – 370 p.n.e.) javlja materijalistička teorija po kojoj se sve stvari sastoje od najsitnijih nedjeljivih čestica - atoma. Atomima se pridružuje osobine kao što su: tromost, obujam, gustina, tvrdoća i sl. Također se duša po Demokritu sastoji od finih vatrenih atoma. Demokritova etika ima za cilj uravnoteženja čovjeka kojemu je uživanje umjereno a djelovanje umno i komu je ostvarivanje intelektualnih dobara najviši doseg.

"Duh se mora navikati sve radosti crpiti iz samoga sebe", rekao je.

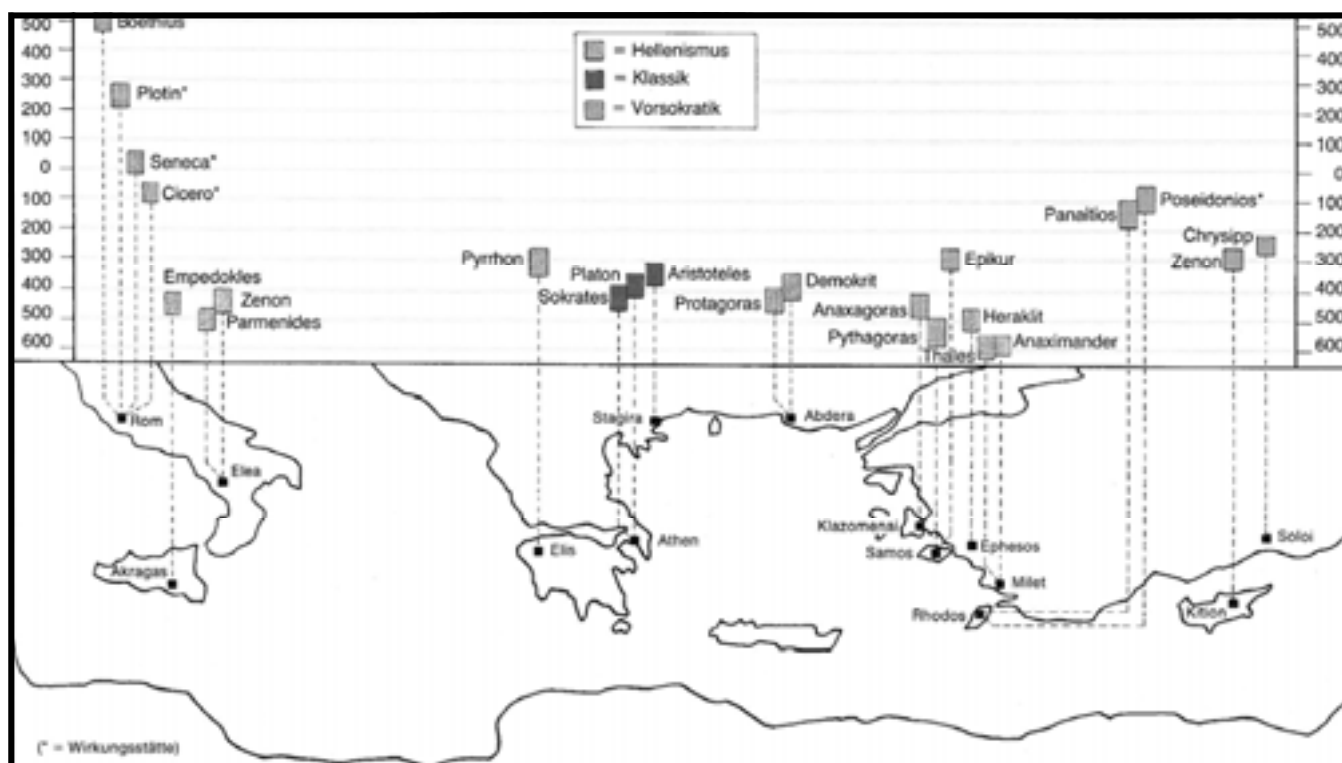
Usporedo sa razvojem filozofskih škola tijekom 5. st. p.n.e. pojavio se jedan soj ljudi koji su stajali na rubu filozofije - **sofisti**. Njihov je utjecaj bio nemjerljiv. Bili su to putujući učitelji koji su za novac pružali obrazovne usluge. Najzahtjevnije je bilo podučavanje iz književnosti i retorike. No podučavali su i umijeće politike i prepiranja (eristika). U Ateni se 460. p.n.e. za kratkog vremena i na ograničenom prostoru razvila funkcionalna **demokracija**. Svi oni koji su imali političke ambicije morali

su kao govornici nastupiti pred nekom vrstom narodnog sabora (ekklesia). Posljedica ove činjenice je potreba da si političari svojim uvjerljivim nastupom osiguraju pristaše, većinu koja ih je legitimirala. Na antičkom se saboru formirala politička većina, odlučivalo o ratovima, donosili su se zakoni i za funkcioniranje grada važne odluke. Isti princip je prenio i na sudove, pa je važnost retorike, argumentacije, ali i manipulacije činjenicama dobila neslučajne razmjere.

Kako se u djelovanju sofista ne radi o širenju spoznaje u filozofskom smislu te riječi, nego o uvjerljivoj, praktički intoniranoj interpretaciji činjenica koja može odstupati od istine, filozofi su sofiste u većini slučajeva kritizirali (jedan od sofista definirao je *pravdu kao korist jačega*). No doprinos sofista je svakako širenje kulture dijaloga i svijesti o potrebi argumentacije i na ne tako široko obrazovane suvremenike. Iako su i Platon i Sokrat kasnije bili jako kritični prema učincima sofista, njihovo se umijeće održalo i razvijalo u svim kasnijim periodima. Svoj vrhunac sofisticirana retorika doživljava s pojavom Cicerona – rimskog senatora koji je svoje obrazovanje temeljio u potpunosti na grčkoj antičkoj filozofiji. Spajajući rimsku organiziranost i pragmatičnost sa objektivnošću i dubinom grčke filozofske misli, Cicero (106. – 43. p.n.e.) se razvio u govornika par excellence i postao uzorom svim generacijama poslije njega. ■

U sljedećem broju:
Klasična epoha (Sokrat, Platon, Aristotel) i helenizam (stoicizam, epikureizam i novoplatonizam).

Karta - predjeli antičke filozofije

30 STOLJEĆA CIVILIZACIJE

UMJETNOST STAROG EGIPTA

Piše Inga Mikulić Dragoje

Dvije se velike civilizacije gotovo istodobno javljaju krajem četvrtog tisućljeća prije nove ere (pr.n.e.): jednoj je kolijevka u Egiptu, a drugoj u Mezopotamiji. Među njima ima sličnosti jer se obje temelje na pretežno poljodjelskom gospodarstvu, politički su apsolutne monarhije, no one se duboko razlikuju. Mezopotamijom su tijekom povijesti vladali razni narodi, prijestolnice su se mijenjale, a Egipt je civilizacija koja je, bez obzira na razne vladarske loze i ratove, ostala jedinstvena, čvrsta i dosljedna tijekom tri tisućljeća povijesnog života. Trajanje od 30 stoljeća osigurava joj pored drugih epiteta i onaj da je to civilizacija sa najdužim trajanjem.

Egipatska umjetnost je izrazito samosvojna, nikad podložna drugim utjecajima, nego su, naprotiv, osvajači preuzimali egipatske običaje. Faraon je kod Egipćana bio vrh državnog aparata i vjerske moći, ali se on smatrao i bogom. Ta trojna funkcija omogućavala je da faraon u umjetnosti bude i inspirator i naručitelj. Sami umjetnik je bio zanatlija, anonimn, svoja djela nije potpisivao, nego su na njima stajala imena faraona. Najveći broj egipatskih bogova predstavljao je prirodne sile, jer su zbog poljodjelstva uglavnom ovisili o količini vode i sunca, pa su bogovi predstavljali prirodne sile kojima je trebalo laskati, prinositi žrtve. Kipovi bogova su najčešće spoj oblika čovjeka i životinje, pa je na pr. jastreb simbolizirao sunce jer visoko leti, a kobra koja se uvijek grije na suncu je božica žetve. Egipćani su vjerovali da bogovi imaju iste potrebe kao i ljudi, pa se kipove bogova odijevalo, nosila im se hrana, putovali su u procesijama od jednog do drugog hrama, a narod bi se okupljao, klicao im i mahao. Kipovi bogova koji su bili predmet štovanja nisu sačuvani, ali se pretpostavlja da su bili sačinjeni od kamena ili plemenitog metala i bogato ukrašavani.

Mnogi egipatski faraoni su predstavljani kiparski. Obično su to sjedeći likovi sa rukama u krilu, u prirodnim veličinama, gdje umjetnik nastoji individualizirati lice, ne bježeći od idealizacije. Ime faraona se upisuje na tron na kojem sjedi. Upravo ti natpisi su najsigurniji način određivanja vremena nastanka skulpture dok se frizure i odjeća kroz vrijeme polako mijenjaju. Bez obzira na relativno veliki broj kipova faraona koji su sačuvani do danas, najpoznatiji primjeri egipatskog kiparstva su kipovi pisara i to vjerojatno zbog karakterističnog lotus položaja u kojem sjede i prepoznatljive piramidalne forme koju tijelo dobiva u tom položaju sjedenja. Prostor između nogu koji se otvara takvim položajem rezerviran je za papirus na kojem pisar

Pisar, 2400. pr.n.e.

Zidne slike iz grobnica

obavlja svoju djelatnost.

Piramidalni oblik danas se smatra zaštitnim znakom egipatske umjetnosti, premda su Egipćani piramide gradili samo tijekom jednog razdoblja, tzv. Starog carstva koje je trajalo od 3100 do 2133 godine pr.n.e. Danas je sačuvano daleko veći broj egipatskih hramova i grobnica koji su uostalom predstavljali temeljnu arhitektonsku djelatnost. Namjena piramide ni danas nije izvjesna; smatra se naime da je ona bila grobnica faraona, ali mnoge od njih nisu nikada upotrijebljene kao grobnice, pa stoga imaju funkciju nadgrobno spomenika. U unutrašnjosti svaka piramida ima drugačiji plan, a zajednički im je ulaz uvijek smješten na sjevernoj strani i niz hodnika koji svi vode prema sobi posvećenoj faraonu. Najznačajnije polje piramida nalazi se u Gizi pored Memfisa i njega čine piramide faraona Keopsa (visine 137 metara), Kefrena i Mikerina. Uz svaku od ovih piramida nalazi se objekt tzv. ulaznog hrama, zatim natkrivena rampa koja vodi do tzv. Hrama mrtvih gdje se vrši obred sahranjivanja, tako da je piramida tek monumentalni završetak cijelog kompleksa građevina. Pored ulaznog hrama u Kefrenovom kompleksu nalazi se još jedna egipatska osobitost, kip Sfinge. Sfinga je kip nastao kombinacijom ljudske glave, u ovom slučaju lica faraona Kefrena, i lavljeg tijela, što simbolizira ljudsku mudrost i životinjsku snagu. Inače naziv piramida potječe iz grčkog jezika i znači kolač od žita, pa se vjerojatno zbog toga piramide spominju u Bibliji kao egipatske žitnice.

Oko 1500. godine pr.n.e. otvara se neobično bogato razdoblje egipatske povijesti pod nazivom Novo carstvo. Njega su obilježila velika faraonska imena Amenofisa III, Tutmosisa I. i Ramzesa II koji se smatra najvećim graditeljem u egipatskoj povijesti. Najveći broj arhitektonskih građevina, hramova i grobnica koje danas poznajemo nastali su upravo u ovom razdoblju. Hramovi su pored odaje za kip boga i

kapela za molitvu, velike dvorane sa masom stupova namijenjene svećenici-ma i dvorišta u kojem se okupljao narod, imali posebno impresivan ulazni dio. On se sastojao od dvije kule u obliku zarubljenih piramida, tzv. piona, ispred kojih su stajali obelisci i figure faraona. Najgrandiozniji faraonski kipovi su oni Ramzesa II ispred njegova hrama u Abel Simbelu. Visoki oko 20 metara, četiri sjedeća kipa predstavljaju faraona, a među nogama mu se nalaze kipovi supruge Nefertari i sinova.

Arhitektura Egipta kakvu mi danas doživljavamo je u potpunosti u boji kamena, ali je prvotno bila ukrašena bojom i potpuno oslikana reljefima, natpisima ili slikama na zidu. Boja je bila glavni element slikarstva zato su se kao i u skulpturi slijedila neka pravila. Pozadina na kojoj se slika je uvijek bijela ili svjetlo žuta, ženska tijela su obojena žuto, muška tamnocrveno, a konture tijela su uvijek iscrtavane crnom bojom. Uz sliku se često nalazi i hijeroglifski zapis koji je pobliže objašnjava. Slike obično prikazuju scene iz života faraona, prinošenje žrtve bogovima, borbe, te prizore iz svakodnevnice poput radova na polju, lova ili ribolova. U prikazu ljudskog lika Egipćani su uvijek lice prikazivali u profilu, ali je oko postavljeno frontalno kao da gleda promatrača, tijelo je prikazano frontalno od ramena do kukova, a noge su predstavljene iz profila. To je bio način kako doslovno u detaljima prikazati cijelo tijelo.

Pronalazak pisma bio je početni i istinski podvig egipatske i mezopotamske civilizacije. Bez njega bi razvoj koji poznajemo bio nemoguć. Nisu nam poznate najranije faze razvoja pisma, premda se pretpostavlja da je to bilo između 3300 i 3000 pr.n.e.; nakon toga tijekom povijesnog događanja postaje brži, a uvid u njega sadržajniji upravo zbog pojave pisma. ■

VEGETA - NAJPOZNATIJI PODRAVKIN
PROIZVOD

ZAČIN PREMA RECEPTURI PROF. ZLATE BARTL

Piše Dunja Gaupp

Dehidrirana juha, koja se na hrvatskom tržištu pojavila 1957. godine, ubrzo je postala omiljena u domaćinstvima zaposlenih žena. Brza i jednostavna priprema značila je uštedu mnogih sati stajanja u kuhinji.

Zato ne čudi da je inicijativu za početak proizvodnje takvih juha pokrenula upravo jedna zaposlena žena, profesorica Zlata Bartl. Njezin slijedeći potez bio je rad na recepturi s mnogo začina, soli i glutaminata, koji je 1959. lansirao kao univerzalni dodatak jelima pod nazivom Vegeta. Tržište je odmah prihvatilo i taj novi proizvod, koji je postao jedna od najpoznatijih hrvatskih marki, a koji se danas prodaje u više od 30 zemalja.

Prof. Zlata Bartl rođena je 20. veljače 1920. u mjestu Dolac u Bosni i Hercegovini, studirala je u Sarajevu i Zagrebu, te stekla zvanje profesorice kemije, fizike, matematike, meteorologije i mineralogije. U Koprivničkoj Podravci počela je raditi 1955. godine kao kemijski tehničar u laboratoriju i cijeli svoj život

posvetila predanom radu u Podravki te obrazovanju i usavršavanju mlađih naraštaja Podravkaša. Za svoje životno djelo – Vegetu – dobila je mnoga priznanja i medalje (Danicu s likom Nikole Tesle, Zlatnu kunu Hrvatske gospodarske komore), te dionice Podravke. Dok je Podravka rasla i narasla u prehrambenog diva, prof. Zlata Bartl pala je u zaborav.

To se promijenilo s nastankom ideje o osnivanju zaklade koja bi poticala stvaralački rad studenata dodiplomskih i poslijediplomskih studija. 18. listopada 2001. g. Uparva Podravke d.d. donijela je odluku o osnivanju Zaklade "prof. Zlata Bartl" sa svrhom promicanja i poticanja stvaralačkog i inovativnoga znan-

stveno-istraživačkog rada, očuvanjem uspomena na ime i djelo prof. Zlate Bartl. Kao osnivač Zaklade, Podravka je za početak rada Zaklade uložila 400'000 kuna. Prof. Zlata Bartl

poklonila je Zakladi Podravkine dionice u vrijednosti oko 35'000 kuna, a ostala će se sredstva prikupljati u obliku donacija pravnih i fizičkih osoba, te drugim aktivnostima u skladu s odredbama Zakona o zakladama i fondacijama, primjerice aukcijama.

Ova, danas 86. godišnja, starica živi u Koprivnici u domu za stare i nemoćne. Teško se kreće, ali je mentalno iznimno svjež. Osoblje doma kaže da uopće nije zahtjevna iako je najpoznatija osoba u domu. Koprivčani je od milja zovu "teta Vegeta", a prije godinu dana u jednoj su je anketi proglasili petom najvažnijom Hrvaticom u povijesti.

■

90 GOD. RADNOG VIJEKA, UMIROVLJEN SA 100 GOD.

MARLJIV ČOVJEK !!

ZADNJIH 72 GODINE SAMO JEDAN DAN
IZOSTAO SA POSLA

Piše: Osvin Gaupp

Statistiku o odnosu umirovljenika i radnog dijela stanovništva po pojedinim zemljama nisam još uočio. U Švicarskoj je taj odnos otprilike 1:3, pa predpostavljam da je slično i u ostalim zapadnoeuropskim zemljama. To se smatra vrlo teškim opterećenjem, pa se u Švicarskoj, ali i drugim zemljama, diskutira o podizanju mirovinske dobi sa 65 god. na više.

U Hrvatska je dotični odnos 1:1, što znači da svaki radni čovjek mora raditi za dvoje, za sebe i za još jednog umirovljenika. To je zbog toga što Hrvati već nakon 50-te pomalo gledaju kako će se utrpiti u mirovinu, ako treba i sa pomoći nekog liječnika. Ali, inače su svi protiv korupcije. Kad drugi profitiraju.

Iz Amerike, a i odakle bi inače, stiže primjer potpuno suprotnog ponašanja. Arthur Winston, Crnac, rođen je davne 1906. i umirovljen je tek u 2006. god. Počeo je raditi sa 10 godina kao berač pamuka u Oklahomi. Učestale suše i oluje su uništavale usjeve pamuka, nije bilo dovoljno rada i obitelj se preselila u

Kaliforniju. Tu se izdržavao raznim poslovima dok nije dobio stalno zaposlenje 1934. god. kao čistač autobusa. Time je bio obuhvaćen statistikom američkog državnog ureda za rad, koja kaže da taj čovjek od 1934. do 2006. nije niti jednom zakasnio na posao, a izostao je samo jedan jedini dan, 1996. god., kad mu je umrla žena. Te godine ga je predsjednik SAD, Bill Clinton, odlikovao za njegovu radnu etiku i podario mu titulu "Radnik stoljeća". U njegovu čast je autobusna remiza preimenovana u "Arthur Williams Bus Depot". Rad ga je očito održavao na životu. Iako nikad nije bio bolestan, nedugo nakon odlaska u mirovinu 2006. god. umro je u snu.

Čitajući ovaj kuriozitet prisjetio sam se mojih momačkih boravaka u dalmatinskom selu Ivinj pokraj Tisnog. Moj prijatelj, Dalmatinac iz Zagreba, mi je omogućavao boravak na moru u okrilju njegove obitelji raširene od Tisnog do Splita. Velik dio smo provodili u Ivinju, selu sa doslovce tri kuće. Njegov djed, sijed u 80-tim, šepav uslijed ratne ozljede koljena, ustrajao je na tome da mora dati svoj doprinos obiteljskoj egzistenciji. Svaki dan, osim nedjelje, u samu zoru je odlazio u vinograd i obrađivao ga dok nije zapeklo sunce. Vraćao se za objed nakon kojeg je običavao odspavati sat vremena na kamenu ispod mandulinog drveta. Tako ojačan je opet odlazio u vinograd. Jednog ljeta ni-

je nas dočekao dida. Na naš upit odgovoriše nam: dida se nakon jednog ovakvog popodnevnog počinaka nije dignuo kao obično nakon jednog sata. Nisu ga budili, pustili su ga da se dobro odmori, i eto odmara se zauvijek. Od onda protestiram kad netko govori o lijnim Dalmatincima. Moje uvjerenje potvrdio je poznati američki pisac Jack London. On je u jednom svom romanu spomenuo nove doseljenike Dalmatince kako predano i marljivo uzgajaju svoje vinograde u Kaliforniji. Ima nade, još Hrvatska ni propala. ■

500 GODINA NAJNEOBIČNIJE GARDE
NA SVIJETU

PAPINA ŠVICARSKA GARDA - VOJSKA VATIKANA

Piše Dunja Gaupp

Povodom 500 godina Švicarske garde, u Vatikanu je 29. ožujka o.g. otvorena izložba "Papina Švicarska garda, 500 godina povijesti, umjetnosti, života" koja će trajati do 30. srpnja o.g.

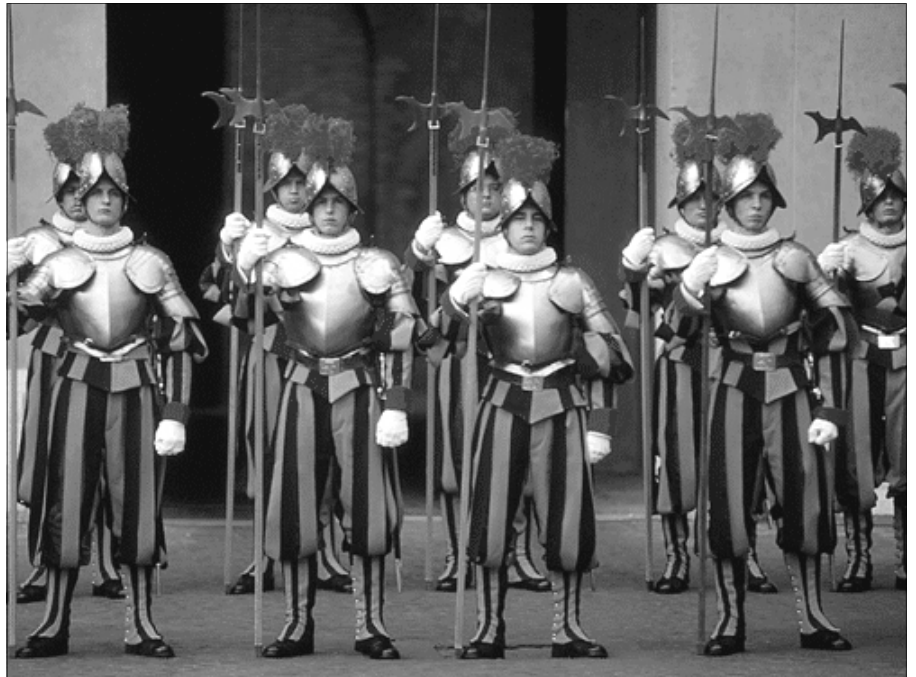
Nakon pola tisućljeća javnosti je dozvoljen uvid u svijet ove jedinstvene garde. Izloženi su crteži, slike, rukopisi, minijature i gravure, medalje i kovanice, dokumenti, vrijedni predmeti, uniforme, oklopi i oružje. Među zanimljivostima nalaze se Bula Pape Juliusa II. o regrutiranju mladih Švicaraca u njegovu gardu, portret Juliusa II. od Tiziana, brončana glava Medici-Pape od Michelangela, zastave koje je Julius II. poslao kao zahvalu kantonima iz kojih su regrutirani vojnici, oklop i šljem Karla V. koji je predvodio napad na Rim poznat pod imenom „Sacco di Roma“ (pljačka Rima), te mnoge druge zanimljivosti.

Izložba je popraćena video filmom snimljenim posebno za tu priliku, koji donosi datume i činjenice vezane uz djelovanje Švicarske garde - osiguranje i red, ceremoniju, sposobnost i izdržljivost, preciznost i marljivost najponosnije trupe svijeta, dijela ponosnog naroda svjesnog svojih sposobnosti, granica i odgovornosti.

POVIJEST

Prije 500 godina Papa Julius II. uputio je Švicarskoj konfederaciji Bulu za regrutiranje mladih Švicaraca, koji bi činili papinu tjelesnu gardu. Garde su u to vrijeme bile sastavljene uglavnom od plaćenika. Posebno puno takvih vojnika dolazilo je iz Švicarske, koja je do duboko u 19. stoljeće bila vrlo siromašna, pa je tako sveopća oznaka za stranog vojnika-plaćenika bila "Švicarac".

U Rim 22. siječnja 1506. stiže kontingent od 150 mladića, što je predstavljalo stvarno osnivanje Papine Švicarske garde. Najteži događaj u povijesti ove male vojske dogodio se 6. svibnja 1527 g., u vrijeme Pape Klemensa VII. kada se sukobila s vojskom Karla Bourbonskog. 12 tisuća vojnika upalo je u Rim, pljačkalo i razaralo grad. Taj je događaj ušao u povijest pod imenom „Sacco di Roma“. 147 gardista suprostavilo se i odupiralo pljačkašima sve do smrti, dok su 42 gardiste Papu i Kardinale uspješno eskortirali kroz poznati *passetto*, prolaz do Anđeoske tvrđave. Smrt tako velikog broja gardista najznačajniji je događaj u povijesti Papine vojske. Njihova herojska smrt od toga je momenta postala simbol vjernosti i hrabrosti Švicaraca u Papinoj službi, dok su upad u Rim i pljačka njemačkih plaćeničkih trupa i danas pojam vandalizma i okrut-

nosti.

500 godina Papine Švicarske garde dio su povijesti rimskog katoličanstva u Petrovoj Kući. U spomen na taj događaj svake godine 6. svibnja novi gardisti polažu prisegu vjernosti. *Hrabo i vjerno* (Acrier et Fideliter) moto je Papine Švicarske garde, čija je najvažnija zadaća služiti crkvi time što štiti život Pape kao Kristova zamjenika. Papina Švicarska garda danas broji samo 110 mladića. Mala oružana armija, se međutim ne služi svojim oružjem, kao što se jednom Pius X. izrazio: "Naši topovi moraju ostati na svom mjestu, u podrumu, jer Vatikan se neće brani topovima".

Ono što je neobično i izazovno na jedinstvenoj katoličkoj vojsci svijeta su njene tradicionalne uniforme u bojama Medicia, gotovo kao renesansni kostimi, za koje se pričalo da ih je osmislio Michelangelo. Nakon dugogodišnjih istraživanja i rekonstrukcije povijesti uniforma Švicarske garde, komandant Jules

Repond podnio je 1915. Papi Benediktu XV. na odobrenje plan za uniforme u stilu 16. stoljeća, ukrašene detaljima preuzetim sa Raffaeleovih freski. One su i danas u upotrebi!

SADAŠNJOST

Zvanična vojska Vatikana, Švicarska garda (latinski *cohors helvetica*), danas nema vojnu zadaću obrane državnog teritorija. Ona prije svega osigurava Apostolsku palaču, prilaze Vatikanu i odgovorna je za osobnu sigurnost Pape, te prisustvuje audijencijama i posjetima. Zvanični jezik garde je njemački. Da bi bili izabrani, regruti moraju ispuniti cijeli niz uvjeta. Moraju biti Švicarci katolici, između 19 i 30 godina starosti, najmanje 1.74 m visoki i odlične tjelesne kondicije. Uz to moraju imati dobar ugled, završenu srednju ili stručnu školu a ženiti se ne smiju prije nego dostignu stupanj podoficira. Kada se ožene, nudi im se stan na raspolaganje. Nakon najmanje dvije godine pripadnosti gardi, smiju odustati od daljnje službe, prilikom čega gube državljanstvo Vatikana.

109 ŠVICARACA I

1 HRVATSKI ŠVICARAC

(ILI ŠVICARSKI HRVAT?)

Hrvatska obitelj Pavelko došla je u Švicarsku početkom sedamdesetih godina prošlog stoljeća. Sin Željko je sa 16 godina podnio zahtjev za švicarsko državljanstvo i s 18. godina postao Švicarac, što mu je omogućilo pristup Švicarskoj gardi. Kao treći Švicarac hrvatskog porijekla, Željko je svoju službu započeo početkom 2005. godine. Sa Željkom i Hrvatska eto doprinosi Papinoj sigurnosti i očuvanju tradicije Švicarske garde. ■

ŠVICARSKO PRVENSTVO U KARATEU

MLADI HRVAT TOMISLAV MUČNJAK JUNIORSKI PRVAK

Piše Osvin Gaupp

U Baselu je 30. listopada 2005. g. održano švicarsko prvenstvo u karateu, na kojem je Tomislav Mučnjak osvojio prvo mjesto u skupini omladinaca do 65 kg. O Tomislavu (rođen 5.12.1988.) smo pisali kada je imao ljubičasti pojas (DO 94), a počeo trenirati za smeđi pojas, kojeg danas posjeduje. Čestitali smo mu na uspjehu i zamolili ga za mali razgovor.

Poznato nam je kada si rođen i da se karateom baviš od 2000. g. Reci nam sada nešto više o sebi. U koju školu ideš, imaš li braće i sestara?

Učim za informatičara u Siemensu, sada sam na drugoj godini. Imam samo sestru Marijanu, koja ima 20 godina.

Tvoj najbolji uspjeh u karateu?

Moj najbolji uspjeh u karateu sam postigao prošle godine, kada sam postao prvak švicarske u kategoriji juniora.

Nakon što si 7 godina trenirao tenis, 3 godine plivanje i 2 godine nogomet, što te je ponukalo da se odlučiš upravo za karate?

Pored tih neborbenih sportova poželio sam isprobati neku borbenu disciplinu. Kad sam počeo s karateom otkrio sam da je baš to sport koji mi pričinjava najviše zadovoljstva. Ne samo zbog borbeno discipline nego i zbog tima i trenera. Mi smo jedna velika obitelj.

Gdje si trenirao, odnosno gdje treniraš sada?

Od samog početka treniram u klubu "KSC - Kampfsport Center Siggenthal" u Kirchdoru. Osnivač i trener kluba je Valentino DiLascia, koji nas ne samo trenira, nego se i brine o nama, našim potrebama i problemima.

Kako često treniraš i kako to usklađuješ sa školom?

Treniram 4 puta tjedno po dva sata. U školi sam dobar, pa tako imam dovoljno slobodnog vremena za sport.

Kolika je opasnost od ozljeda u karateu?

Ozljede su svakodnevica, čak i na treningu, a na turnirima i češće. Manje ozljede su krvarenje nosa i nategnuća, a veće ozljede (na turnirima) su često natučena ili slomljena rebra, iščašenja, jača nategnuća i slomljeni nosevi. Ali, u treningu učimo kako to možemo spriječiti, kako se pravilno pada i izbjegava udarce, tako da smanjimo broj ozljeda.

Je si li već nastupao na internacionalnim natjecanjima?

Ne, momentalno ne nastupam na internacionalnim natjecanjima. Prvo se hoću više godina dokazati i postići uspjehe na nacionalnim natjecanjima, a kasnije bi mi najveći cilj bilo svjetsko prvenstvo ili

olimpijada.

U kojim zemljama je karate popularan?

Osnovan je u Japanu i od tamo dolaze pravila. A vodeće zemlje na turnirima su Francuska, Amerika, Brazil i veće zapadnoeuropske države.

Ti si juniorski prvak. Koje su druge kategorije?

Na turnirima se dijeli prvo po godinama (djeca 7-13, omladinci 14-16, juniori 17-19, elita 20+), zatim po težini.

Znaš li nešto o hrvatskim natjecateljima u karateu i kako su jaki?

Hrvatska je internacionalno u karateu na žalost isto tako slabo prisutna kao i Švicarska. Ali, u dolasku je.

Da li ćeš nastupiti na Hrvatskim svjetskim igrama ove godine u Zadru?

Htio sam se prijaviti, no na žalost su mi odgovorili da se nije prijavilo dovoljno natjecatelja u toj sportskoj disciplini. Baš mi je žao.

Ideš li u Hrvatsku na ferije?

Ljetno ferije obavezno provodim u Hrvatskoj. Djed, baka i druga rodbina su u Zagrebu, zato tamo provedem po dva tjedna, a ostalo na moru. Najčešće sam u Starigradu na otoku Hvaru, zatim na Bolu ili u Dubrovniku. Ove godine provesti ću ljeto sa prijateljima iz Švicarske, vodim ih na Bol, na otoku Braču. A na povratku ću im pokazati Zagreb.

Tomislave, hvala ti na odgovorima. Želimo ti puno novih pobjeda i po mogućnosti nikakve ozljede. ■

Najbolji rezultati

2005.	1. mjesto 2. mjesto 3. mjesto 3. mjesto	Prvenstvo Švicarske, Basel, KUMITE, juniori, -65 kg Prvenstvo kantona Aargau, KUMITE, omladinci/juniori Prvenstvo kantona Aargau, KUMITE, omladinci, laka kategorija SWKO takmičenje, Kreuzlingen, KUMITE, omladinci, 88-90
2004.	3. mjesto	Prvenstvo Aargaua, KUMITE, juniori, teška kategorija
2003.	1. mjesto 3. mjesto 3. mjesto	SWKO natjecanje, Kreuzlingen, KATA, omladinci, 86-88 Prvenstvo kt. Aargau, E-KATA, omladinci SWKO proljetni kup, Kreuzlingen, KATA, omladinci, 86-88
2002.	3. mjesto 3. mjesto 1. mjesto 3. mjesto	Prvenstvo kt. Aargau, KUMITE, djeca, teška kategorija Prvenstvo kt. Aargau, KATA 13-14 godina, do zelenog SWKO dječji kup, Weinfelden, KATA djeca, 88-90 SWKO dječji kup, Einfeld, KUMITE djeca

PRVI PENJAČ PO FASADAMA
MATO „KATEDRALAC“

Piše Dunja Gaupp

Jedna grana ekstremnog alpinizma, a to je penjanje po okomitim planinskim stijenama, prenesena je u zadnje vrijeme u urbane prostore. Ima pojedinaca koji svoju hrabrost i penjačke sposobnosti demonstriraju verući se po fasadama nebodera. A tko zna da je tu disciplinu otkrio prije više od 70 godina jedan Hrvat?

6. travnja 1932. godine Mate Juričić je navršio 26 godina i napravio najveću vratolomiju u svom životu. Bez skela i

zaštite popeo se po kamenim ukrasima tornja zagrebačke katedrale i sjeo na sam vrh križa.

Vidjevši čovjeka na vrhu katedrale, zaprepašteni Zagrepčani odmah su pomislili da se radi o samoubojici ili luđaku. No, onda je tek došlo pravo iznenađenje. Na 108 metara visine neobičan je akrobat izveo staj na glavi, a sišao je tek kada su se pojavili redari i novinari koji su to sve zabilježili.

Policajcima je priznao da je svojom vratolomijom želio privući pozornost kako bi našao posao. Plan je urodio plodom. Šef redarstva nazvao je zagrebačko vatrogasno zapovjedništvo i rekao:

„Tu je kod nas onaj što je do maloprije čučao na križu katedrale. Očito ne pati od vrtoglavice, možda bi bio dobar vatrogasac“.

Nezaposleni Mate je dobio posao u vatrogasnoj brigadi u kojoj je proveo cijeli radni vijek. ■

NAJBOLJA SEZONA JANICE KOSTELIĆ

NEMA JANICE DO JANICE

Piše: Osvin Gaupp

Čovjek uči dok je živ (a umre bedast, govorio je moj tast), tako sam i ja u poznijim godinama naučio da nema čega nema. Primjerice, iako se kaže da nada umire posljednja i u dnu moje duše ona je još tinjala, razum mi je govorio da se san o nezavisnoj Hrvatskoj nikad neće ostvariti. I eto, ostvarilo se nezamislivo. Isto tako, da mi je netko rekao u doba kad smo na zagrebačkom Sljemenu zajedno s Gipsom spuštajući se na skijama uznemiravali planinare, da će neki "klinici" sa Sljemena voziti uz bok Austrijancima, ja bih mu odgovorio da se najeo ludih gljiva. I to zbog toga što se u Hrvatskoj tim športom bavilo tek par entuzijasta, a i prirodni uvjeti se ne mogu usporediti sa onima u alpskim zemljama. Pa i ne zovu se bez razloga alpske discipline.

I eto, kćer i sin tog istog Gipsa, Janica i Ivica Kostelić, ne samo da voze uz bok Austrijanaca, nego Janica bogme i ispred njih i ispred svih ostalih. Nema dvojbi da je Janica jedinstveni skijaški talent u povijesti tog sporta. Ona se već sa 16 god. počela natjecati u svjetskom kupu, i odmah se popela na "štokri", bila je treća u slalomu (21.11.1998, Park City, USA). Desetak dana nakon proslavljenog 17-tog rođendana (siječanj 1999, St. Anton, Austrija) upisala je već svoju prvu pobjedu u svjetskom kupu, i to u kombinaciji, disciplini koja zahtijeva svestranost. Slijedeću 1999./2000. sezonu Janica je počela u stilu koji je ukazivao: nova skijaška zvijezda se rodila, tu je jedan od najvećih skijaških talenata svih vremena, i to iz u tom sportu nepoznate Hrvatske. Do siječnja 2000. Janica je pobijedila dva puta u slalomu, bila četvrta u slalomu i veleslalomu, šesta u spustu i sedma u super-G. U njezinom dobu voziti sve discipline i biti u svima na samom vrhu, to svijet još nije vidio. Janica je u svjetskom kupu vodila i u slalomu i u ukupnom poredku, za koji se broje bodovi iz svih disciplina.

Svjetskim skijaškim stručnjacima bilo je jasno, da će, ako tu malu nešto ne zaustavi, svjetski kup osvojiti tinejdžerka iz Hrvatske. I svjetski stručnjaci su je zaustavili, i to prilično brutalno. Na stazi za spust u St. Moritzu stručnjaci su neodgovorno umjetnim nasipavanjem snijega povećali već prirodnu skakonicu. Na obaveznom treningu, dva dana prije takmičenja, Janica je bila jedna od prvih koja je puštena na stazu. Mlada i još neiskusna naletila je na minu, odnosno u punoj brzini direktno iz zavoja na skakonicu, koja ju je odbacila nekih 60-tak metara. Let je završio padom i puknućem svih ligamenata u koljenu. Nakon što su se i slijedeće dvije skijašice razbile na istom mjestu, stručnjaci su pre-

kinuli trening. Sa skakaonice je skinut nabačeni snijeg, odskok je ublažen i trening se nastavio. Bez Janice, kao i ostatak sezone. Ne vjerujem u neke teorije zavjere i uvjeren sam da nitko nije htio namjerno prekinuti karijeru Janice, nego samo trku učiniti atraktivnijom za televizijske gledatelje. Pa ipak, pitam se koji puta, zašto se upravo nama Hrvatima događa puno takovih slučajnosti. Kao primjerice da je na završnim natjecanjima ove godine Šveđaninu Larssonu intonirana himna u čast njegove pobjede, a Janici nije ni za njenu pobjedu u slalomu niti za pobjedu u veleslalomu. Još jedna slučajnost dogodila se na pripremama za svjetsko nogometno prvenstvo, gdje je "slučajno" za Hrvatsku izabrana jugoslavenska himna.

Ne smijemo biti ksenofobični, ali ne smijemo biti ni naivni. Ako me nešto može uzbuditi, onda je to nepravda. Kako me onda ne bi uzбудila nepravda prema vlastitom narodu? I zato kud god rječu krenem, dođem do Haaga, gdje se suđenjem Hrvatima celebrira jedna od najvećih nepravdi učinjenih nekom narodu. Glede Haaga bili smo naivni i naletili na minu, i to englesku. Tko ne vjeruje neka čita knjigu Višnje Starešine "Haška formula". Ali ne smijemo biti naivni i misliti da su nam samo drugi krivi. Mi Hrvati nismo samo naivni nego ima u nas i indiferentnih i veleizdajnika iz samoljubnih i osvetničkih poriva. Puno previše.

Bilo kako bilo, pravo je čudo, da se Janica vratila na stazu. Usprkos teškoj operaciji i zaostatku u treninzima, njezin talent ju je odmah vinuo u visine, te je u sezoni 2000./2001. izjednačila rekord Švicarke Vreni Schneider osvojivši osam slaloma u nizu. Ta njezina ogromna premoć u slalomu donijela joj toliko bodova, da je pored malog kristalnog globusa za slalom osvojila i veliki kristalni globus za sveukupno najbolju skijašicu svijeta. Međutim, težak pad i ozljeda su ipak ostavili traga. U prvoj sezoni nakon ozljede uopće nije nastupala

u spustu ne želeći previše riskirati. Usprkos tome, ozljede meniskusa nizale su se jedna za drugom, slijedile su operacija za operacijom. Od siječnja 2000. do sada operirana je 13 puta. Povratak u brzinske discipline je potrajao. Na olimpijskim igrama 2002. u Salt Lake City-u, USA, zabljesnula je u svim disciplinama i zapanjila svijet rekordnim osvajanjem medalja: tri zlatne i jednu srebrnu. Međutim u svjetskom kupu je još trebalo čekati na pobjede u drugim disciplinama osim slalomu. Postepeni, oprezni povratak u brzinske discipline omogućio joj je u sezoni 2002./2003. osvajanje sveukupnog svjetskog kupa po drugi puta. Onda joj je, vjerojatno od silnih narkoza, otkazala štitnjača, koja je na kraju morala biti odstranjena, pa je prisiljena svakodnevno pilulama nadoknađivati hormone. Operacija štitnjače prisilila ju je na potpunu apstinenciju od takmičenja u svjetskom kupu u sezoni 2003./2004. Za vrijeme njezinog odsustva stasala je jedna druga visoko nadarena skijašica: Šveđanka Anja Paerson je u toj sezoni bila njezina nasljednica i osvojila i veliki kristalni globus za sveukupni kup kao i mali za slalom.

Janica se vratila u svjetski kup slijedeće sezone 2004./2005. U sportu je nakon duže stanke nevjerojatno teško uhvatiti priključak na vrh. To je osjetio i nekadašnji dominator u muškom svjetskom kupu, Hermann Meier, zbog svojih uspjeha nazvan Herminator (aluzija na filmskog Terminatora), koji nakon teške prometne nesreće pokušava uhvatiti nekadašnju formu. Ali, Janica je odmah uspjela biti na samom vrhu, i u hrvanju sa Anjom Paerson za veliki kristalni globus bila je na kraju krača za mizerna tri boda (Anja 1359, a Janica 1356). Zato je te sezone na svjetskom prvenstvu u Bormiu, Italija, ponovila briljantni olimpijski uspjeh: osvojila je tri zlatne medalje, i to u slalomu, spustu i kombinaciji. Opet operirana u ljetu 2005., počela je kasno sa pripremama i već je na jednom od prvih treninga na snijegu ►

ozlijedila mišić. Tako je proteklu sezonu 2005./2006. počela nepripremljena, ali je to nije spriječilo da odmah napravi vrhunske rezultate. Smatram da je u ovoj sezoni tamo, gdje bi bila negdje 2001./02. da nije bilo kobnog pada u siječnju 2000. S jedne strane je nenadmašiva u slalomu kad vozi na sve ili ništa. To je dokazala kad je svoju najveću suparnicu Anju Paerson u utrci u Levi-u (Finska, 10.03.06) ostavila kao drugu iza sebe za 1.47 sekunde, a drugu vrsnu slalomašicu Austrijanku Kathrin Zettel u Ofterschwang-u (Njemačka, 05.02.06) za 1.33 sekunde. Takva prednost je u skijanju mala vječnost i da se njezina vrijednost shvati moram napraviti usporedbu sa nogometom: to bi otprilike bilo tako kao da Real pobjedi Inter sa 6:0. S druge strane je Janica toliko dobra u svim drugim disciplinama, da u svakoj može pobijediti. To je i učinila, i u jednoj sezoni pobijedila u svih pet alpskih disciplina čime je izjednačila rekord Petre Kronberger. Po mom mišljenju Janica je prva koja je to ostvarila. Ona je naime kombinaciju vozila kao posebnu disciplinu u jednom danu, dok se je Petri uračunala pobjeda discipline za sebe i to svaka u svom danu. Na olimpijskim igrama u Torinu (Italija), nije požnjela toliko medalja kao 2002. godine, jer je zbog zdravstvenih problema odustala od natjecanja u spustu i veleslalomu. Usprkos toga postigla je dva rekorda: prva je skijašica koja je uspjela obraniti zlatnu medalju (u kombinaciji), a osvajanjem srebrne medalje u super-G-u ima ukupno četiri zlatne i dvije srebrene medalje. Time je najuspješnija skijašica svih vremena u alpskim disciplinama na olimpijskim igrama.

Sezona je bila obilježena napetom utakmicom za najbolju skijašicu između Janice i Anje Paerson. Anja je također veliki talent, otprilike godinu dana starija, nekih 4 cm niža i sa 81 kg dosta teža od Janice, što joj daje prednost u brzinskim disciplinama. U borbi za prvo mjesto one su primjenile različitu taktiku. Janica je vozila uglavnom na sigurno, posebice u prvoj vožnji, ili kako se izrazio austrijski komentator Thomas Sykora, sa štopericom u ruci. Ona naime ima izvrstan osjećaj za doziranje tempa,

upravo toliko da postigne vrhunski rezultat, a da ne vozi na granici. Vjerojatno je ta taktika bila djelomično uslovljena i nedostatkom treninga na početku sezone kao i sporadičnim zdravstvenim problemima. Anja je pak uvijek išla na sve ili ništa. Usprkos tome postigla je jednu pobjedu manje od Janice, koja je devet puta bila prva, a takva taktika ju je stajala i nekoliko ispadanja sa staze. Na kraju je Janica osvojila veliki kristalni globus sa relativno velikom prednošću od 308 bodova ispred Anje. Sa ukupno osvojenih 1970 bodova u jednoj sezoni Janica je postavila i novi rekord u svjetskom kupu. Onako uzput, uz veliki, Janica je po treći put osvojila i mali kristalni globus za slalom.

Rivalstvo između Janice i Anje pokazalo je i različitost karaktera. Dok je Janica, poštivajući Anjinu kvalitetu, uvijek iskreno čestitala suparnici kada je ta bila bolja, u momentima Janičinih pobjeda Anja nije mogla sakriti zavist i čestitala joj je usiljeno tek nakon izvjesnog vremena koje joj je trebalo da se svlada. To je naročito došlo do izražaja na olimpijskim igrama, gdje je u spustu za kombinaciju vozeći prije Janice postigla odlično vrijeme, pa je već bila sigurna u pobjedu. Gledajući kako Janica prolazi kroz cilj s boljim vremenom, pozelenila je od zavisti i bijesa zbog poraza.

Za mene ostaje već gore spomenuta ocjena: kad se Janica "raspiga" i odvozi punom parom onda nema Janice do Janice. To savršenstvo pokreta, taj osjećaj za ravnotežu, tu eleganciju nema nitko do Janice. Često sam promatrao kako u drugoj vožnji nakon izvjesnog broja vozačica staza na kritičnom mjestu popusti, stvori se rupa i pojavi se led. Svaki skijaš zna što to znači, i kad sve skijašice na tom mjestu imaju problema, neke manje a neke više, onda je stvar jasna: bolje se i ne može. Dok ne dođe Janica. Tamo gdje su se svi mučili ona "otpelja", da upotrijebim njezin rječnik, tako elegantno kao da je staza u dječanskom stanju, ili citirajući opet Thomasa Sykoru: Janica vozi kao da je došla sa druge planete.

Ako joj Bog dade zdravlja, što joj mi od sveg srca želimo, onda joj ni slijede-

će sezone nitko neće biti ravan.

U sjeni Janice ne smijemo zaboraviti i naše druge dvije djevojke: Niku Fleiss i Anu Jelušić. Moramo se spustiti na zemlju i zamisliti kako bi ocjenjivali njihove rezultate da nismo naučeni na pobjede Janice i Ivice. Da nema Kostelića onda bi bila euforija Nike i Ane, jer bi njihove nastupe u svjetskom kupu smatrali fenomenalnim dostignućima hrvatskog skijanja. Nika je nakon odlične sezone 2004./2005., u kojoj je postigla 10-to mjesto u slalomu, u ovoj sezoni počela sa nastupima i u drugim disciplinama te skupila prvih 33 boda izvan slaloma. S druge strane je zbog toga u slalomu malo izgubila na gipkosti i ispala iz prve startne grupe. Sa osvojenim 18-tim mjestom još je uvijek među prvih 20 na svijetu kao i mlađa Ana, koja je 19-ta i time za jedno mjesto bolja nego u prethodnoj sezoni. Ana je također počela sa natjecanjima u drugim disciplinama i osvojila prvih 10 bodova.

I na kraju, našem Ivici se ispunio san, osvojio je olimpijsku medalju. Sezonu je posvetio olimpijskim igrama, jer mu je tata Gips objasnio slijedeće: sportski su prvo, drugo i treće mjesto u jednom natjecanju u svjetskom kupu istovrijedni sa istim mjestom u jednom natjecanju na olimpijadi, ali dok se prvo brzo zaboravi drugo ostaje vječno zapisano zlatnim, srebrnim ili brončanim slovima. Vidio je svoju šansu u kombinaciji i nastupao zbog toga u svjetskom kupu u spustu. Trebalo je za to hrabrosti, jer nakon fatalne ozljede 27.01.04. u Schladmingu (DO br. 95), pad u spustu bi mogao značiti kraj njegove karijere. Njegovi nastupi u spustu bili su nezapamćeni. I onda, kao što je Goran Ivanišević u Wimbledonu nakon osvojenog pokala pogledao sa nevjericom u nebo, dogodilo se čudo i sa Ivicom. Odvezao je on taj spust u "maniri" Herminatora i sa minimalnim zaostatom za najboljima napravio osnovu za srebrnu u kombinaciji. Drugo mjesto u kombinaciji je ostvario sa solidnom vožnjom u slalomu i kad je shvatio da ima srebro od sreće je skoro bacio skije u publiku. U zadnji čas je shvatio da skije nisu reket. ■

PREGLED JANIČINIH USPJEHA:

OSVOJENJE SVJETSKOG KUPA:

3 puta sveukupno (2001, 2003, 2006)
3 puta slalom (2001, 2003, 2006)
4 puta kombinacija (2001, 2003, 2005, 2006)

OLIMPIJSKE MEDALJE:

2 zlatne za kombinaciju (2002, 2006)
1 zlatna za slalom (2002)
1 zlatna za veleslalom (2002)
2 srebrene za super-G (2002, 2006)

MEDALJE SVJETSKOG PRVENSTVA:

2 zlatne za slalom (2003, 2005)
2 zlatne za kombinaciju (2003, 2005)
1 zlatna za spust (2005)

PREGLED USPJEHA IVICE:

OSVOJENJE SVJETSKOG KUPA:

1 puta slalom (2002)

OLIMPIJSKE MEDALJE:

1 srebrna za kombinaciju (2006)

MEDALJE SVJETSKOG PRVENSTVA:

1 zlatna za slalom (2003)

SVJETSKI SKIJAŠKI KUP 2005./2006. ZA ŽENE

BROJ NATJECATELJKI koje su osvojile bodove: 126

(bodove dobivaju samo prvih 30 plasiranih, 1. mjesto = 100 bodova, 30. mjesto = 1 bod)

BROJ NACIJA koje su osvojile bodove: 19 (sve osim USA i Kanade su iz Europe)

DISCIPLINA	Pore-dak	Natjecateljica	Zemlja	Bodovi
Sve- ukupno	1	Janica Kostelić	Hrvatska	1970
	2	Anja Pärson	Švedska	1662
	3	Michaela Dorfmeister	Austrija	1364
	45	Nika Fleiss	Hrvatska	175
	47	Ana Jelušić	Hrvatska	147
SLALOM	1	Janica Kostelić	Hrvatska	740
	2	Marlies Schild	Austrija	550
	3	Anja Pärson	Švedska	485
	18	Nika Fleiss	Hrvatska	142
	19	Ana Jelušić	Hrvatska	137
Vele- slalom	1	Anja Pärson	Švedska	586
	2	Riende Contreras	Španjolska	537
	3	Janica Kostelić	Hrvatska	464
	37	Nika Fleiss	Hrvatska	25
	46	Ana Jelušić	Hrvatska	10
SUPER-G	1	Michaela Dorfmeister	Austrija	626
	2	Alexandra Meissnitzer	Austrija	441
	3	Nadia Styger	Švicarska	376
	5	Janica Kostelić	Hrvatska	266
SPUST	1	Michaela Dorfmeister	Austrija	498
	2	Lindsey Kildow	USA	410
	3	Renate Götschl	Austrija	315
	4	Janica Kostelić	Hrvatska	300
KOMBI- NACIJA	1	Janica Kostelić	Hrvatska	200

Nika Fleiss

Ana Jelušić

MZ od 13.10.2005. objavljuje momčadi koje su se kvalificirale sa svjetsko prvenstvo i o svakoj donosi kratki pregled dosadašnjih uspjeha, a ti su izgledali ovako:

Serbien-Montenegro

Trainer: Ilija Petkovic

Weltrangliste: 48

WM-Teilnahmen: 7 (1930, 1950, 1958, 1962, 1974, 1990, 1998)

Erfolge: Halbfinal 1930

Kroatien

Trainer: Zlatko Kranjcar

Weltrangliste: 24

WM-Teilnahmen: 2 (1998, 2002)

Erfolge: 3. Platz 1998

13.10.2005. redakcija je objavila slijedeću reakciju čitatelja:

«SVJETSKO NOGOMENTNO PRVENSTVO 2006 - OVE MOMČADI SU VEĆ KVALIFICIRANE»

Podatci za Srbiju-Crnu Goru nisu korektni. Što se tiče broja nastupa na svjetskim prvenstvima ta se zemlja kiti tuđim perjem, jer uspjeha bivše Jugoslavije pripisuje samo sebi. Srbija-Crna Gora je nastupila samo jednom (1998.) a ne sedam puta na svjetskim prvenstvima. U jugoslavenskim momčadima za svjetska prvenstva igrali su pored Srba i Crnogoraca i igrači drugih narodnosti, pri čemu su Hrvati bili posebno jako zastupljeni. Najmanje dvojica od njih su djelovali i u Švicarskoj kao trener odnosno igrač: Zlatko Čajkovski, poznat pod nadimkom Čik, i u Zürichu živući dr. Željko Matuš.

Osvin Gaupp, Baden

KRATKA PRIČA IZ OBIČNOG ŽIVOTA,
KOJA SE MOŽE DOGODITI SAMO
DRUGIMA

KAKO PROMIJENITI ULJE NA AUTU

Priredio Osvin Gaupp

U servisnoj knjižici auta piše da nakon 10'000 prijeđenih kilometara treba promijeniti ulje u motoru.

KAKO TO RADI ŽENA?

Sa lokalnim garažistom telefonski dogovori termin. Dogovorenog datuma dovezu auto u garažu, pogleda kako majstor navozi auto iznad jame, a onda ode u obližnji kafić na kavu. Ako tamo ne susretne prijateljicu, nakon pola sata ode u garažu, preuzme auto, plati račun od 250 Fr. i odveze se kući. Sve je obavila u jednom satu i potrošila, zajedno s kavom, 255 Fr.

KAKO TO RADI MUŠKARAC

Muškarac, koji nešto drži do sebe, ima izvjesnog tehničkog smisla i zna da je mijenjanje ulja posao od 15 minuta. On isto zna da garažist dvostruko naplati ulje i uljni filter, a rad od 15 min odrađi zubarskom tarifom.

Zato se muškarac u petak poslije podne odveze na brzinu u samo 20 km udaljeni do-it-yourself centar i kupi ulje, uljni filter i karton piva. Alat mu ne treba, jer ga pravi muškarac kod kuće ima dovoljno. Vratu se kući i prvo proba jedno pivo. Zatim dizalicom dignu auto, a onda se sjeti da ga treba dodatno podbočiti i time osigurati da se auto ne sruši na njega. Pola sata traženja dok nije našao nešto prikladno.

Nakon slijedećih pola sata traženja nađe i neki plastični kanister, kojem odreže gornji dio i podmetne ga ispod auta da bi uhvatio staro autoulje. Muškarac se razumije u aute i zna da ulje lakše iscure kad je vruće, a ono se u međuvremenu ohladilo. Zato zapali motor i pusti ga raditi dok on pije drugo pivo. Nakon piva ugasi motor i dobro raspoložen se podvuče pod auto sa ključem od 22 mm (nije ga morao tražiti) te odvine vijak na dnu motora. Vruće ulje procuri i opeče ga po ruci, on se trgne i udari glavom u rub poda auta. Vijak

padne u kanister. Izvuče se ispod auta bijesno baci ključ negdje u ugao i razbije veliku bocu u koju je htio spremati staro ulje. Obriše ruke u stare krpe i potraži u kući flaster za ranu na glavi. Pri tome ostavlja uljane tragove na podu, ali to ga ne smeta (zato njegovu ženu). Malo frustriran zbog opečene ruke i ogrebotine na glavi otvori još jedno pivo. Opet smiren, ode odvrnuti filter. Zna sigurno da ima alat za to, ali nakon pola sata traženja odustaje i snalazi se. Uzima odvijač za križaste vijke, snažno udari njime u filter i probije ga. Opet procuri ulje i ono lagano klizi podlakticom u košulju. Pomoću odvijača, koji je zabit u filter, odvrta ga. Starom krpom obriše ruke i pod, zaprljanu košulju baci u smeće i presvuče se kako bi si nakon ovog ogromnog posla dozvolio slijedeće pivo.

Dolazi susjed koji se zainteresirao što on radi. Diskutiraju o autima i zajedno dokraće ono što je ostalo od kartona piva. Već je kasno, taj dan se krvavo naradio, novo ulje će nadoliti drugo jutro.

Drugi dan ga krhotine stakla podsjetu da je razbio bocu u koju je htio pospremiti staro ulje. Zato na brzinu iskopu rupu u vrtu, izlije ulje u nju i nabaci zemlju. To se ne smije raditi, ali nitko ga nije vidio, nada se on. Montira novi filter i ulije u motor prvu litru novog ulja. Čuje da nešto curi na pod. To je novo ulje, jer je zaboravio zatvoriti rupu na dnu motora. Traži vijak kojim bi to napravio, ne može ga naći. Za smirenje živaca rado bi popio jedno pivo, ali je susjed dan ranije sve polokao.

Biciklom skoči do prve trgovine i kupi karton piva. Pri otvaranju prve boce sijevne mu kroz glavu, da je vijak izlio sa starim uljem. Najprije popije pivo, a

onda otkopa rupu i nakon duljeg čačkanja po uljnom mulju nađe vijak. Opet zakopa rupu, koliko-toliko očisti pod ispod auta od iscurenog ulja, zavuče se pod auto da zavrne vijak, ali gdje je dođavola ključ. Pola sata traženja. Ne može ga naći pa uzme francuski ključ. Nije ga dobro namjestio na veličinu matice vijka i pri pritezanju ključ sklizne na masnoj matici. Udari ruku, ode u kuću po flaster i opet žena zanovijeta zbog masnih otisaka na tepihu.

Nadolije novo ulje. Otkrije da ga ima premalo, jer mu je jedna litra iscurila na pod. Slijedeće pivo. I još jedno. Odveze se biciklom do lokalne garaže i kupi litru ulja (po dvostrukoj cijeni). Vratu se i nadolije ga. Gotovo je! Uspješan rad proslavi pivom. Na kraju rada treba autom napraviti probnu vožnju. Auto vozi kao violina! To ga navede da stisne na gas. Policija ga zaustavlja i na licu mjesta mu oduzima vozačku zbog to malo alkohola u krvi (blesavi novi propisi). Zove mobitelom ženu, da ga odveze kući.

BILANCA MUŠKARCA:

Potrošio petak poslije podne (pola dana ferija) i subotu koju je predvidio za izlet. Ulje i filter 70 Fr, pivo 30 Fr., kazna 700 Fr., nova vozačka 200 Fr., sve skupa iznosi 1000 Fr. Razbijenu bocu, plastični kanistar, flastere i košulju muškarac ne računa. Pod i tepih je očistila žena. Ozljede su sitnica, ono što stvarno boli je da sada žena vozi. A on pokraj žene. Tri mjeseca.

NAPOMENA:

Originalna anegdota je na švedskom. Kolega s posla, Šveđanin, mi je za vrijeme podnevne pauze uz kavu diktirao prijevod na njemački, onako kako ga on zna. Ja sam onda moje črkarije, onaj dio koji sam mogao odgonetnuti, preveo na hrvatski, a ostatak nadopunio po sjećanju. Svaku odgovornost za eventualno neslaganje sa originalom otklanjam. Isto tako otklanjam svaku odgovornost za navedene troškove. I na kraju otklanjam svaku odgovornost, ako se bilo tko nađe povrijeđenim u njegovom ljudskom dostojanstvu kao muškarac (to se događa samo drugima, vidi uvodnu rečenicu). ■

DOZVOLI DA TI NEŠTO POJASNIM
BIJELI ČOVJEČE

CRNAC BIJELCU

Pojašnjenja i prijevod sa engleskog:
Osvin Gaupp

U ovoj anegdoti tema je takozvano korektno oslovljavanje, u ovom slučaju crnaca. U Americi nekada upotrebljavani izrazi za crnce kao što je "nigger" (od latinskog niger) ili "negro" dobili

su omalovažavajuće i negativno obilježje. Najkorektnije je upotrijebiti izraz *colored* (obojeni), koji je ušao i u njemački (Farbige).

Koliko je ispravno da bijelac crnca naziva obojenim, upitati će te se i sami na kraju anegdote!

Hej, bijeli čovječe, dozvoli da ti nešto pojasnim.

Ja sam crn kad se rodim, crn sam i kad odrastem. Crn sam ako idem na

sunce, crn sam ako mi je hladno, crn sam kad me je strah, crn sam kad mi je zlo, i na kraju crn sam i kad umrem.

Ali ti bijeli čovječe, ti si roza kad se rodiš, a bijel kad odrasteš. Ako boraviš na suncu onda pocrveniš, od hladnoće poplaviš, od straha požutiš, kad ti je zlo pozeleniš, a kad umreš onda si siv.

I sada mi objasni, zašto baš ti mene zoveš obojenim ? ■

Hrvatska kulturna zajednica u CH
Kroatischer Kulturverein Schweiz
www.hkz-kkv.ch
hkzkkv@hkz-kkv.ch

Vodstvo udruge / Führungsorgane

Upravni odbor / Vorstand:

Ivan Matarić, predsjednik
Dunja Gaupp, dopredsjednica
Ljupko Perić, dopredsjednik
Babić Ivan, Mučnjak Đurđica

Nadzorni odbor / Kontrollstelle:

Franjica Kos, Draženka Perić, Ana Župa

Kolektivni član /

Kollektivmitglied:

Hrvatsko glazbeno društvo
"Tamburica", Vorarlberg

Počasni članovi /

Ehrenmitglieder:

ing. Stipe Roščić,
dr. Vlado Šimunović,
prof. dr. Marko Turina,
† prof. dr. Žarko Dolinar,
† fra Lucijan Kordić,
† dr. Jure Petričević,
† prof. dr. Vladimir Prelog,
† dr. Tihomil Rađa

Važne adrese Wichtige Adressen

Veleposlanstvo RH

Thunstr. 45, 3005 Bern
Tel. 031 3520275, Fax: 0313520373
Konzularni odjel:
Tel. 031 3525080, Fax: 0313528059

Konzulat RH

Bellerivestr. 5, 8008 Zürich
Tel. 044 4228318, Fax: 044 4228354

Konzulat RH

Via Folletti 20, 6900 Lugano
Tel. 091 9666310,
Fax: 091 9672110

HRVATSKA DOPUNŠKA ŠKOLA

Zürcherstrasse 48, 8953 Dietikon
telefon 044 212 65 44; fax 044 212 65 46
e-mail: hds-ch@bluewin.ch

HRVATSKI SVJETSKI KONGRES

Kroatischer Weltkongres
Präsident: prof. dr. Šimun Šito Ćorić
Untere Winkel 7, CH-4500 Solothurn
Tel. +41 32 62192022, Fax: +41 31 6219208
e-mail: scoric@swissonline.ch

HRVATSKI SVJETSKI KONGRES CH/FL

Kroatischer Weltkongres CH/FL
Franjica Kos, Tajnica
Postfach 3664, CH-8021 Zürich
Tel./FAX 055 2407258
e-mail: f.kos@bluewin.ch

Narudžbenica kojom neopozivo naručujem:
(poštarina nije uračunata u cijenu)

Naslov	CHF	Kom.
<i>Haaška formula</i> , Višnja Starešina	25.-	
<i>Predsjednik protiv predsjednika</i> , Zdravko Tomac	25.-	
<i>Ponoćne misli</i> , Zdravko Tomac	25.-	
<i>One strane granice</i> , Š. Š. Ćorić	25.-	
<i>Ambra</i> , Ivan Aralica	50.-	
<i>Piše Sunja Vukovaru</i> , Miroslav Međimorec	35.-	
<i>Frankfurtska veza</i> , M. Međimorec	35.-	
<i>Moja hrvatska sudbina</i> , Marko Veselica	50.-	
<i>Anglo američki establishment</i> , Carroll Quigley (prijevod Emil Ćić)	45.-	
<i>Povijest hrvatskih neprijatelja</i> , Emil Ćić	35.-	
<i>Trećejanuarska Hrvatska</i> , Joško Čelan	25.-	
<i>Oteto zaboravu</i> , Joško Čelan	30.-	
<i>Oklevetani narod, Hrvati u BiH 1990.-2000.</i> , Joško Čelan	25.-	
<i>Tajni rat UDBE protiv hrvatskog iseljništva</i> , Bože Vukušić	50.-	
<i>Priče iz didove brčine</i> , Mile Mudrovčić	20.-	
<i>Serbian myth about Jasenovac</i> , Josip Pečarić	50.-	
<i>Mein Vukovar lebt</i> , Peter Weibel	33.-	
<i>CD "Zabranjena priča"</i> , Dario Plevnik	15.-	

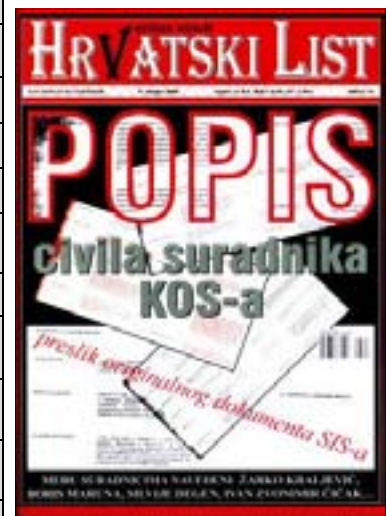
Ime i prezime, adresa i telefon naručitelja:

Potpis: _____

Narudžbenicu poslati na adresu:

Hrvatska kulturna zajednica
Kroatischer Kulturverein
Postfach, 8050 Zürich

Knjige se mogu naručiti i na:
Fax: 056 2218208 ili E-Mail udruge

Cjenik oglasa / Inseraten Preise:

1/1 Seite: CHF 670.-
1/2 Seite: CHF 360.-
1/4 Seite: CHF 200.-
1/8 Seite: CHF 110.-
1/16 Seite: CHF 60.-

POMOĆ TISKANJU DO:

Aljinović Jasna & Ante
Belošević Tanja
Bokanović Jozo
Garasić Stjepan
Gudelj Ilija
Haramina A. & Đ.
Justinić Josip & Ivanka
Klanfar Ivica
Kollars Franz
Kralj-Abramović Antun
Krčmar Augustin
Kordić Alen
Marinović Ivan
Modalek Vilko
Mučnjak Đurđica
Pažin Petar & Marica
Ptiček Žarko
Roca Mirjana
Solenički Ivan & Stanka
Stepinski B.
Strihć Milena & Mario
Vrban Antun

P.P./JOURNAL
CH-8050 ZÜRICH

AZB
CH-8050 ZÜRICH

500 GODINA PAPINE ŠVICARSKE GARDE

PRISEGA

PRISEŽEM DA ĆU VJERNO, POŠTENO I ČESTITO SLUŽITI VLADAJUĆEM PAPI (IME PAPE) I NJEGOVOM PRAVOVALJANOM NASLJEDNIKU I DA ĆU SE CIJELOM SVOJOM SNAGOM ZA NJEGA ZAUZETI, SPREMAN, AKO BUDE POTREBNO, I MOJ ŽIVOT DATI. ISTE OBAVEZE PREUZIMAM I ZA SVETI KOLEGIJ KARDINALA U VRIJEME ISPRAŽNJENE APOSTOLSKE STOLICE. POVRH TOGA OBEĆAJEM GOSPODINU KOMANDANTU I OSTALIM MOJIM PREDPOSTAVLJENIM PAŽNJU, VJERNOST I POSLUŠNOST. PRISEŽEM SVE TO PROVESTI, ŠTO ČAST MOGA POLOŽAJA OD MENE ZAHTIJEVA.

